Møteinnkalling
1/18

Utvalg:	**Verneområdestyret ORF**
Møtested:	MANDAL - Tregde Ferie
Dato:	05.03.2018
Tidspunkt:	09:00 – 16:00

Eventuelle forfall må meldes snarest til Verneområdeforvalter med bekreftelse for personlig vararepresentant omgående. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste 1/18

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 1/18	Godkjenning av innkalling. Protokoll fra forrige møte er allerede godkjent.		
ST 2/18	Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder		
ST 3/18	Orienteringssaker		
RS 1/18	Referat saker		
RS 2/18	VORF Budsjett 2018 - sammendrag av tildelt midler		2018/2135
RS 3/18	Vurdering av sitkagranfjerning på Udøy, Landøy, Prestholmen og Sæsøy - Mandal kommune		2018/2166
ST 4/18	Styresaker		
ST 5/18	Mandal - forskningsprosjekt for ærfugl hekkesuksess		2017/2193
ST 6/18	Mandal - Søknad om dispensasjon - utvidelse av takutstikk gnr. 20, bnr. 13 - Sæsøy		2018/2165
ST 7/18	Skålevik Gnr/Bnr 2/262 - søknad om en skjøtselsavtale		2018/2148
ST 8/18	Eventuelt		

ST 1/18 Godkjenning av innkalling. Protokoll fra forrige møte er allerede godkjent.

ST 2/18 Valg av ett medlem som skal underskrive protokollen sammen med styreleder

ST 3/18 Orienteringssaker

RS 1/18 Referat saker

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/2135-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 26.02.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	2/18	05.03.2018

VORF Budsjett 2018 - sammendrag av tildelt midler

Vedlegg
1 Tildeling av midler til nasjonalpark- og verneområdestyrene i Aust- og Vest-Agder fylke
2 Elektronisk søknad for 2018 - kap post 31
3 Tildeling av midler til verneområdestyret - drift av styret kap post 21
4 Innmelding av behov for midler til drifta av nasjonalpark og verneområdestyrer
5 Drift av styret - budsjettforslag 2018

Forvalters innstilling

Verneområdestyret tar informasjonen om budsjettet til orientering.

Saksopplysninger

2018	SØKT PÅ	MIDLER SOM VAR TILDELT	GRUNN FOR FORSKJELL
DRIFT AV STYRET (kap post 21) **Totalbeløp:**	365.000 kr.-	275.000 kr.- pluss 500.000 kr. for besøksstrategien 775.000 kr.-	Fikk ikke 90.000 kr.- for studieturen. og 100.000 kr.- for forvaltningsplaner og 100.000 kr. mindre for besøksstrategien
TILTAK i VERNEOMRÅDER (kap post 31) **Totalbeløp:**	3.252.000 kr.-	2.852.000 kr.- pluss 200.000 kr.- til SNO for mink bekjemping 3.052.000 kr.-	Fikk ikke 200.000 kr.- for HELHETLIG BEITEBRUKSPLAN Oksøy-Ryvingen. Det er utenfor postformål. Burde være forvaltningsmyndighet kap post 21, men vi ikke fikk det heller.

Vurdering

Drift av styret: VORF fikk ikke midler for en studietur og fikk 500.000 kr.- for besøksstrategien og forvaltningsplaner, ikke 700.000 kr.-

Verneområdeforvalter skal undersøke nærmere midler for den helhetlig beitebruksplan som er allerede i gang.

Fra: Line-Kristin Larsen [mailto:Line-Kristin.Larsen@miljodir.no]
Sendt: 15. februar 2018 14.13
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie <fmavjmg@fylkesmannen.no>; Solstrand, Maria-Victoria <fmavmso@fylkesmannen.no>; Odden, Alf <alf.odden@svr.no>
Kopi: Løvdal, Ingunn <fmavilo@fylkesmannen.no>
Emne: Tildeling av 31 midler for Aust- og Vest Agder

Hei!

Vi er nå ferdig med fordelingen av tiltaksmidler over post 1420.31 for 2018, og informerer om tildelte beløp i forkant av tildelingsbrevet som sendes fra KMD.
Kommentarer for enkelte tiltak er kommentert i ESS. Klikk på tiltaket for å se utfyllende kommentarer på tiltak som er merket med "annet", "avvent" eller "utenfor postformål".

Nasjonalparkforvalter Raet nasjonalpark tildeles 350 000 NOK. I tillegg 100 000 til lokalt SNO.

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder tildeles 2 852 000 NOK. I tillegg 200 000 til lokalt SNO.

Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane er tildelt 730 000 NOK

Med vennlig hilsen,
Line-Kristin Larsen
Seniorrådgiver, nasjonalparkseksjon

Miljødirektoratet
Mobil: 97643455
E-post: line-kristin.larsen@miljodir.no
Nett: www.miljødirektoratet.no - www.miljøstatus.no

MIDLER TIL TILTAK I VERNEOMRÅDER (KAP 1420 POST 31) - 2018

Organisasjonsnummer: 974762994
Foretaksnavn: Verneområdestyret - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord Landskapsvernområder
Navn: Maria-Victoria Solstrand
Adresse: Fylkeshuset, Tordenskjolds gate 65
Postnr.: 4605 Kristiansand S
Telefon: 38176220
Mobiltelefon: 40817988
E-post: fmavmso@fylkesmannen.no

Mottaker: Miljødirektoratet

SØKNAD **REFERANSENR.:** 18S972CF

Tiltak

Oversikt over alle tiltak

Pri.	Navn	Tiltakskategori	Tiltakstype	Verneområde	Øk. ansvarlig	Beløp
1	SITKAGRAN UTTAK - Oksøy-Ryvingen	Uttak av introduserte arter	Uttak av fremmede planter	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	400 000
2	SITKAGRAN UTTAK - Flekkefjord	Uttak av introduserte arter	Uttak av fremmede planter	Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)	Forvaltningsm.	500 000
3	MINK BEKJEMPING-Oksøy-Ryvingen	Uttak av introduserte arter	Uttak av mink	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Lokalt SNO	200 000
4	KJELLNES/LINDÅSEN RESTAURERING	Restaurering	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)	Forvaltningsm.	300 000
5	ASPERØY RESTAURERING	Restaurering	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	200 000
6	HUMMERÅS-LANGELAND-KALVEN SKJØTSELSTILTAK	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Uttak av uønskede treslag (ikke fremmede arter)	Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)	Forvaltningsm.	150 000
7	KYSTFORTET RESTAURERING	Restaurering	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	300 000
8	MARIN SØPPELRYDDING - Flekkefjord lvo	Annet	Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)	Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)	Forvaltningsm.	60 000
9	MARIN SØPPELRYDDING - Oksøy Ryvingen lvo	Annet	Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	100 000
10	HELHETLIG BEITEBRUKSPLAN Oksøy-Ryvingen	Kartlegging	Kartlegging av flora/fauna	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	200 000
11	OKSØ SLÅTT OG RESTAURERING	Restaurering	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Oksø naturreservat(VV00001682)	Forvaltningsm.	100 000

12	VRANGESUNDØY SKJØTSEL	Slått	Engslått	Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)	Forvaltningsm.	7 000
13	HUSØY OG HUMMERØY SKJØTSEL	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Rydding av trær/busker/kratt	Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)	Forvaltningsm.	60 000
14	RESTAURERING AV KYSTLYNGHEI - UDØY	Restaurering	Skjøtsel i tilknytning kulturminner	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	80 000
15	GÅRDEN LI SKJØTSEL - Flekkefjord lvo	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Rydding av trær/busker/kratt	Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)	Forvaltningsm.	40 000
16	KLEPPA, STYKKE, BOTN, MØNSTERMYR, STORE HÅLAND SKJ	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Rydding av trær/busker/kratt	Flekkefjord landskapsvernområde (VV00002337)	Forvaltningsm.	175 000
17	FLEKKERØY Stinett	Tilrettelegging og informasjon	Opparbeide sti/kanalisering	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	30 000
18	HERØYA SJØFUGLRESERVAT: Skjøtsel	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Rydding av trær/busker/kratt	Herøya naturreservat (VV00000520)	Forvaltningsm.	70 000
19	TJAMSØYA-INDRE HELLERSØY SKJØTSEL	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Rydding av trær/busker/kratt	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde (VV00002344)	Forvaltningsm.	50 000
20	ÅKSLA SKJØTSEL - SKJERNØY	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Rydding av trær/busker/kratt	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde (VV00002344)	Forvaltningsm.	50 000
21	SKÅLEVIK OG BELTEVIGA RESTAURERING OG SKJØTSEL	Restaurering	Annet (utdypes i merknadsfeltet)	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	100 000
22	SKIBUHOLMEN, LANGØYA og INDRE-LINDØYA SKJØTSEL	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Rydding av trær/busker/kratt	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde (VV00002344)	Forvaltningsm.	30 000
23	TJENESTEKJØP BISTAND SNO	Annet	Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)	Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)	Forvaltningsm.	50 000
						3 252 000

SITKAGRAN UTTAK - Oksøy-Ryvingen

Prioritet: 1
Navn på tiltaket: SITKAGRAN UTTAK - Oksøy-Ryvingen
Tiltakskategori: Uttak av introduserte arter
Tiltakstype: Uttak av fremmede planter
Art: Sitkagran
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 400 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
SITKAFJERNING: Store trær (mange 40 m+ høy, og 4-6 tonn) må fjernes fra holmer og øyer i O-R. Frøspredning fra disse trær er et

stort problem og sitkagran spredningen påvirker bl.a. den truede naturtypen kystlynghei. Deretter i noen tilfeller er det nødvendig å gjennomføre tiltak i randsonen. De to kartleggingsrapportene for O-R er vedlagt. Først års bekjemping var en kjempe suksess - 400.000 kr. i 2017 var brukt som planlagt. Dette blir år to av en fire-års prosjekt for Oksøy-Ryvingen. (OR-1)
VI ØNSKER FORHÅNDSKLARERING FOR OPPSTART I JANUAR.

SITKAGRAN UTTAK - Flekkefjord

Prioritet: 2
Navn på tiltaket: SITKAGRAN UTTAK - Flekkefjord
Tiltakskategori: Uttak av introduserte arter
Tiltakstype: Uttak av fremmede planter
Art: Sitkagran
Verneområde: Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 500 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
SITKAGRAN UTTAK: En kartleggingsrapport av sitkagran innenfor Flekkefjord landskapsvernområdet var gjennomført i 2017 og er vedlagt. Den kartleggingsrapporten viser til kostnader opp over 2.5 millioner kr. og derfor skal uttak deles opp over 5 år. En del av penger skal vi få tilbake med tømmersalg. (F1)

MINK BEKJEMPING- Oksøy-Ryvingen

Prioritet: 3
Navn på tiltaket: MINK BEKJEMPING- Oksøy-Ryvingen
Tiltakskategori: Uttak av introduserte arter
Tiltakstype: Uttak av mink
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Lokalt SNO
Navn på lokalt SNO: Jon Erling Skåtan
Omsøkt beløp: Kr 200 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
MINK BEKJEMPING: Forankring i DN 5-2011 og forvaltningsplan: Prioritert områder er alle 10 sjøfugl reservater og hekkeområder for sjøfugl på andre øyer/holmer. Fortsettelsen av flerårigs bekjemping. SNO lokalt er ansvarlig for tiltak. (OR-2)
VI ØNSKER FORHÅNDSKLARERING FOR OPPSTART I JANUAR.

KJELLNES/LINDÅSEN RESTAURERING

Prioritet: 4
Navn på tiltaket: KJELLNES/LINDÅSEN RESTAURERING
Tiltakskategori: Restaurering
Tiltakstype: Annet (utdypes i merknadsfeltet)
Verneområde: Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 300 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Nei
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
KJELLNES/LINDÅSEN: Dette er en tre-års restaurering og skjøtselstiltak som er forankret i både den gammel og nye forvaltningsplanen. Prosjektet er i samarbeid med Flekkefjord kommune og grunneierne. Flekkefjord kommunen skal bidra med 200.000 kr. og vil også bidra som konsulent. Flekkefjord lvo har vært nedprioritert for flere år og området er alvorlig gjengrodd med veldig vanskelig tilgang. Prosjektet innebærer å ordne veien først og fremst for å få tilgang til området. Deretter,

restaureringstiltak som inkludere restaurering av kystlynghei, oppretthold naturbeitemark, og gjerding. (F2)

ASPERØY RESTAURERING

Prioritet: 5
Navn på tiltaket: ASPERØY RESTAURERING
Tiltakskategori: Restaurering
Tiltakstype: Annet (utdypes i merknadsfeltet)
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 200 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
ASPERØYA: Forankret i forvaltningsplanen og tidligere skjøtsel. Asperøya er en viktig del av den helhetlig beitebruksplan og er et prioritert område for 2018. Hovedmål er å bli ferdig med restaurering i år. En stor del av området er fortsatt helt gjengrodd. Det er behov for restaurering av kystlynghei og skjøtsel av store områder. Høgst av furu, rydding av trær, busker, kratt, og bekjemping av fremmede arter (bulkemispel). Tiltak mot einar i kystlyngheia. Slått eller brenning. Restaurering av steingjerde som avgrenser jordet (et flott landskapselement). Tiltak er i samarbeid med SNO, Kristiansand kommune og NAV (hjelp av arbeidslag fra NAV, samme som i fjør). OR-3
VI ØNSKER FORHÅNDSKLARERING FOR OPPSTART I JANUAR.

HUMMERÅS-LANGELAND-KALVEN SKJØTSELSTILTAK

Prioritet: 6
Navn på tiltaket: HUMMERÅS-LANGELAND-KALVEN SKJØTSELSTILTAK
Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon
Tiltakstype: Uttak av uønskede treslag (ikke fremmede arter)
Verneområde: Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 150 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
HUMMERÅS-LANGELAND-KALVEN: Skjøtselstiltak og tilrettelegging er forankret i forvaltningsplanen og flerårig skjøtselsavtaler. Prosjektet innebar restaurering av strandeng, strandsump og kystlynghei i et prioritert område som er alvorlig gjengrodd. Det finnes en rik edellauvskog, strandeng og strandsump mellom Ytre og Indre Kalven. Dette prosjektet har ventet mange år, og både skjøtsel og tilrettelegging er nødvendig. (F3)

KYSTFORTET RESTAURERING

Prioritet: 7
Navn på tiltaket: KYSTFORTET RESTAURERING
Tiltakskategori: Restaurering
Tiltakstype: Annet (utdypes i merknadsfeltet)
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 300 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
KYSTFORTET RESTAURERING: Forankring i forvaltningsplanen og besøksstrategien. Dette er år to av en tre-års restaureringsprosjekt. Økt interesse fra turister og lokal befolkning med fredning av Ny Hellesunds kulturmiljø krever øyeblikkelig tiltak for restaurering og sikring av Kystfortet, tilrettelegging og skjøtsel av området - se vedlegg for sluttrapport 2017. Prosjektet er gjennomført i samarbeid med fylkeskonservatoren i Vest Agder, Søgne kommune og forsvarshistorisk forening. Nødvendig tiltak som ivaretar verneverdien er prioritert (OR-4).

MARIN SØPPELRYDDING - Flekkefjord lvo

Prioritet: 8
Navn på tiltaket: MARIN SØPPELRYDDING - Flekkefjord lvo
Tiltakskategori: Annet
Tiltakstype: Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)
Verneområde: Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 60 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
MARIN SØPPELRYDDING - Flekkefjord lvo: Forankret i forvaltningsplanen - enkelte personer og organisasjoner, velforeninger og andre som kan IKKE søke på tilskudd gjennom marin forsøpling i ESS (pga min.250.000). Adkomst til holmer og øyer ut på skjærgård er en grunn for ekstra midler. Årlig avtaler. SNO avtaler og godkjenner rapportering. (F4)

MARIN SØPPELRYDDING - Oksøy Ryvingen lvo

Prioritet: 9
Navn på tiltaket: MARIN SØPPELRYDDING - Oksøy Ryvingen lvo
Tiltakskategori: Annet
Tiltakstype: Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 100 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
MARIN SØPPELRYDDING: Forankret i forvaltningsplanen - enkelte personer og organisasjoner, velforeninger og andre som kan IKKE søke på tilskudd gjennom marin forsøpling i ESS (pga min.250.000). Adkomst til holmer og øyer ut på skjærgård er en grunn for ekstra midler. Årlig avtaler. SNO avtaler og godkjenner rapportering (OR-5)

HELHETLIG BEITEBRUKSPLAN Oksøy-Ryvingen

Prioritet: 10
Navn på tiltaket: HELHETLIG BEITEBRUKSPLAN Oksøy-Ryvingen
Tiltakskategori: Kartlegging
Tiltakstype: Kartlegging av flora/fauna
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 200 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
HELHETLIG BEITEBRUKSPLAN for Oksøy-Ryvingen: Denne planen fikk 200.000 kr i støtte fra MDir i 2017 og gjennom en avtale med Fylkesmannen har ECOFACT begynte arbeid i Kristiansand kommune. Denne planen er for å innhente viktig tverrfaglig kunnskap (naturtyper, kartlegging av vegetasjon i forhold til beiting, sjeldne insekter og planter, i sammenheng med hvor mange dyr er anbefalt, hva slags dyr, årstid vær og vind i forhold til skjøtsel og beiting). Denne planen henter inn manglende og nødvending kunnskap for å ta forvaltningsbestemmelser når det gjelder beiting som en del av skjøtsel for sjøfuglreservater og andre øy og holmer i skjærgården eid av staten. Dette er kunnskap som forvalteren og kommunen ikke har. Det er forventet å ta tre år for å bli ferdig med den planen. Den planen er i samarbeid med kommuner, Univ. Agder, og Mattilsynet (OR-6)

OKSØ SLÅTT OG RESTAURERING

Prioritet: 11
Navn på tiltaket: OKSØ SLÅTT OG RESTAURERING
Tiltakskategori: Restaurering
Tiltakstype: Annet (utdypes i merknadsfeltet)
Verneområde: Oksø naturreservat(VV00001682)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 100 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
OKSØ SLÅTT OG RESTAURERING: Forankring i forvaltningsplanen, besøksstrategien og skjøtselsplanen. Oksø naturreservat - et prioritert område for restaurering. Flerårig tiltak. Slåtteng (25.000), reetablering av kystlynghei, sviing, rydding av stein (35.000), sjøfugl og gjerding (40.000). Mer gressarter og økt gjengroing ved klimaendringer. Vurderes beiting i tillegg til slått. I tillegg er Oksø en viktig del av helhetligbeitebruksplan og besøksstrategien. Tiltak i tett samarbeid med SNO og i noen tilfeller andre tjenestekjøp bistand (OR-7)

VRANGESUNDØY SKJØTSEL

Prioritet: 12
Navn på tiltaket: VRANGESUNDØY SKJØTSEL
Tiltakskategori: Slått
Tiltakstype: Engslått
Verneområde: Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 7 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
VRANGESUNDØY SKJØTSEL: Flerårig skjøtselsavtale forankret i forvaltningsplanen for Flekkefjord LVO. Restaurering and opprettholde av slåttemark og kystlynghei. (F5)

HUSØY OG HUMMERØY SKJØTSEL

Prioritet: 13
Navn på tiltaket: HUSØY OG HUMMERØY SKJØTSEL
Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon
Tiltakstype: Rydding av trær/busker/kratt
Verneområde: Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 60 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
HUSØY OG HUMMERØY SKJØTSEL: Flerårig skjøtselsavtale forankret i forvaltningsplanen for Flekkefjord LVO. Restaurering and opprettholde av slåttemark og kystlynghei.
(F6)

RESTAURERING AV KYSTLYNGHEI - UDØY

Prioritet: 14
Navn på tiltaket: RESTAURERING AV KYSTLYNGHEI - UDØY
Tiltakskategori: Restaurering
Tiltakstype: Skjøtsel i tilknytning kulturminner
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 80 000

Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
RESTAURERING AV KYSTLYNGHEI - UDØY: Prosjektet er to-delt og er forankret i både en skjøtselsplan og forvaltningsplanen: Fase en er fjerning av sitkagran (dekket med sitkagran uttak tiltak). Fase to er den restaureringen av kystlynghei som vil begynne i 2018. Hele området er alvorlig gjengrodd men investering av midler er minimalt i forhold til fordeler med restaurering. En forskningsekspert fra Bergen blir med som konsulent i restaureringen. Grunneiere vil bidra til restaurering med saubeiting og skjøtselstiltak. (OR-8)

GÅRDEN LI SKJØTSEL - Flekkefjord lvo

Prioritet: 15
Navn på tiltaket: GÅRDEN LI SKJØTSEL - Flekkefjord lvo
Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon
Tiltakstype: Rydding av trær/busker/kratt
Verneområde: Flekkefjord landskapsvernområde(VV00002337)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 40 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
LI SKJØTSEL: Flerårig skjøtselsavtale forankret i forvaltningsplanen for Flekkefjord LVO. Restaurering and opprettholde av slåttemark og kystlynghei. (F-7)

KLEPPA, STYKKE, BOTN, MØNSTERMYR, STORE HÅLAND SKJ

Prioritet: 16
Navn på tiltaket: KLEPPA, STYKKE, BOTN, MØNSTERMYR, STORE HÅLAND SKJ
Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon
Tiltakstype: Rydding av trær/busker/kratt
Verneområde: Flekkefjord landskapsvernområde (VV00002337)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 175 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
KLEPPA, STYKKE, BOTN, MØNSTERMYR, STORE HÅLAND: Flerårig skjøtselsavtaler med grunneier Roar Svindland for restaurering, slått, skjøtselstiltak, og beiting. Han er en av vår viktigste grunneiere (med flere store eiendommer) i Flekkefjord lvo som driver med skjøtsel pva VORF. (F-8)

FLEKKERØY Stinett

Prioritet: 17
Navn på tiltaket: FLEKKERØY Stinett
Tiltakskategori: Tilrettelegging og informasjon
Tiltakstype: Opparbeide sti/kanalisering
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 30 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
FLEKKERØY: Stinett. Tilrettelegging og sikring av stinett på to steder på Flekkerøy som er i kjempe dårlig tilstand. Dette prosjektet er i samarbeid med parkvesenet og Flekkerøy Vel. (OR - 9)

HERØYA SJØFUGLRESERVAT: Skjøtsel

Prioritet: 18
Navn på tiltaket: HERØYA SJØFUGLRESERVAT: Skjøtsel
Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon
Tiltakstype: Rydding av trær/busker/kratt
Verneområde: Herøya naturreservat (VV00000520)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 70 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
HERØYA SJØFUGLRESERVAT: Forankret i skjøtselsplan og flerårig skjøtselsavtale (høgst, brenning av lyng, rydding av trær, busker, kratt beiting, osv.). Hovedmålet for naturreservatet er å optimalisere hekkeforholdene for sjøfugl, og da særlig arter i tilbakegang og med rødlistestatus. Spredt vegetasjon av einer og annet som gir skjulmuligheter for ungene er ønskelig, men sammenhengende kratt er trolig negativt for hekkesuksessen. Det er viktig å skjøtte strandenger slik at forekomster av dverggylden og strandrødropp ivaretas og helst styrkes. En videreføring av beitepress fra villsau er viktig for å holde gjenåpnende arealer i hevd. Herøya er et prioritert område også for den helhetlig beitebruksplan (OR-10).

TJAMSØYA-INDRE HELLERSØY SKJØTSEL

Prioritet: 19
Navn på tiltaket: TJAMSØYA-INDRE HELLERSØY SKJØTSEL
Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon
Tiltakstype: Rydding av trær/busker/kratt
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde (VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 50 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
TJAMSØYA-INDRE HELLERSØY SKJØTSEL: Flerårig skjøtselsavtale forankret i forvaltningsplanen for O-R lvo. Restaurering and opprettholde av strandeng, naturbeitemark og kystlynghei. (OR-11)

ÅKSLA SKJØTSEL - SKJERNØY

Prioritet: 20
Navn på tiltaket: ÅKSLA SKJØTSEL - SKJERNØY
Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon
Tiltakstype: Rydding av trær/busker/kratt
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde (VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 50 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
ÅKSLA SKJØTSEL - SKJERNØY: Flerårig skjøtselsavtale forankret i forvaltningsplanen for O-R lvo. Restaurering and opprettholde av naturbeitemark og kystlynghei. Rydding av trær/busker/kratt, lyng brenning, osv (OR-12).

SKÅLEVIK OG BELTEVIGA RESTAURERING OG SKJØTSEL

Prioritet: 21
Navn på tiltaket: SKÅLEVIK OG BELTEVIGA RESTAURERING OG SKJØTSEL
Tiltakskategori: Restaurering
Tiltakstype: Annet (utdypes i merknadsfeltet)

Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 100 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
SKÅLEVIK OG BELTEVIGA RESTAURERING OG SKJØTSEL: Restaurering av disse områdene som er alvorlig gjengrodd er forankret i forvaltningsplanen for O-R lvo og skjøtselsplaner. Restaurering av strandeng, naturbeitemark og kystlynghei er i samarbeid med Universitetet i Agder Botanisk Hage. Det er vurdert at kostnader for restaurering er minimalt i forhold til verneverdien og andre fordeler for disse områder (OR-13).

SKIBUHOLMEN, LANGØYA og INDRE-LINDØYA SKJØTSEL

Prioritet: 22
Navn på tiltaket: SKIBUHOLMEN, LANGØYA og INDRE-LINDØYA SKJØTSEL
Tiltakskategori: Skjøtsel av (tre)vegetasjon
Tiltakstype: Rydding av trær/busker/kratt
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde (VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 30 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
SKIBUHOLMEN, LANGØYA og INDRE-LINDØYA SKJØTSEL: Flerårig skjøtselsavtale forankret i forvaltningsplanen for O-R lvo. Restaurering and opprettholde av naturbeitemark og kystlynghei. Rydding av trær/busker/kratt, lyng brenning, osv (OR-14)

TJENESTEKJØP BISTAND SNO

Prioritet: 23
Navn på tiltaket: TJENESTEKJØP BISTAND SNO
Tiltakskategori: Annet
Tiltakstype: Annet (utdypes i beskrivelsesfeltet)
Verneområde: Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde(VV00002344)
Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet
Omsøkt beløp: Kr 50 000
Tiltaket er videreføring av pågående prosjekt? Ja
Tiltaket har forankring i skjøtsels- eller forvaltningsplan? Ja
Er tiltaket flerårig? Ja
Beskrivelse av tiltaket:
SNO har behov for tjenestekjøp bistand for noen tiltak i bestillingen. Fremmede arter bekjemping, skjøtsel, og særlig sviing av kystlynghei og utsetting av teistkasser. Disse tiltak er forankret i forvaltningsplanen og forskjellige skjøtselsplaner i Oksøy-Ryvingen lvo. Disse midler støtter oppdrag VORF har bestilt fra SNO.

Vedlegg

- Sitkagran kartlegging - Flekkefjord lvo - med estimat.pdf (Utvidet rapport)
- Sitkagran kartlegging - Kristiansand kommune - med estimat.pdf (Utvidet rapport)
- Sitkagran kartlegging - Søgne og Mandal kommuner.pdf (Utvidet rapport)
- Helgøya_oppsummering_2017.pdf (Utvidet rapport)
- Sammendrag 2017-2018.pdf (Økonomi/Finansiering)

Merknad:
Et vedlegg er en sammendrag av 2017 og 2018, og det gir en oversikt over hvordan de forskjellige oppdragene er delt opp med prosent av totalbeløp.

VORF ønsker å begynne med besøksstrategien i 2018 og trenger 8-10 ferdselstellere. 4 for Flekkefjord lvo. 4-6 for Oksøy-Ryvingen lvo.

Tre tiltak - sitkagran uttak O-R, mink bekjemping og Asperøya skjøtsel/restaurering - trenger en forhåndsklarering for oppstart i januar. Tusen hjertelig :)

[sign] **Maria-Victoria Solstrand** for **Verneområdestyret - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord Landskapsvernområder**

Levert 10.01.2018

Fra: Marte Eliasson [mailto:marte.eliasson@miljodir.no]
Sendt: 14. februar 2018 08.08
Til: FMAV Post <fmavpost@fylkesmannen.no>
Kopi: Gulbrandsen, Jenny Marie <fmavjmg@fylkesmannen.no>; Sødergren, Guro <guro.sodergren@svr.no>; Odden, Alf <alf.odden@svr.no>; Haug, Jørn Trygve <fmavjth@fylkesmannen.no>; Solstrand, Maria-Victoria <fmavmso@fylkesmannen.no>
Emne: Tildeling av midler til nasjonalpark- og verneområdestyrene i Aust- og Vest-Agder fylke.

Aust- og Vest- Agder fylke har til sammen fått tildelt 2 325 000,- i midler for styrene for 2018.

Dette fordeler seg slik:

Raet nasjonalparkstyre har fått 250 000,- til drift, og 700 000,- til forvaltningsplan/besøksstrategi mm.

Verneområdetstyret for Oksøy-Ryvingen har fått 275 000,- til drift og 500 000,- til forvaltningsplan/besøksstrategi mm.

Verneområdetstyret for Setesdal-Vesthei-Ryfylkeheiane har fått 500 000,- til drift og 100 000,- til forvaltningsplan/besøksstrategi mm.

Med hilsen

Marte Eliasson
juridisk seniorrådgiver, nasjonalparkseksjonen

Miljødirektoratet
Telefon: 03400 / 73 58 05 00
Mobil: 909 19 646
E-post: Marte.Eliasson@miljodir.no

www.miljødirektoratet.no - www.miljøstatus.no

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Miljøvernavdelingen

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Deres ref.	Vår ref. (bes oppgitt ved svar)	Dato
2017/12275	2017/10836	11.01.2018

Innmelding av behov for midler til drift av nasjonalpark- og verneområdestyrer i Aust- og Vest-Agder 2018

Vi viser til brev fra Miljødirektoratet til nasjonalpark- og verneområdestyrene datert 16.11.2017, vedrørende søknad om midler til drift av verneområdestyrene og arbeid med forvaltnings- og skjøtselsplaner.

Fylkesmannen oversender med dette behov for midler til drift og forvaltningsplanarbeid for:

- Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Frafjordheiane (SVR)
- Flekkefjord og Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde (ORF)
- Raet nasjonalpark (RAET)

Budsjettforslag (vedlagt) er satt opp i samråd med verneområdestyrene / verneområde-forvalterne.

Fylkesmannen søker på vegne av styrene om følgende:

Verneområde	Midler til drift av styret	Forvaltningsplan / besøksstrategi	Samlet
RAET	268 000	1 300 000	1 568 000
SVR	600 000	185 000	785 000
ORF	365 000	700 000	1 065 000
SUM			**3 418 000**

Når det gjelder søknad om driftsmidler for Raet nasjonalpark vises det til korrespondanse mellom nasjonalparkforvalter Jenny Gulbrandsen og Olav Nord-Varhaug den 16.11.17 om midler til engasjement/konsulenttjenester. Som avklart inneholder driftsbudsjettet midler til engasjement/konsulenttjenester til utvikling av besøksstrategi og ferdigstilling av

forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Prosjektplan og relevante vedtak i nasjonalparkstyret for denne saken er vedlagt.

Med hilsen

Ingunn Løvdal (e.f.)
miljøverndirektør

Katrine Skajaa Gunnarsli
sjefingeniør

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Katrine Skajaa Gunnarsli, tlf: 38 17 62 15

Kopi til:
Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark
Verneområdestyret for SVR
Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Vedlegg:
- Budsjett for de tre forvaltningsstyrene samlet
- Prosjektplan besøksstrategi Raet NP
- Vedtak om oppstart av forvaltningsplan og besøksstrateig for Raet np og Søm lvo

Budsjett 2018

- drift av verneområdestyrene for hhv. Raet NP, SVR og ORF (Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder)

RAET	*Driftsutgifter for styret og utvalg*	*Budsjett*	
	Honorarer (styrer, råd og utvalg)	kr 80 000	
	Arbeidsgiveravgift	kr 10 000	
	Reisekostnader (bilgodtgjørelse)	kr 5 000	
	Kostnader styremøte (overnatting, mat, leie lokaler)	kr 50 000	
	Gaver eksterne (forelesere eksterne mv.)	kr 3 000	
	Reiser	kr 120 000	
	Sum (innmeldt behov)	**kr 268 000**	
	Midler til dekning av utgifter i forbindelse med utarbeiding av forvaltningsplaner og skjøtselsplaner	***Budsjett***	
	Kjøp av engasjement/konsulenttjenester til utvikling av besøksstrategi og ferdigstilling av forvaltningsplan	kr 1 300 000	
	SUM	**kr 1 300 000**	**kr 1 568 000**
SVR	*Driftsutgifter for styret og utvalg*	*Budsjett*	
	Honorarer (styrer, råd og utvalg)	kr 200 000	
	Arbeidsgiveravgift	kr 29 000	
	Reisekostnader	kr 70 000	
	Kostnader styremøte (overnatting, mat, leie lokaler)	kr 100 000	
	Befaring verneområdene (Studietur Svalbard)	kr 65 000	
	Drift tilsynsutvalg - Rogaland	kr 70 000	
	Drift av kontaktutvalg - Rogaland	kr 20 000	
	Rådgivende utvalg (med styret tilstede)	kr 25 000	
	Administrativt kontaktutvalg	kr 21 000	
	Sum	**kr 600 000**	
	****Besøksstrategi (forvaltningsplan) 2018***	***Budsjett***	
	Reisekostnader forvaltere (ifbm. befaring, møter mv)	kr 20 000	
	Overnatting og mat forvaltere (ifbm. befaring, møter mv)	kr 20 000	
	Annonsering av høringsdokument	kr 15 000	
	Layout og trykking av dok.	kr 30 000	
	Gjenstående kartlegging og kunnskapsinnhenting (sårbarhetsvurderinger evt. andre tilleggsundersøkelser)	kr 100 000	
	Sum	**kr 185 000**	**kr 785 000**

** Bygger på budsjett ref. prosjektplan vedtatt av verneområdestyret i møte 16.6.2017 (kr. 400 000 fra MD over to år)*

ORF	*Driftsutgifter for styret og utvalg*	*Budsjett*	
	Styremøter - møtegodtgjørelse	kr 140 000	
	Styremøter - mat	kr 15 000	
	Styremøter - kjøregodtgjørelse	kr 25 000	
	Arbeidsgiveravgift	kr 25 000	
	Driftsutgifter styremøter (Leie av båt mv)	kr 20 000	
	Møter med rådgivende utvalg (x2)	kr 20 000	
	Reise til nasjonalparkkonferanse mv	kr 30 000	
	Studietur for verneområdestyret - kunnskapsinnhenting for besøksstrategien	kr 90 000	
	Sum	**kr 365 000**	
	Midler til dekning av utgifter i forbindelse med utarbeiding av forvaltningsplaner og skjøtselsplaner	***Budsjett***	
	Forvaltningsplaner - brosyrer (x2); trykking av planer (x2);	kr 100 000	
	Besøksstrategien - Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord (300.000 kr. hver)	kr 600 000	
	SUM	**kr 700 000**	**kr 1 065 000**
Total sum 2016 (drift og forvaltningsplanlegging)			**kr 3 418 000**

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/2166-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 27.02.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	3/18	05.03.2018

Vurdering av sitkagranfjerning på Udøy, Landøy, Prestholmen og Sæsøy - Mandal kommune

Vedlegg
1 Kartleggingsrapport av sitkagran i Søgne og Mandal kommune

Forvalters innstilling

Verneområdestyret godkjenner fjerning av sitkagran på Udøy innenfor landskapsvernområdets grenser. Hvor mye av randsonen vi skal hogge blir vurdert etter befaringen.

Saksopplysninger

En kartleggingsrapport om sitkagran var levert til verneområdestyret i fjor. Se vedlegg. Rapporten viser til at på Udøy og Stor Sæsøy er det stor spredning av sitkagran. Verneområdestyret har fått midler for siktafjerning for 2018 og verneområdeforvalter anbefaler at Udøy er første på listen for 2018.

MDir har bekreftet at VORF kan bruke midler for å fjerne sitkagran i randsoner.

To spørsmål som verneområdestyret må ta stilling til er:
(1) hvor mye av randsonen skal vi ta ansvar for?
(2) hvor mye skal grunneierne ta selv av oppdraget og hvor mye skal tildeles til et hogstfirma?

Denne saken er fremdeles under utvikling. Mer informasjon kommer på styremøtet og etter befaringen.

En befaring er planlagt etter styremøtet kl 13:30 til:

- Udøy
- Landøy
- Prestholmen
- Sæsøy

Fig 1: gnr. 20, bnr. 6

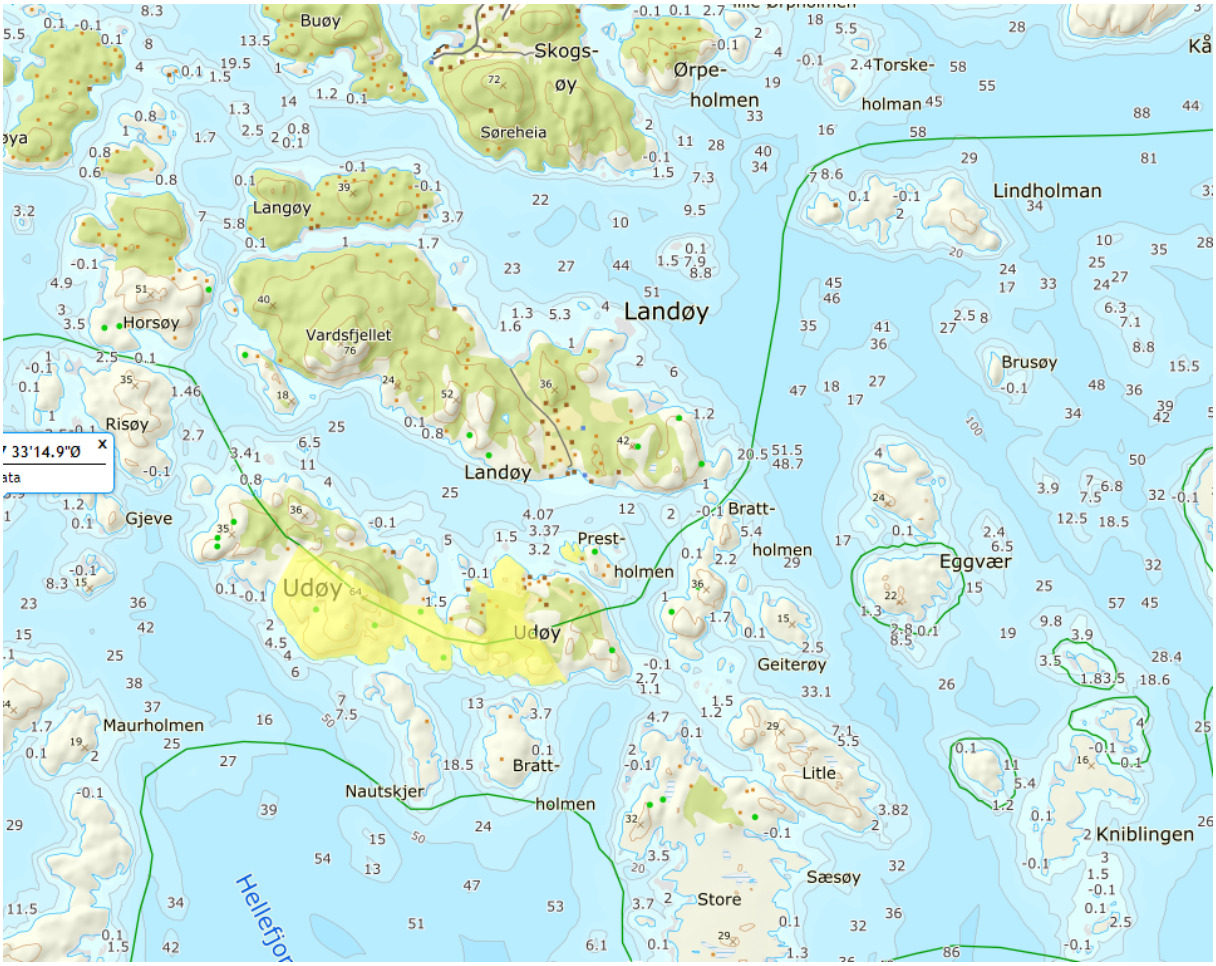

Fig 2: gnr. 20, bnr. 12

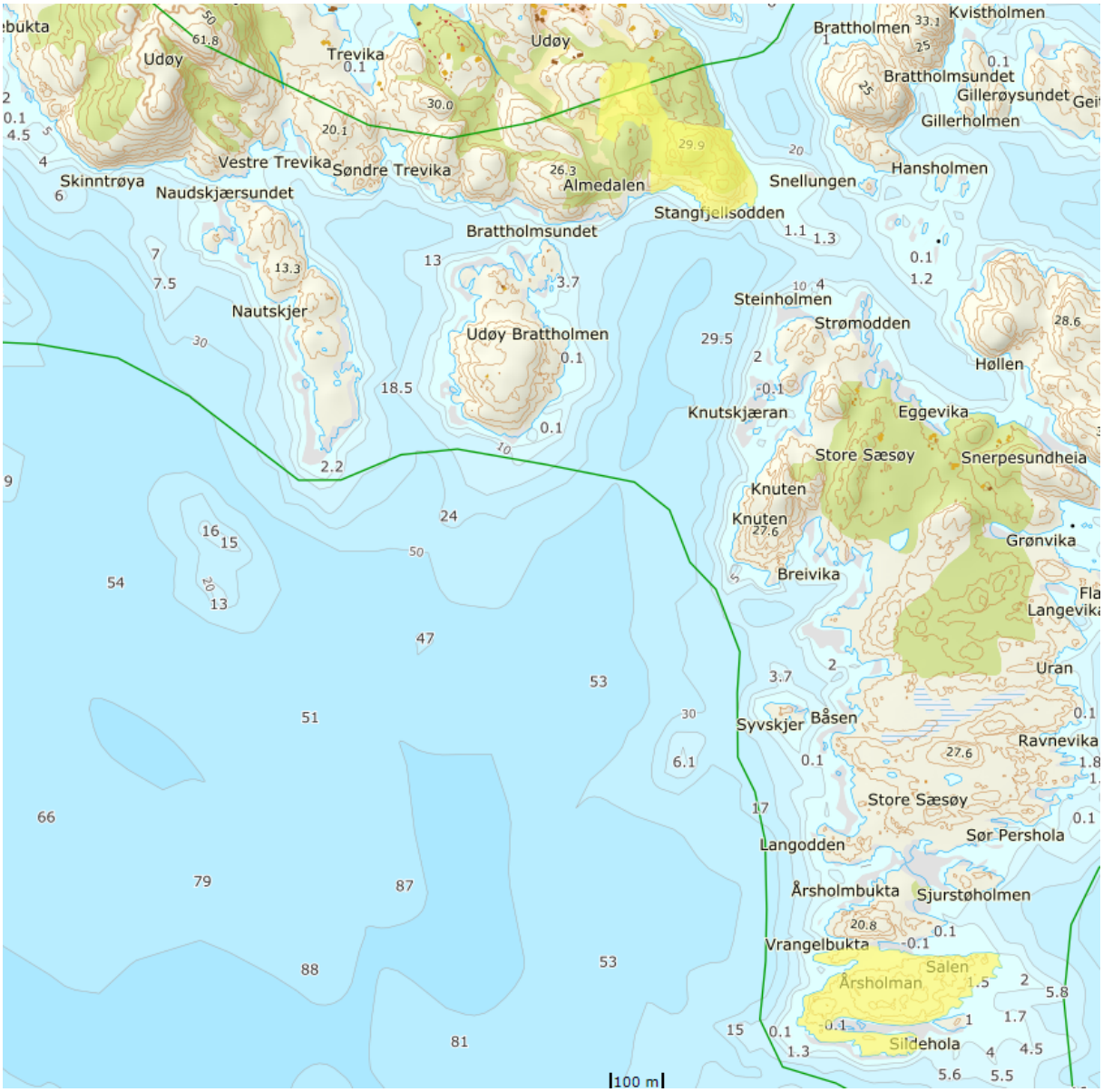

Fig 3: gnr. 20, bnr. 1

Fig 4: gnr. 20, bnr. 3

Fig 5: gnr. 20, bnr. 14

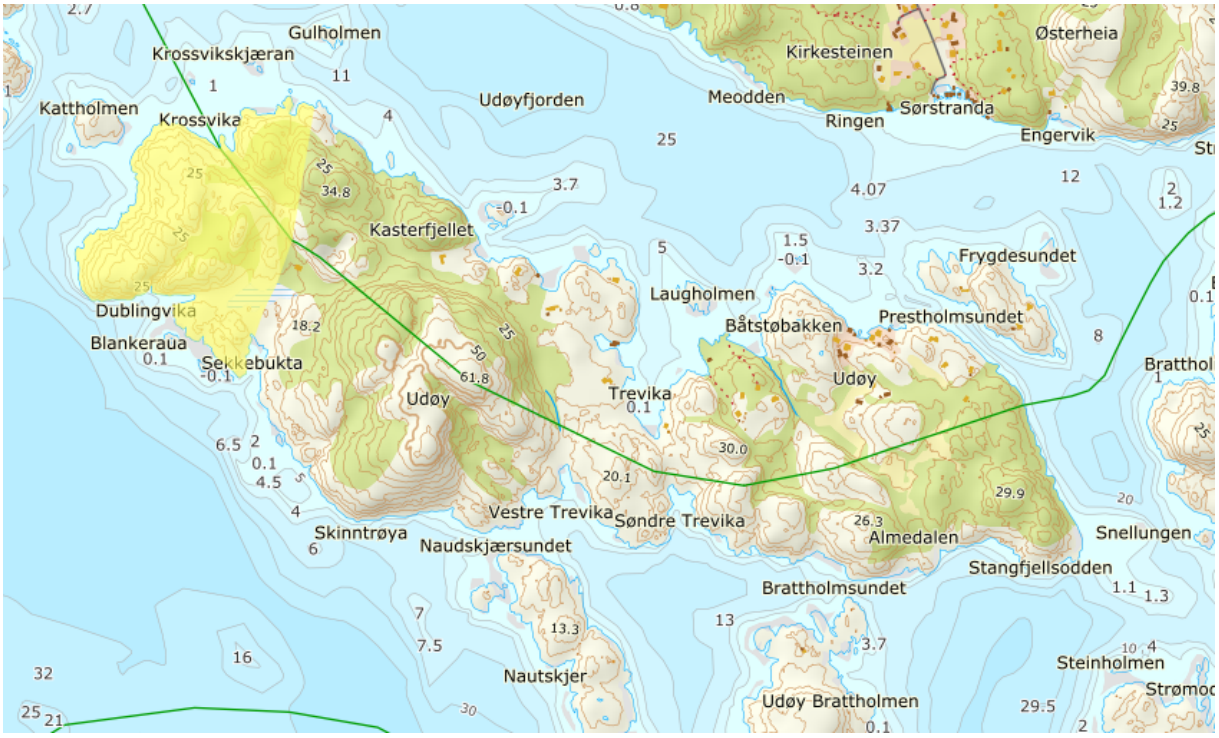

Fig 6: gnr. 20, bnr. 29

Fig 7: gnr. 20, bnr. 5

-----Opprinnelig melding-----
Fra: Carl Christian Glad [mailto:carlchristianglad@me.com]
Sendt: 9. februar 2018 10.47
Til: Solstrand, Maria-Victoria <fmavmso@fylkesmannen.no>
Kopi: Trulte Flikka <trulte.flikka@arkkso.no>
Emne: Søknad vedr. fjerning av Siktagraner på Landøy og Prestholmen.

Søknad vedr. fjerning av Siktagraner på Landøy og Prestholmen.

I forb. med prosjektet med å fjerne Siktakgraner i Kystvernesonen, området Udøy, ønsker vi å stille en søknad for å fjerne Siktagraner på Landøy og Prestholmen

Vi ser det som meget posetivt at at Udøy får i verksatt dette nå i 2018

For vår del er det flere grunner til at vi ønsker å oppnå det samme på de to nevnte øyer.

- Sikta graner er en fremmed art i vår fauna.
- Tilbakestilling til kystlandskapet originale fauna.
- Landøy og Prestholmen er tilstøtende områder til Udøy og vil kunne spre frø til de områder som er/blir ryddet.
I forbindelse med en befaring i juni 2017 påpekte Ole Morten Ertzeid, at frø sprer seg ut på holmer og skjær.
- Fokus/prosjekter på egenarten ved uthavner i Aust/Vest Agder.
-REGIONPLAN AGDER 2020
Her står det: Agder har uthavner i verdensklasse.

Vi har et sterkt ønske om en oppstart på vårt prosjekt i 2018. Det er et stort ønske og en sterk vilje blant gårdseiere og hyttefolk i området for et slik prosjekt.
Det er snakket mye om dette på velmøter og i andre samnehenger. Men prosjektet er for omfattende/stort til at vi kan gi oss i kast med dette alene. Det er dog en stor vilje til å følge opp prosjektet i etter tid. Dette være seg plukking av kongler, fjerning av evt nye skudd, fjerning av evt andre arter i vegetasjonen, som feks furu og andre grantyper.

Vi ser frem til å høre fra dere og håper å kunne komme i gang med prosjektet i 2018.

I forb. med befaring 5 mars, lurer vi på om dere også kunne vurdere områdene som vi omtaler i vår søknad.

Med vennlig hilsen Grunneiere på Landøy/Prestholmen.
(På veiene av overnevnte, Carl Christian Glad)

Vurdering

Videre vurdering av denne saken er avhengig av en befaring til Udøy, Landøy, Prestholmen og Sæsøy som er planlagt kl 13:30 på 5. mars, den styremøtedatoen.

Sitkagran

Kartleggingsrapport av Sitkagran i Landskapsvernområdet Oksøy-Ryvingen som inngår i Søgne og Mandal kommune

OLE MORTEN ERTZEID OPSAHL

7. januar 2017

Skrevet av: Ole Morten Ertzeid Opsahl

Sitkagran

Kartleggingsrapport av Sitkagran i Landskapsvernområdet Oksøy-Ryvingen som inngår i Søgne og Mandal kommune

Innledning:
På oppdrag fra Verneområdestyret for Oksøy- Ryvingen og Flekkefjord Landskapsvernområder, har jeg utført en kartlegging av Sitkagran i Landskapsvernområdet Oksøy-Ryvingen i Mandal og Søgne Kommune. Jeg har i perioden 20/12-2016 til 7/1-2017 utført fysisk kontroll av store deler av det angitte området. Unntaket er de to øyene Ryvingen og Slettingen i Mandal kommune. Vær og vind har vært en stor utfordring og har forsinket arbeidet. Dette er også årsaken til at de to nevnte øyer ikke har blitt kontrollert, men gjennom flyfoto fra Google Maps og bruk av kikkert fra Skjernøy kan en med stor sikkerhet fastslå at det er få/ingen forekomster av Sitkagran på disse øyene.
På generelt grunnlag kan det sies at hovedandelen i Søgne er vanlig gran, men med enkelte forekomster Sitkagran. I Mandal er forekomstene hyppigere, særlig de skogkledde øyene langt inne i skjærgården. De største forekomstene er dog observert utenfor eller på øyer som deles av verneområdet. Disse områdene er visuelt observert og beskrives ikke i denne rapporten, bortsett fra de områder der spredningspotensialet ansees som så stort at det på kort sikt vil være fare for reetablering. Det er kun innhentet eiendomsinformasjon i Søgne Kommune da Mandal Kommune ikke har tilgjengeliggjort disse i Kommunekart.com.

Fremgangsmåte:
Fremgangsmåten for feltarbeidet har vært visuelt fra båt, og fysisk fra land. De holmer og øyer der man har hatt full oversikt fra begge/alle sider har blitt kontrollert fra båt. Større skogkledde øyer har blitt kontrollert til fots. De fleste observasjoner har blitt fysisk kontrollert og dokumentert.

Beskrivelse:
HK1-5
Hogstklasse er i denne rapporten ment som en klassifiseringsmodell av størrelse på trær. HK er en forkortelse for dette. Hogstklasser varierer fra art til art, men er her en skjønnsvurdering av Sitkagran i sørlandsskjærgården.
HK1: 0 – 30cm
HK2: 30cm – 400cm
HK3: 400cm – 1200cm
HK4: 1200cm – 2500cm
HK5: Maks potensiale før fallende tilvekst

Kostnadsberegning
I kostnadsberegning vil det i denne rapporten deles opp i manuell kostnad og maskinell kostnad. Det er her beregnet ut i fra 350kr/t eks mva for manuell arbeider, og 700kr/t i maskinelt arbeid. Manuell arbeider vil her si en enkeltperson med motorsag og tilhørende utstyr, og maskinelt arbeid er traktor/beltetraktor m/vinsj og en enkelt arbeider. Det gjøres oppmerksom på at kostnadsoverslag er i denne rapport er basert på egne erfaringer og kalkyler, og at timespriser kan variere. Arbeidstid og dagsverk vurderes lokalt basert på tilgang, tilgjengelighet, topografi og treets omfang.
Alle beregninger i denne rapporten er beregnet eks mva.

Sjøtransport av tømmer er ikke iberegnet da virkestransport og kostnad beregnes i samarbeid med tømmeroppkjøper.

Dagsverk

Med dagsverk menes i denne rapporten forventet arbeid for en person i løpet av en dag.

Skjernøy Mandal

Koordinat: 57°59'33.89"N 7°29'54.49"Ø

Navn: Madodden

Beskrivelse: Enkeltforekoster i HK2 i søndre del. Lite arbeidskrevende. Enkel adkomst fra sjø og veg. Fra Skarnesodden i nord og sørover til Nordstranda er det moderat til kraftig foryngelse i HK1, HK2 og tidlig HK3. I dette området er det anslagsvis 150-200 trær i HK2-3 innenfor verneområdet, og tilsvarende utenfor. Det står også ca. 10 større trær akkurat ved grensen til verneområdet.

Arbeidsbehov: 5 dager av 2 dagsverk for hogst og brenning + 4 arbeidstimer for hogst og bortkjøring i ved Madodden.

Anbefaling: Ved Skarnesodden hogges og brennes hogstavfall. Alt virke under 15cm brennes med hogstavfall. Øvrig virke stables. Det er beregnet ekstra tid for hogst og samling av hogstavfall til brenning, da avstand mellom enkelttrær i noen områder er større.

Forekomster på Madodden ryddes enkelt med motorsag og bæres manuelt ut til bil for bortkjøring. Dette tas i sammenheng med prosjektet på Valvik.

Kostnadsoverslag:

Hogst og bortkjøring ved Skarnesodden

350kr/t * 8t/dag * 5 dager * 2 dagsverk = 28.000kr

Hogst og bortkjøring Madodden

350kr/t * 4 timer = 1.400kr

Sum:

1.400kr + 28.000kr = *29.400kr eks mva*

Særlige Hensyn: Sauebeite og sauegjerde

Annet: Det anbefales å fjerne foryngelse i området inn mot verneområdet ved Skarnesodden. Det kan beregnes et tilsvarende arbeidsbehov for dette.

Koordinat: **57°59'13.34"N 7°30'32.5"Ø**

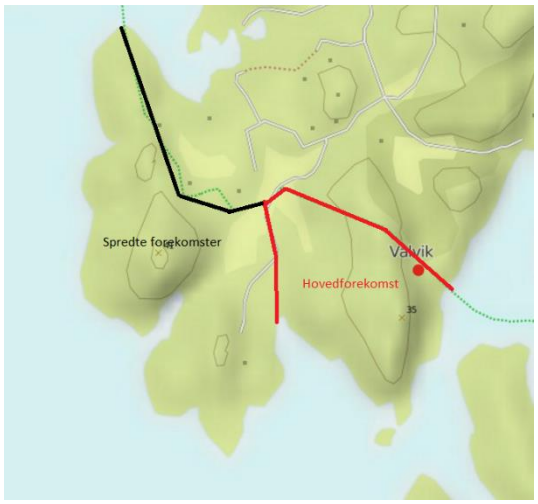

Navn: Valvik

Beskrivelse: I nordøstlige del ved grensen mellom verneområde 10 meter fra sjø står en potensiell frøspreder. Diameter opp mot 50cm i brysthøyde og høyde på 24m(merket i kart). Øvrig er det foryngelse på 80-100 trær i HK1(20%), HK2(50%)og tidlig HK3(30%). Forekomster av foryngelse begrenser seg i hovedsak til sørøstlige del, men spredde forekomster av HK1 og HK2 mot sør-sørvest(merket i kart)

Arbeidsbehov: Det er forventet å bruke 5 dager av 2 dagsverk på å gjennomføre ryddingen. Det er ikke behov for ytterligere utstyr enn motorsag, men det er en skjønnsvurdering om kvistavfall fra enkeltstående Sitkagran burde bortkjøres.

Anbefaling: Det anbefales å fjerne enkeltstående Sitkagran i det nordøstlige delen(se kart). Denne felles og kappes i håndterbare kubber. Disse legges igjen til grunneiere/hytteeiere. Kvist stables og brennes. Øvrig hogges, samles og brennes øvrige trær. Enkeltstående trær i den sørvestlige delen fraktes manuelt bort for brenning.

Kostnadsoverslag: (Kostnadsoverslaget gjelder kun arbeid i verneområdet)

350kr/t * 8t/dag * 5 dager * 2 dagsverk = 28.000kr eks mva

Særlige Hensyn: Steingjerde ved beite.

Annet: Det anbefales å fjerne foryngelse i området inn mot verneområdet i nordøst. Det kan beregnes et tilsvarende arbeidsbehov for dette.

Her står det også potensielle frøspredere. 80-100 trær i HK4-5. Disse har en snittdiameter på 40cm i brysthøyde og en snitthøyde på 23m. Øvrig står det 80-100 trær i HK3 i samme område. Kostnad for å hogst og transport av disse kan regnes tilsvarende Torjusodden.

Koordinat: 57°59'5.31"N 7°30'46.79"Ø

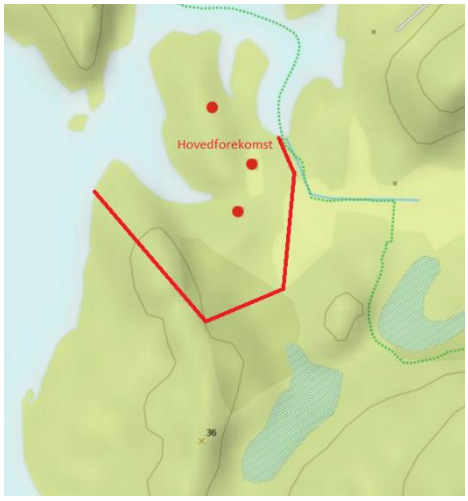

Navn: Torjusodden

Beskrivelse: En spredd forekomst av eldre trær. Hovedforekomst på nest mot nordvest(merket i kart). Mot øst, sørøst er det forekomster av enkelttrær og mindre grupper. Enkelte av disse står inntil uthus. Den frøbærende forekomsten består av ca 100-110 trær. Disse har en snittdiameter på 35cm (høyeste målt 55cm) og en snitthøyde på 17m. Det er moderat foryngelse i dalside mot sør.

Arbeidsbehov: Det beregnes 2 mann i 5 dager for hogst og utkjøring av tømmer. 50/50 fordelt på hogst og utkjøring. Det forventes 2 mann i 3 dager for samling av hogstavfall, samt 2 dager for brenning.

Anbefaling: Dette kan klassifiseres som drivverdig tømmer, men regnes som massevirke. Det anslås rundt 30m3, så det må vurderes om det er hensiktsmessig å få det hentet, eller om beboere på Skjernøy ønsker dette til eget bruk. Ved utkjøring er tømmeret lett tilgjengelig og det er traktorvei helt inn til forekomsten fra hovedvei(ca 500m). Hogstavfall samles og brennes på stedet. Foryngelse i dalside mot sør hogges og transporteres manuelt for brenning.

Kostnadsoverslag:

Hogst og utkjøring:
Manuell: 350kr/t * 8t/dag * 5dager=14.000
Traktor: 700kr/t *8t/dag * 5dager= 28.000kr

Hogstavfall og brenning:
Manuell: 350kr/t * 8t/dag * 5dager *2dagsverk= 28.000kr

Sum:
28.000+14.000+28.000= *70.000kr eks mva*

Særlige Hensyn: Enkelte grupper står tett inntil uthus og gjerder. Øvrig er det kjøreskader ved utkjøring over dyrket mark.

Annet: Utenfor verneområdet i dalside mot nord står en forekomst av eldre Sitkagran. Disse har spredningspotensiale ut i verneområdet. Denne forekomsten har en snittdiameter på 30cm, snitthøyde på 22meter og består av ca. 100 trær. Her er det moderat til kraftig spredning i dalside mot nordvest. Arbeidsmessig kan det beregnes samme kostnad for fjerning av disse.

Koordinat: 57°58'58.63"N 7°31'27.73"Ø

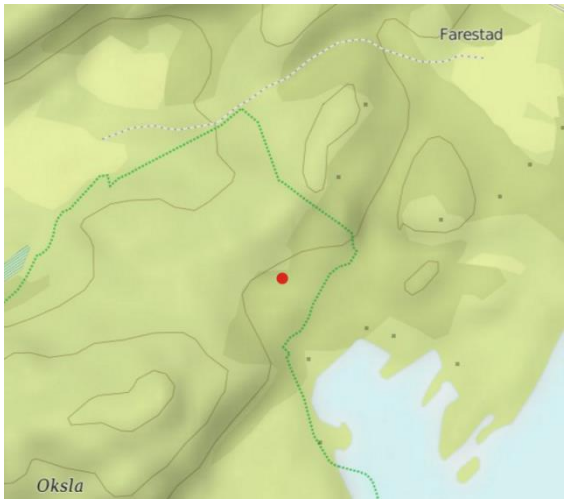

Navn: Ovenfor Rossnesvågen

Beskrivelse: Enkeltforekomst. Et tre på ca 2meter.

Arbeidsbehov: 1 times arbeid. Tas i sammenheng med Oksla.

Anbefaling: Hogges og hentes manuelt, og brennes sammen med øvrig hogstavfall.

Kostnadsoverslag: 1 manuell arbeidstime a 350kr/t eks mva

Særlige Hensyn: Ingen

Koordinat: 57°59'3.88"N 7°32'9.83"Ø

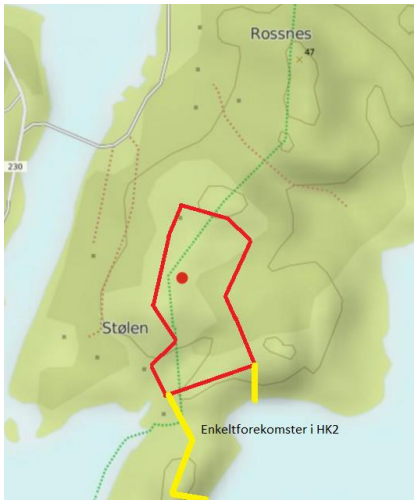

Navn: Rosnesheia

Beskrivelse: En forholdsvis stor forekomst spredd over et område på 30-40daa. Snittdiameter på 35cm og en snitthøyde på 23m. Forekomsten består av ca 200-250 trær med betydelig foryngelse i nærområde. Foryngelsen består i hovedsak av HK1 og tidlig HK2. Utbredelsen er fra hytte og ned mot Engedalen og Halvbrokk. Området er tilgjengelig med gangavstand over hengebru. Ved utkjøring av tømmer kreves sjøtransport, men området er fremkommelig med mindre beltetraktor/ATV og traktor. Forekomsten sprer seg til en viss grad utenfor landskapsvernområdet. Det beregnes en virkesmengde på 50m3.

Arbeidsbehov: Det beregnes 5 dager av 2 dagsverk for hogst. Det beregnes 5 dager av 2 dagsverk for utkjøring til sjø. Det beregnes 4dager av 2 dagsverk for samling av hogstavfall, og det beregnes 3 dager av 2 dagsverk for brenning. For bekjempelse av foryngelse anbefales 2 dager av 2 dagsverk. Foryngelsen er av den grad at disse må tas manuelt opp med rot.

Anbefaling: Det anbefales ordinær hogst og utkjøring til sjø. Fra sjø er tømmeret tilgjengelig for sjøtransport. Virket kan enten leveres som massevirke eller benyttes som ved av lokalbefolkningen. Hogstavfall samles og brennes. Foryngelse er av det omfang og str at mesteparten må plukkes opp for hånd.

Kostnadsoverslag:

Hogst:
350kr/t * 8t/dag * 5dager 2dagsverk = 28.000kr
Utkjøring til sjø:
700kr/t * 8t/dag * 5dager * 2dagsverk: 56.000kr
Samling av hogstavfall:
350kr/t * 8t/dag * 4dager * 2dagsverk= 22.400kr
Brenning av hogstavfall:
350kr/t * 8t/dag * 3dager * 2dagsverk= 16.800kr
Bekjempelse av foryngelse:
350kr/t * 8t/dag * 2dager * 2dagsverk= 11.200kr

Sum:
28.000kr + 56-000kr + 22.400kr + 16.800kr + 11.200kr = *134.400kr*

Særlige Hensyn: Det må tas særlig hensyn ved hogst i nærheten av hytter. Langs åsrygg på toppen av Rosnesheia er det satt opp et sauegjerde. Det går også flere gamle steingjerder på tvers inne i forekomsten. Det er flere store Lerk i bestandet på toppen ved hytte. Det går også sau på beite i og rundt forekomsten.

Koordinat: 57°59'28.36"N 7°32'52.31"Ø

Navn: Bergeneset

Beskrivelse: Foryngelse inn i verneområdet mot nordøst ved Olashola og Ellingsodden. Dette i henholdsvis HK1 og HK2. Dette stammer trolig fra en forekomst 20m utenfor verneområdet bak hytte. Denne forekomsten består av ca 30trær, 35cm i diameter og er rundt 22meter høye. På Høyden mellom Knutsvika og Olashola er det forekomster av foryngelse på ca 70trær i HK1 og HK2, samt 7

potensielle frøspredere i HK3 og HK4. På odde ut mot Rasmusskjær 15 potensielle frøspredere av grov dimensjon. Disse er i hovedsak HK4 og HK5 med snittdiameter på 42 cm og 25 høye. I samme område er det foryngelse på 800-100trær i HK1 og HK2.

Arbeidsbehov: Hogst og brenning 5 dager av 2 dagsverk.

Anbefaling: Forekomsten i verneområdet er i den grad at det er lite hensiktsmessig å hente ut virket. Det anbefales å kutte opp og samle virket slik at grunneier eller lokalbefolkning kan hente dette til ved. Plasseringen av virket vanskeliggjør maskinell uthenting. Hogstavfall samles og brennes. Stokker av større dimensjoner blir liggende.

Kostnadsoverslag:

Hogst:

350kr/t * 8t/dag * 5dager * 2 dagsverk = *28.000kr eks mva*

Særlige Hensyn: Hytte ved Ellingsodden. Sauer på beite og gamle steingjerder.

Hellersøy Mandal

Koordinat: 57°58'39.34"N 7°33'21.44"Ø

Navn: Hellersøy

Beskrivelse: Enkelforekomst. Tilsynelatende gjenstående fra tidligere hogst. Enkel adkomst. 16m høy og ca. 30 cm diameter.

Arbeidsbehov: Det må beregnes 1 en dags arbeid av 2 dagsverk,

Anbefaling: Treet hogges og hogstavfall brennes. Virke over 15cm diameter stables.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:

350kr/t * 8t/dag * 1 dag * 2 dagsverk = *5.600kr eks mva*

Særlige Hensyn: Sau på beite

Gjeve Mandal

Koordinat: 57°59'11.04"N 7°33'42.68"Ø

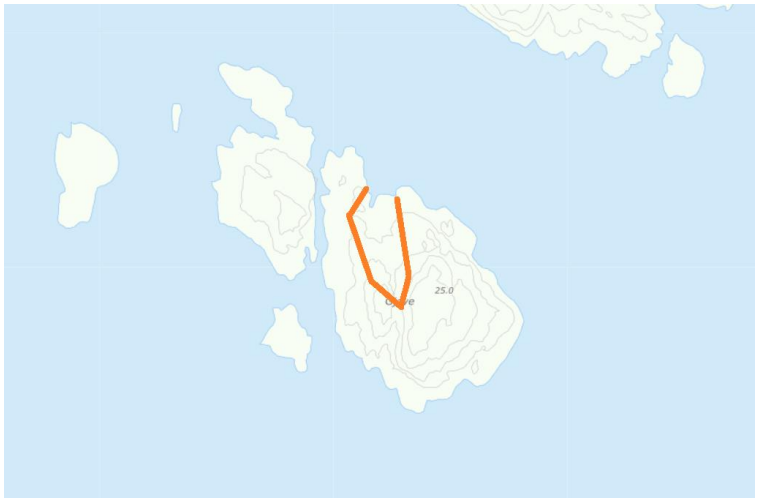

Navn: Gjeve

Beskrivelse: Ca. 25 trær i HK3. Høyde opp mot 10m. Begrenset foryngelse. Værutsatt, så det kreves rolig vær for adkomst.

Arbeidsbehov: 2 dager av 2 dagsverk.

Anbefaling: Alt hogges og brennes. Også virke.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 2 dager * 2 dagsverk = 11.200kr eks mva

Særlige Hensyn: Ingen

Risøy Mandal

Koordinat: 57°59'25.33"N 7°33'45.85"Ø

Navn: Risøy

Beskrivelse: 3 enkeltforekomster og 2 større forekomster. Enkeltforekomster består av 2 mindre trær på 4-5m høyde og et større tre på ca. 11 meter og 30cm i

diameter. De større forekomstene består av til sammen 9 trær i HK3 og HK4. Høyde fra 9 til 17m og diameter fra 15 til 40 cm. Det er moderat foryngelse rundt disse gruppene.

Arbeidsbehov: Det beregnes 3 arbeidsdager av 2 dagsverk for hogst brenning.

Anbefaling: Enkeltforekomster hogges og hogstavfall stables og kuttes ned. Det er lite hensiktsmessig å brenne hogstavfall da mengden er beskjeden. I de større forekomstene brennes alt hogstavfall med diameter under 15 cm. Øvrig virke kubbes og stables.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 3 dager * 2 dagsverk = *16.800kr eks mva*

Særlige Hensyn: Ingen

Udøy Mandal

Koordinat: 57°59'3.34"N 7°34'42.78"Ø

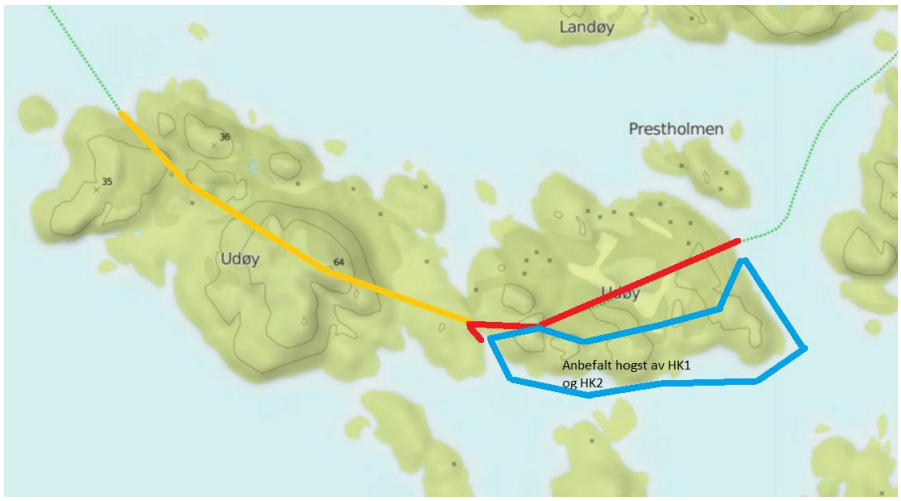

Navn: Udøy

Beskrivelse: Deles av praktiske årsaker inn i to deler. Vestre del (Gul) og østre del (Rød).

Vestre del: Et veldig utfordrende og kupert terreng. Stor spredning. I Hovedsak HK2, men også HK1 og HK3. Anslagsvis 100-150 trær.

Østre del: Et område med etablerte bestand og kraftig foryngelse/spredning. Anslagsvis 350-400trær i HK3-5. Tilsvarende i HK1 og 2.

Arbeidsbehov:

Vestre del: Det beregnes 3 dager av 2 dagsverk for hogst i vestre del.

Østre del: Hogst av dette området må utredes i forbindelse med uttak av tømmer. Det anbefales i førsteomgang å rydde de områder nærmest sjø og lyngheier(merket blått i kart). Disse områder består hovedsakelig av HK1 og HK2. Det beregnes 7 dager av 2 dagsverk for å ferdigstille dette (merket blått i kart).

Anbefaling:

Vestre del: Det er i dette området stor spredning og enkelforekomster. Området er kupert og med høy tilvekst av furu, osp og bjørk. Grunnet lang avstand mellom forekomster anbefales hogst og stabling av hogstavfall enkeltvis. Hogstavfall kuttes og komprimeres. Brenning av hogstavfall er ikke hensiktsmessig da bålgrunnlaget er for lite grunnet avstand mellom forekomster.

Østre del: Her anbefales en bredere utredning for hogst. Virkesgrunnlaget er såpass stort at det kan være grunnlag for uttransport. Hovedansamlingen av tømmer i HK3-5 er lokalisert sentralt på øya i og rundt dyrket mark. Forekomstene sprer seg også utenfor verneområdet, men også dette bør fjernes mtp fremtidig foryngelse. Driftsforholdene er gode, men sjøtilgang er begrenset. Tilrettelegging av velteplass er mulig i østre del, men dette krever til en viss grad grunnarbeid. Det må også iberegnes pussing av kjøreskader.
Til og begynne med anbefales derfor hogst av foryngelse i de sjønære områder mot sør/sørøst. Her er det anslagsvis 200-220 trær i HK2 + tilsvarende i HK1. Disse samles og brennes.

Kostnadsoverslag:

Vestre del:
350kr/t * 8t/dag * 3 dager * 2 dagsverk = *16.800kr eks mva*
Østre del (uten hovedhogst):
350kr/t * 8t/dag * 7 dager * 2 dagsverk = *39.200 kr eks mva*
Særlige Hensyn: Bebyggelse og dyrket mark. Kulturminner.

Nautskjær Mandal

Koordinat: 57°58'47.29"N 7°35'8.89"Ø

Navn: Naudskjær

Beskrivelse: Enkeltforekomst. Observert fra sjø og ikke fysisk kontrollert grunnet mye sjø. Beplantet. Kvistkrans. Høyde opp mot 2m, men dekker ca. 10m2. Tilgang til skjæret er væravhengig.

Arbeidsbehov: Det beregnes ca. 4 timers arbeid av 2 dagsverk.

Anbefaling: Forekomsten hogges og hogstavfall kjøres vekk og brennes i forbindelse med hogst på Udøy.

Kostnadsoverslag:

Hogst og bortkjøring:
350kr/t * 4 timer * 2 dagsverk = *2.800kr eks mva*

Særlige Hensyn: Nærhet til hytte, ellers ingen

Store Sæsøy Mandal

Koordinat: 57°58'41.39"N 7°36'25.21"Ø

Navn: Store Sæsøy Nord

Beskrivelse: 26 trær nær brygge. Står på linje langs med hage. Enkelte trær benyttet som stolper til gjerde og hekk. Moderat til liten foryngelse med ca 20 trær i nærheten. Hytteeier arbeidet med disse under registreringen, så uklar status på disse nå.

Arbeidsbehov: Det beregnes 1 dag for hogst av 2 dagsverk. Samling og brenning av hogstavfall beregnes til 2 dager av 2 dagsverk.

Anbefaling: Virket har ingen annen nytte enn ved. Det anbefales å dele opp virket med diameter over 10cm i kubber. Disse stables, og kan benyttes av grunneier eller hytteeiere til ved. Hogstavfall stables og brennes.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 3dager *2dagsverk = *16.800kr eks mva*

Særlige Hensyn: Forekomst står tett opp mot hage og hytte. Sau på beite. Vær oppmerksom på hageplanter og prydbusker.

Koordinat: 57°58'26.69"N 7°36'26.83"Ø

Navn: Store Sæsøy Sør

Beskrivelse: Ca 30trær. Varierer fra 5-30cm i diameter og 10meters høyde. Svært kvistrike. Moderat foryngelse i nærområdet.

Arbeidsbehov: Det forventes 3,5 arbeidsdager av 2 dagsverk. Bakgrunnen for dette er mengde kvist.

Anbefaling: Virket har ingen annen verdi enn som potensiell ved, men på bakgrunn av tilgjengelighet anbefales alt virke under 20cm i diameter å brennes. Øvrig hogstavfall brennes.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 3,5dager * 2dagsverk = *19.600kr eks mva*

Særlige Hensyn: Sauer på beite

Koordinat: 57°58'44.67"N 7°36'15.01"Ø

Navn: Store Sæsøy Vest

Beskrivelse: 4 trær av større dimensjon. 30 -45cm diameter og 15 meter høye. Står inntil hytte med enkel adkomst. Observert fra båt.

Arbeidsbehov: 1,5 dager av 2 dagsverk.

Anbefaling: Virket kappes i håndterbare deler og stables. Hogstavfall under 15cm brennes.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 1,5dager * 2 dagsverk = *8.400kr eks mva*

Særlige Hensyn: Hytte i nærheten

Koordinat: Generelt

Navn: Store Sæsøy Enkeltforekomster

Beskrivelse: Det er noen enkeltforekomster på Store Sæsøy. Disse består i hovedsak av trær opp til 13m høyde. Det er hverken observert kongler på, eller annen foryngelse rundt disse enkeltforekomstene.

Arbeidsbehov: Det forventes 1 dags arbeid av 2 dagsverk for fjerning av disse

Anbefaling: Det er ikke annen verdi i virket enn til ved. Da trærne står med slik avstand at det er lite hensiktsmessig å samle hogstavfall. På bakgrunn av ingen foryngelse og fraværet av kongler er det ikke nødvendig å brenne hogstavfall, men heller kappe virket opp i håndterbare biter, og samle kvist.

Kostnadsoverslag:

Hogst og stabling:
350kr/t * 8t/dag * 1dag * 2dagsverk = *5.600kr eks mva*

Særlige Hensyn: Sau på beite

Lindholman Mandal

Koordinat: 58°0'3.12"N 7°37'8.62"Ø

Navn: Lindholman Øst

Beskrivelse: Observert fra båt grunnet mye sjø, så fysisk kontroll ikke mulig. To mindre forekomster observert. Det har blitt gjennomført lyngbrenning tidligere noe trærne bærer preg av. Dette gjorde identifisering vanskelig, men det visuelle inntrykket støtter opp om at dette er Sitka.

Arbeidsbehov: Da området ikke har blitt fysisk kontrollert må det antas at utbredelsen ikke er større i omfang enn det som har blitt observert fra båt. Det antas at hogst og brenning vil ta 1 dag av 2 dagsverk.

Anbefaling: På øya finnes to mindre grupper av gran. Disse forekommer med kort avstand mellom hverandre. Det er da mulig å samle hogstavfall i en haug dersom grunnlaget for to ulike bål ikke er mulig. Anbefaling er derfor å hogge begge gruppene, samle hogstavfallet og brenne det.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 1 dag * 2 dagsverk = *5600kr eks mva*

Særlige Hensyn: Ingen

Hellersøya Søgne

Koordinat: 58°2'35.63"N 7°43'11.07"Ø

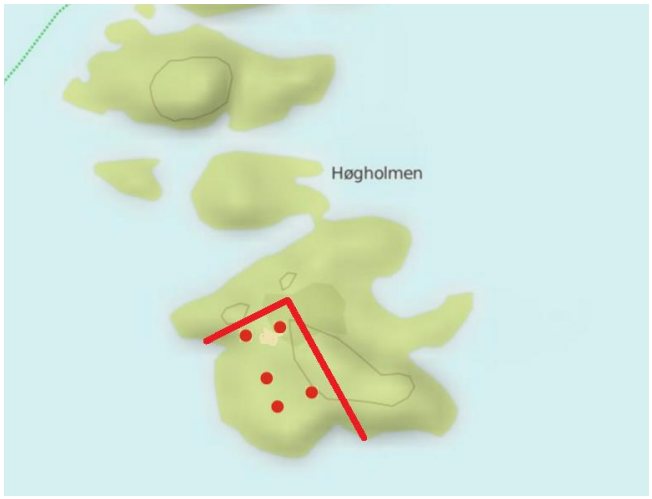

Navn: Hellersøya

Beskrivelse: Ca 40 trær på den sørvestlige delen av øya. Disse er spredt ut på fem ulike områder med henholdsvis 13, 5, 15 og 7 trær. Det er en snittalder på 41år, 34cm diameter og 17m høyde. Det er moderat foryngelse i og i områdene rundt. Kupert og ufremkommelig med maskiner. Forekomsten begrenser seg til eiendom Gnr:37 Bnr:2.

Arbeidsbehov: Det beregnes et arbeidsbehov på 5 dager av 2 dagsverk. Kun manuelt arbeidsbehov

Anbefaling: Det er et begrenset virkesvolum, så uttransport er lite hensiktsmessig. Virke over 15cm i diameter kappes i håndterbare størrelser og stables. Hogstavfall samles og brennes.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:

350kr/t * 8t/dag * 5dager* 2dagsverk = *28.000kr eks mva*

Særlige Hensyn: Ingen særlige hensyn.

Skarpøya Søgne

Koordinat: 58°3'13.36"N 7°48'57.29"Ø

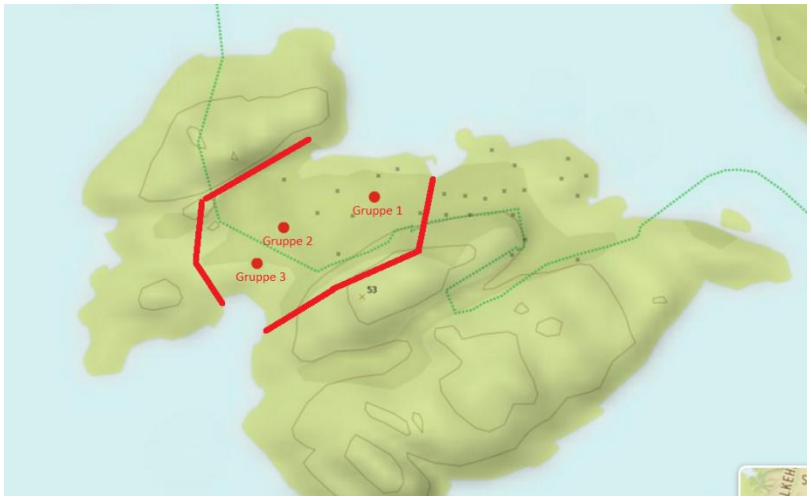

Navn: Skarpøya Nord

Beskrivelse: 15stk potensielle frøspredere. 12 av disse står 20-60meter fra landskapsvernområdet, men utgjør et betydelig spredningspotensial. Gruppe 1 utgjør 7trær med moderat foryngelse. Disse trærne står 40-60m fra verneområdet. Disse har en gjennomsnittsdiameter på 50cm og høyde opp mot 25m. Gruppe 2 utgjør 5trær med moderat foryngelse. 30-60cm diameter og høyde opp mot 23m. Gruppe 3 består av 3trær med moderat foryngelse. Disse står 40m innenfor verneområdet. Diameter opp til 50 cm og høyde 15m. Moderat foryngelse i lia mot sør. Moderat foryngelse i dalbunn og blant bebyggelse. Foryngelse utgjør 80-120trær i HK1 og HK2. Utbredelsen går over totalt 8 eiendommer.

Gnr:	Bnr:
20	42
20	41
20	43
22	3
23	870
22	2
20	611
22	3

Arbeidsbehov: Det beregnes 5 dager av 2 dagsverk for hogst og stabling. Det anbefales 1 dag av et dagsverk for samling av virke fra Gruppe 1 og gruppe 2. Ytterligere 2dager beregnes på samling av hogstavfall av foryngelse og brenning.

Anbefaling: Her anbefales det hogst også av frøtrær og foryngelse i områdene utenfor verneområdet. Ved dette kan man oppnå komplett fjerning av Sitkagran på hele Skarpøya da utbredelsen begrenser seg innenfor beskrevet område Nord og Sør. Virket fra forekomstene samles ved Gruppe 1, der det deles opp i

håndterbare størrelser og hogstavfall under 15cm i diameter samles og brennes. Det anbefales bruk av ATV/beltetraktor for samling av virket.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 7dager * 2dagsverk = 39200kr
Samling av virke:
700kr/t * 8t/dag = 5600kr
Sum:
5600kr + 39200 = *44.800kr eks mva*
Særlige Hensyn: Bebyggelse og strøm/telefonlinjer ved Gruppe 1

Koordinat: 58°3'7.56"N 7°49'1.15"Ø

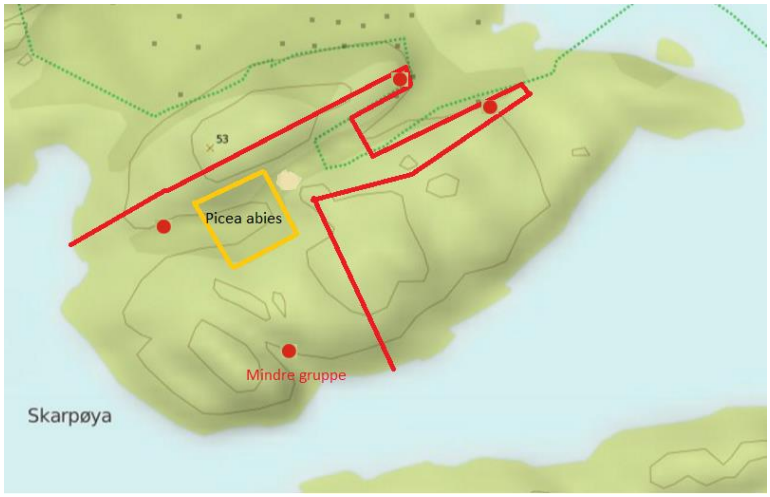

Navn: Skarpøya Sør

Beskrivelse: Moderat spredning gjennom dalen mot vest, og opp mot dalsidene i øst. Primært HK2, men grupper med HK3. I vestre del står en eldre Sitkagran. Denne har en diameter på 45cm og høyde på 20m. Moderat foryngelse i områdene rundt denne. Vær oppmerksom på området med ca. 30stk vanlig gran(merket i kart). Det er en mindre gruppe trær i dal mot sørvest. Totalt antall 50-60 trær. Utbredelsen går i hovedsak ut over 4 eiendommer.

Gnr:	Bnr:
23	871
22	2
20	7
23	869

Arbeidsbehov: Det beregnes 2dagers hogst av 2dagsverk. Samling og brenning beregnes til 2 dager.

Anbefaling: Det er tidvis spredde forekomster. Samling av hogstavfall vil være tidkrevende, så det anbefales å samle avfallet i områder med tett forekomst. Dette brennes, mens øvrig avfall samles i hauger for naturlig nedbrytning. Alt virke over 15cm i diameter samles og stables.

Kostnadsoverslag:

Hogst og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 4dager * 2dagsverk = *22400kr eks mva*
Særlige Hensyn: Steingjerder og byttestein i dal, granfelt, barlind og edelgran.

Langøya Søgne

Koordinat: 58°2'56.65"N 7°49'19.38"Ø

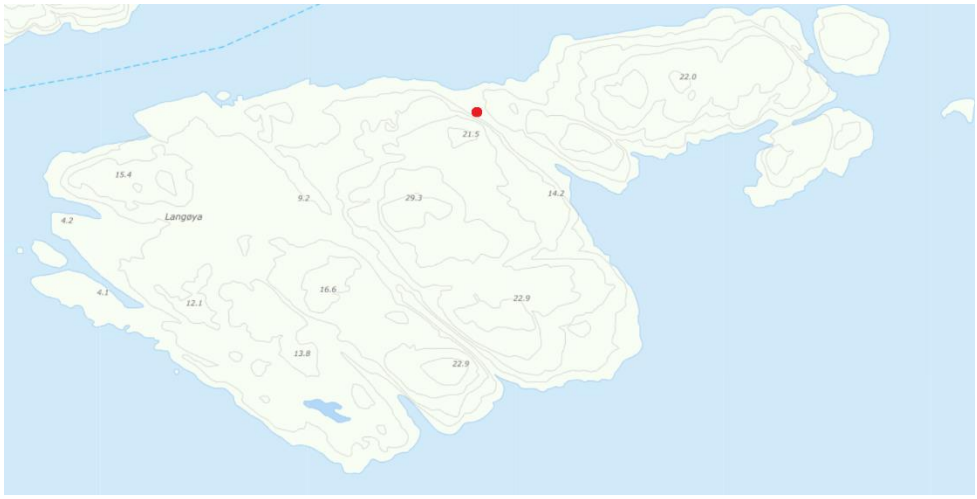

Navn: Langøya

Beskrivelse: Enkel forekomst bestående av et tre. Ca tre meter høy.

Arbeidsbehov: Beregnet 1time

Anbefaling: Hogges for deretter å transporteres til Skarpøya og brennes med øvrig hogstavfall.

Kostnadsoverslag:

Hogst og transport:
350kr/t * 1time = *350kr eks mva*
Særlige Hensyn: Ingen spesielle

Kapelløya Søgne

Koordinat: 58°3'2.37"N 7°50'19.87"Ø

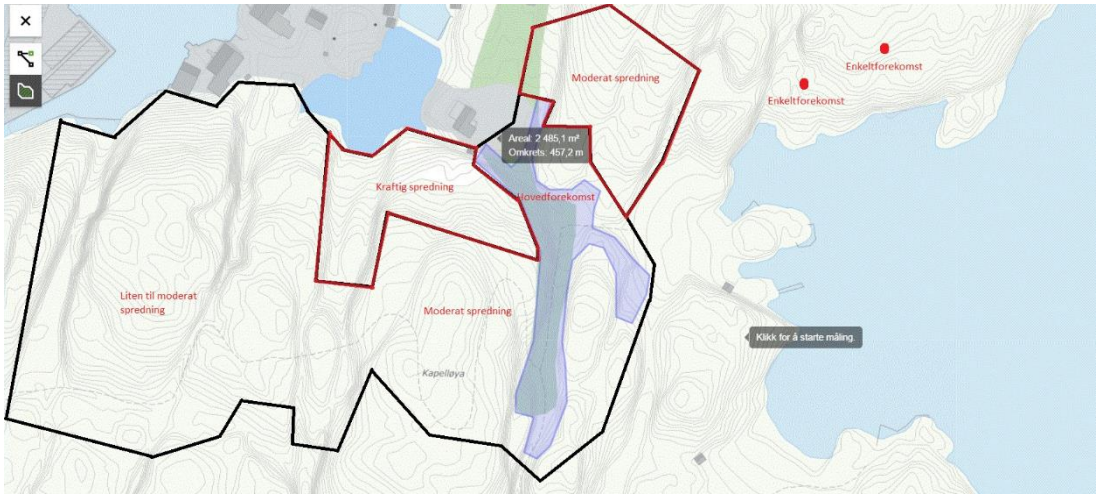

Navn: Kapelløya

Beskrivelse: Hovedforekomst(markert i kart) består av 50trær. Gjennomsnittsdiameter på 40cm og høyde på 23m. Mye tømmer av grov dimensjon, og anslagsvis 40m3 drivverdig tømmer. Kraftig spredning nordvest for hovedforekomst. Liten til moderat spredning i vestlig/sørvestlig retning. Moderat spredning mot nord. 200-250trær i HK2. Begrenset tilgang for maskiner. Det har etablert seg to enkelttrær mot nordøst ned mot sjø. Forekomsten sprer seg over 6 ulike eiendommer.

Gnr:	Bnr:
1	2
1	40
1	30
1	20
1	37
1	25

Arbeidsbehov: Det beregnes 3dager av 2dagsverk for hogst. Utkjøring av grovt virke for sjøtransport beregnes til 3dager av 2dagsverk. Kubbing av øvrig virke beregnes til 2 dager av 2 dagsverk (maskin og håndmann). Rydding av foryngelse beregnes til 3dager av 2dagsverk. Brenning av hogstavfall beregnes til 3dager av 2dagsverk. (Sjøtransport er ikke iberegnet)

Anbefaling: Virket er av en slik dimensjon, og en slik mengde at det i høy grad kan utnyttes. Det kan leveres som massevirke, men dette ville blitt uøkonomisk, og i noen tilfeller vil dimensjonene bli for store. Alt virke over 35cm i diameter burde transporteres til sjø for transport. Lokale sagbruk kan kontaktes, eller så kan stokkene gis til Landbruksskolen i Søgne for foredling. Sistnevnte har utstyr for transport fra kai. Øvrig anbefales virke i dimensjoner mellom 15cm og 35cm å kubbes i håndterbare størrelser til ved. Kubbene stables slik at grunneier eller hytteeiere kan hente disse. Øvrig hogstavfall samles og brennes.

Kostnadsoverslag:

Hogst:
350kr/t * 8t/dag * 3dager * 2dagsverk = 16800kr
Utkjøring:
(Maskinell) 700kr/t * 8t/dag * 3dager = 16800
(Manuell) 350kr/t * 8t/dag * 3dager = 8400kr
Kubbing, foryngelse og brenning:
350kr/t * 8t/dag * 7dager * 2dagsverk = 39.200kr
Sum:
16.800kr + 16.800kr + 8.400kr + 39.200kr = *81.200kr eks mva*

Særlige Hensyn: Hogsten vil foregå i et mye brukt friområde. Gjennom hovedforekomsten går stien fra Verftet til Olavsundet. 6 trær står i en hage tett inntil hus og telefonlinjer. Ved utkjøring vil bør det tas særlige hensyn til brygge og plen.

Helgøya Søgne

Koordinat: 58°3'8.62"N 7°50'53.24"Ø

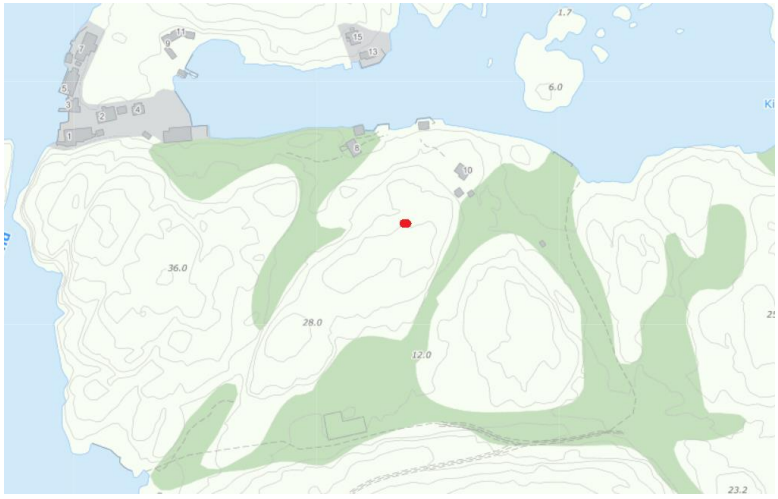

Navn: Helgøya

Beskrivelse: Det står et enkelt tre igjen av mindre størrelse. Høyde 2m.

Arbeidsbehov: Dette treet kuttes og hentes på 1 arbeidstime

Anbefaling: Dette treet hentes og brennes sammen med hogstavfall på Helgøya

Kostnadsoverslag: 1 time a 350kr/t

Særlige Hensyn: Ingen

ST 4/18 Styresaker

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2017/2193-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 26.02.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	5/18	05.03.2018

Mandal - forskningsprosjekt for ærfugl hekkesuksess

Vedlegg
1 Søknad om dispensasjon 2018 og 2019
2 Sluttrapport 2017
3 Samtykke fra Fylkesmannen

Forvalters innstilling

Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder ser positivt på forskningsprosjektet for ærfugl og gir med hjemmel i §4, dispensasjon fra forskriften for å legge ut reirhus for ærfugl i Mandal kommune i perioden februar-august 2018, og februar-august 2019. Følgende vilkår gjelder:

Vilkår:

1. Plassering og overvåking er gjennomført så skånsom som mulig med hensyn til forskriftens formål.
2. Plassering må gjennomføres ikke senere enn 20. mars og ikke i sjøfuglreservater.
3. NOF skal holdes oppdatert om prosjektet og funn.
4. En rapport med hovedfunn og konklusjoner er levert til verneområdeforvalter ikke senere enn 1. oktober 2018 og 2019.

Saksopplysninger

Gjertsen søker om dispensasjon fra forskriften jf. *§4 Generelle dispensasjonsbestemmelser* til å utføre forskningsarbeid innenfor Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde i perioden februar - august 2018 og februar - august 2019.

Dette forskningsprosjektet er en fortsettelse fra 2017. Det er først og fremst rettet mot tiltak for å øke ærfuglbestanden langs kysten i Vest-Agder. Forskningsprosjektets hovedmål er:

(1) Å øke kunnskap om bestandssituasjonen til ærfugl gjennom å forsøke metoder som har muligheter til å øke populasjonen gjennom økt beskyttelse av reir og overlevelse av unger (kyllinger). Det forventes en positiv økologisk effekt av å implementere ett slikt tiltak.
(2) Å lære mer om det som trenges for å øke overlevelse, også for voksen hunnfugl som er utsatt for predasjon i hekkeperioden.

Prosjektet skal gjennomføres i likhet til hvordan prosjektet ble gjennomført i 2017 sesongen, men med visse endringer - grunnet mangel på resultat i forrige felt sesong (vedlagt er rapporten fra 2017). Signifikante endringer blir gjort dette året for å sørge for å få et bedre vurderingsgrunnlag på metoden, og om det viser seg om det er en levedyktig metode for hekkesuksess.

Gjertsen søker tillatelse til å benytte holmer og øyer innenfor landskapsverneområdet i Mandal kommune men ikke sjøfuglreservater. Holmer som søkes på er:

- Kneblingen (figur 3; nr 1)
- Odd (figur 3; nr 2)
- Lille Vengelsholmen (figur 3; nr 3)

Det blir plassert 30 til 35 reirhus per holme samt 20 viltkamera til overvåking.
Prosjektet blir utviklet i samarbeid med UiA og NOF. Verneområdeforvalter oppfordrer Gjertsen til å ta kontakt med verneområdeforvalter av Vegaøyan verdensarvområde for råd.

Hjemmel:

§ 4.Generelle dispensasjonsbestemmelser
Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra bestemmelsene når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser og arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i andre særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med vernet.

Miljøprinsippene:

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer for vurdering av tiltaket:

§ 8. Kunnskapsgrunnlaget:
Dette forskningsprosjektet er først og fremst rettet mot tiltak for å øke ærfuglbestanden langs kysten i Vest-Agder. Forskningsprosjektets mål er å øke kunnskap om bestandssituasjonen til ærfugl gjennom å forsøke metoder som har muligheter til å øke populasjonen gjennom økt beskyttelse av reir og overlevelse av unger (kyllinger) og voksen hunnfugl.

Prosjektet vil ha, til slutt, en positiv økologisk effekt. Samlet sett vil det gi kunnskap om hvordan hekkefunksjonen til ærfugl er i møte med en voksende grad av vegetasjon, endring i arealbruk og

artssammensetning i dette øylandskapet. Potensielt gir dette i tillegg en økt interesse fra lokale grunneiere og interesseorganisasjoner som igjen kan gi økt fokus og forståelse for å kombinere både vern og bruk av skjærgården, gjennom vern av landskaper og øyer og forvaltningsregulert bruk av ressurser.

§ 9. Føre-var-prinsippet:
Selve prosjektet vil ha ett lite og skånsomt "fotavtrykk", mener verneområdeforvalter at det er minimalt risiko for skade av naturmangfold eller økologisk viktige habitater i dette prosjektet. Utstyret har minimalt behov for innsamling av annet materiale på holmen for å kunne sørge for at det blir gjennomført. Utstyret som blir implementert er passivt og statisk gjennom en kort periode før det da fjernes i august, som igjen viser til at verken vegetasjon, habitatgrunnlag eller arter skal få en negativ påvirkning av forsøket.

§ 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning:
Målet med prosjektet er å ha en positiv effekt på økosystemet gjennom å bidra til å øke populasjonen, eller balansen i økosystemet. En stor og sunn populasjon av ærfugl er med på å bidra til ett normalt økosystem, men ettersom arten har fått flere problemer i den senere tid, har den gått ned. Forurensing, industrielt fiskeri og endring/økt predatorsammensetning i skjærgården er de viktigste faktorene, spesielt det første og siste momentet. Reirhuset som skal forsøkes vil forhåpentligvis bidra til en redusert effekt fra predasjon i den viktigste tiden gjennom året og særlig gjennom hekkesesongen. Prosjektet anser at det ikke ligger noen negativ effekt for økosystemet ved gjennomførelsen av dette prosjektet. På lik linje med skade og påvirkning av økosystemet vil det påføre liten eller ingen grad av forstyrrelser ved at alt av utstyr er implementert før hekkingen starter.

§ 11. Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver:
Prosjektet er planlagt slik at det påføres minimal påvirkning av habitat og naturmangfold. Tiltakshaver får råd fra verneområdeforvalter, veileder fra UiA, og NOF. Det er innforstått med at ved en eventuell skade eller forringelse av naturmangfold i løpet av prosjekttiden skal kostnaden bæres av tiltakshaver. Her legges vekt på at forsøket er av slik karakter at det ikke påfører naturmangfoldet permanent irreversibel skade eller stor kortvarig skade.

§ 12. Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder:
i henhold til miljø og mangfold er det vurdert at det største potensielle fare i løpet av prosjektet er bruken av båt, som gjør den største faren for miljøskader gjennom lekkasje av drivstoff og forstyrrelser av fugle- og dyreliv. For å kunne oppnå ett resultat er tiltakshaver nødt til å bruke båt. Når det kommer til forstyrrelser legges det vekt på å gjennomføre prosjektet på en slik måte, og innen en viss tid, at forstyrrelsen av hekkende fugl blir minimal. Tidsplanen til prosjektet er å være ferdig med implementering av utstyr i god tid før hekking forekommer, og ikke senere enn 20. mars.

Vurdering

Det skal ikke gjøres irreversible tiltak i områdene med plassering av reirhus. Verneområdeforvalter kan heller ikke se at det vil være til ulempe for biologiske mangfold i områdene hvor de reirhusene blir plassert.

Resultater fra 2017 viser til at reirhus blir ikke brukt i 2017. Det i seg selv er et viktig funn. Verneområdeforvalter mener at det er bortkast ressurser hvis prosjektet ikke fortsettes.

I 2018, blir det benyttet 100 reirhus i likhet med 2017 sesongen, men i stedet for å benytte seg av totalt 15 holmer med ulikt antall reirhus per holme ønsker tiltakshaver å søke om tillatelse til å benytte seg av utelukket 3 holmer. Tanker bak den nye strategien for å benytte seg av 3 holmer

kommer av å øke tettheten av reirhus og dermed øke sannsynligheten for at ærfugl finner eller kommer i kontakt med reirhus i løpet av hekkesesongen. Noe som ble kritisert i forrige forsøk (se på vedlagt rapport fra 2017 sesongen), var at det ble benyttet for få hus på noen av holmene og dermed ble det geografisk for stort område i mellom hvert enkelt hus, som vil føre til liten sannsynlighet for at husene blir funnet av rett art.

Fylkesmannen har gitt samtykke til bruk av statlig sikra friluftslivsområder Odd og Lille Odd, og Lille Vengelsholmen. Tiltakshaver er i prosessen nå å søke om samtykke for Kneblingen. Naturbase viser til at disse tre holmer er svært viktig for ærfugl og mange andre sjøfuglarter.

Tiltakshaver har en god forståelse for hva det betyr å være skånsom med tiltak innenfor landskapsvernområdet og tar hensyn til forskriftens formål, og har allerede etablert godt samarbeid med grunneiere som har disponert eiendommene deres. Prosjektet er i tråd med forskriftens formål, særlig når det gjelder innhenting av kunnskap om ærfugl hekkesuksess. Verneområdeforvalter anbefaler derfor at verneområdestyret godkjenner dispensasjonen.

Søknad om tillatelse til prosjektarbeid med fokus på ærfugl i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde 2018.

Søker:
Aanon Kristoffer Gjertsen, født 28.12.90.
Universitetet i Agder, institutt for naturvitenskaplige fag, Kristiansand.
Mastergradsstudent i marinbiologi

Kontakt informasjon:
Risleviga 3, 4635 Flekkerøy
tlf: 904 01 799
Epost: aanon.gjertsen@gmail.com

Bakgrunn:

Nedgang i sjøfuglbestander utover slutten av 2000-tallet og inn i 2010-tallet har ført at flere arter har blitt oppført på rødlista i 2015. Usikker bestandsutvikling har ført til forslag om fredning og begrensning av flere sjøfuglarter, blant annet ærfugl (*somateria mollissima*). Komplekse mekanismer påvirker bestandsutviklingen hos ærfugl, som årlig høsting som en ressurs, forstyrrelser fra andre arter og menneskelig aktivitet langs kysten, forurensing, endringer matgrunnlag, og predasjon på egg og unger. Mink (*Neovison vison*) har hatt stor negativ påvirkning i hekkekolonier av sjøfugl, men med stort fokus på bestandsreduksjon av mink de senere årene har bestanden blitt betydelig redusert langs sørlandskysten. Likevel har ærfugl hatt variabel hekkesuksess fra år til år, med noen hekkeholmer der ingen av kullene lykkes. En trend har vært en økning i kråkefuglbestander langs kysten, med paralell endring i måkebestandene, ført til en mulig økning i predasjon fra flyvende predatorer der minken ikke kommer til. I Nord-Norge, Island og Grønland har det vært en lang kultur og tradisjon for å bruke reirhus/hekkehus (kalt reirhus heretter) for ærfugl (figur 1). Disse skjulene beskytter fuglen og reiret fra predatorer og bidrar til økt motstand mot elementene. En potensiell økning i mikroklima har en positiv effekt for hunnen som igjen potensielt har en høyere kondisjon etter endt klekking. Primært har reirhusene vært benyttet for å øke overlevelsen for den hekkende fuglen, men i størst grad for å bevare og lettgjør innsamlingen av ærfugldun etter endt hekking.

Figur 1: Ærfuglhus fra Valløy 2017

Problemstilling og prosjektmål:

Henviser til rapport etter endt feltforsøk fra ærfuglprosjektet fra 2017 for å vise til fremgangsmåte og metode som ble brukt i fjor (vedlagt). I år ønsker prosjektet å gjennomføre en annen metode med formål å øke sannsynligheten for å få bedre resultater i 2018 sesongen.

Dette forskningsprosjektet er først og fremst rettet mot tiltak for å øke ærfuglbestanden langs kysten i Vest-Agder. Gjennom å prøve metoder for å øke reproduksjonssuksessen hos ærfugl med nye fremgangsmåter, ønsker jeg å finne tiltak som private grunneiere, kommuner, NoF (Norsk ornitologisk Forening) og andre interessegrupper kan gjennomføre for å øke antallet av en verdsatt art i det sørlandske kystlandskapet. Dette gjennom å benytte seg av reirhus som øker potensialet for beskyttelse fra andre predatorer og kan ha postitive egenskaper på mikroklima og kondisjon hos ærfuglhunnen.

De spesifikke målene med denne undersøkelsen er;

- Vil ærfugl som ikke er tilvendt å bruke/hekke i reirhus, benytte seg av disse hvis de blir plassert på holmer som ærfuglen allerede bruker som hekkeområde.
- Studere adferd til ærfuglhunner som er i prosessen hvor hun enten avstår fra å bruke reirhus/hekkehus, eller velger å bruke dem.
- Vil en økning i tetthet av hus på mindre holmer øke sannsynligheten for at ærfugl velger å benytte seg av reirhus.
- Gjennom å lete etter hekkende ærfugl på holmene som blir benyttet av prosjektet, hvor stor er da tettheten på de ulike holmene, vil ærfugl sky unna reirhus og dermed legge seg på reir på andre holmer eller lengre unna reirhusene.
- Har vegetasjon innvirkning på hvor man finner hekkende ærfugl - være seg høyvokst vegetasjon i form av skog eller mangel på bunnvegetasjon (beitetrykk, lyngbrenning, habitatendring).

Hovedmål:

Jeg søker til styret om å få tillatelse til å utføre mitt forskningsarbeid innenfor Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde i perioden februar - august 2018, med mulighet til å gjennomføre det samme prosjektet i samme tidsperiode neste år (2019). Jeg søker tillatelse til å benytte holmer og øyer innenfor verneområdet i Mandal kommune gjennom dispensasjon i følge §4 *Generelle dispenasjonsbestemmelser* i forskriften til verneområdet. Forskningen er av karakter et vitenskapelig formål som tjener samfunnet gjennom økt kompetanse på hekkessyklus og mekanismer knyttet til interaksjon med andre arter, som f. eks predasjon. Spesifikt søkes det om å benytte 100 reirhus og 20 viltkamera til overvåking av aktivitet ved vilkårlig 20 reirhus i perioden februar - august 2018.

Beskrivelse:

Prosjektet skal gjennomføres i likhet til hvordan prosjektet ble gjennomført i 2017 sesongen, men med visse endringer - grunnet mangel på resultat i forrige feltsesong (vedlagt rapport 2017). Signifikante endringer blir gjort dette året for å sørge for å få et bedre vurderingsgrunnlag på metoden, og om det viser seg om det er en levedyktig metode for eventuelle forvaltningsinstalter.

Reirhusene: Det vil være i samme utforming som 2017 sesongens reirhus (de samme husene ; figur 1) og det er planlagt å benytte samme antall hus i 2018 sesongen (100 stk). Husene er produsert i svart plast og er 90 liters murerbaljer. Det har innfelt en inngang eller dør på den ene langsiden men ellers

framstår baljene som de kjøpes i butikk. De er av god kvalitet og plasten har ikke blitt svekket av fjorårets sesong, selv om de har blitt oppbevart utendørs i mellom feltsesongene viser de ingen tegn til svekkelse eller at plasten har blitt sprø. Har observert at kulde er den største potensielle faren for reirhusene, da plasten kan virke sprøere i kulden (selv om det i hovedsak vil være størst problem i februar måned). Alle reirhus vil bli merket med værfast klisterlapp/skilt som beskriver hva det er og hvilken funksjon det har, samt eier. Nærmere bestemt: "Ærfuglhus. Univeristetet i Agder. Vis hensyn".

Prosjektets første del: Forberedelser og igangsetting av plassering av reirhus; Februar/mars måned vil bli benyttet til å plassere ut reirhusene på de aktuelle holmene. Det vil bli benyttet 100 reirhus i likhet med 2017 sesongen, men i stedet for å benytte seg av totalt 15 holmer med ulikt antall reirhus per holme ønsker prosjektet å søke om tillatelse til å benytte seg av utelukket 3 holmer. Planen bak avgjørelsen med å benytte seg av 3 holmer kommer av at man kan øke tettheten av reirhus og dermed øke sannsynligheten for at ærfugl finner eller kommer i kontakt med reirhus i løpet av hekkesesongen. Noe som ble kritisert i forrige forsøk (2017 sesongen), var at det ble benyttet for få hus på noen av holmene og dermed ble det georgrafisk for stort område i mellom hvert enkelt hus, som vil føre til liten sannsynlighet for at husene blir funnet av rett art.

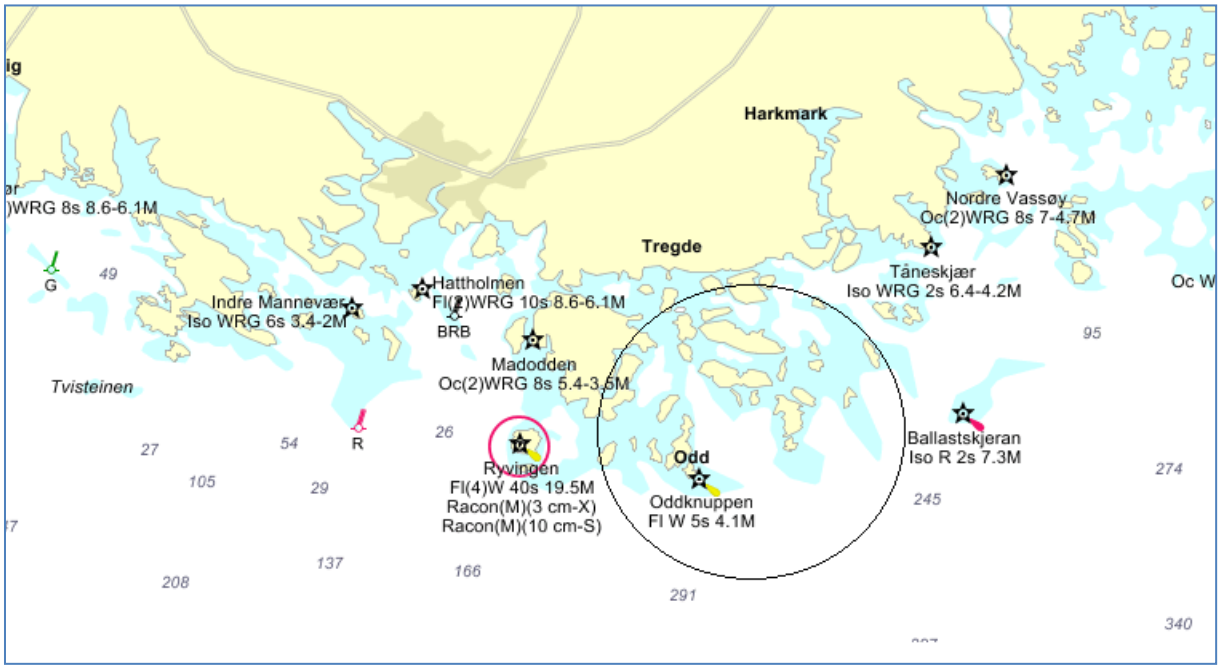

Figur 2: Oversiktkart Mandal øst. Innfelt ring indikerer området hvor prosjektet ønsker å bli utført.

For å kunne øke sannsynligheten for at ærfugl finner reirhus på holmene søker prosjektet om å få tillatelse til å plassere fra 30 til 35 reirhus per holme i perioden februar - august 2018. Det er ikke mulig å spesifisere i form av GPS punkter eller forhåndsplanlagt plasseringer på reirhusene før de har blitt satt ut. Dette er på grunn av at reirhusene blir plassert ut subjektivt og det må kunne tilpasses hvor man plasserer husene, siden de må settes på egnet underlag og dekkes med stein og vegetasjon slik at de sklir inn i terrenget og ikke blir synlig (i likhet med figur 1). Holmer og øyer på sørlandet har en voldsom mikro-topografi som gjør plassering utfordrende, dermed vanskelig å planlegge på forhånd uten å være tilstede på holmen i øyeblikket (i likhet med utføringen av prosjektet i 2017 sesongen).

Prosjektet ønsker å benytte seg av holmer som ligger i mellom Store Vengelsholmen i vest og Hærholman i øst. I en nord-sør gradient vil området bli liggende fra Odd til Landøy (figur 2).

Følgende holmer som søkes på er:

- Kneblingen (figur 3; nr 1)
- Odd (figur 3; nr 2)
- Lille Vengelsholmen (figur 3; nr 3)

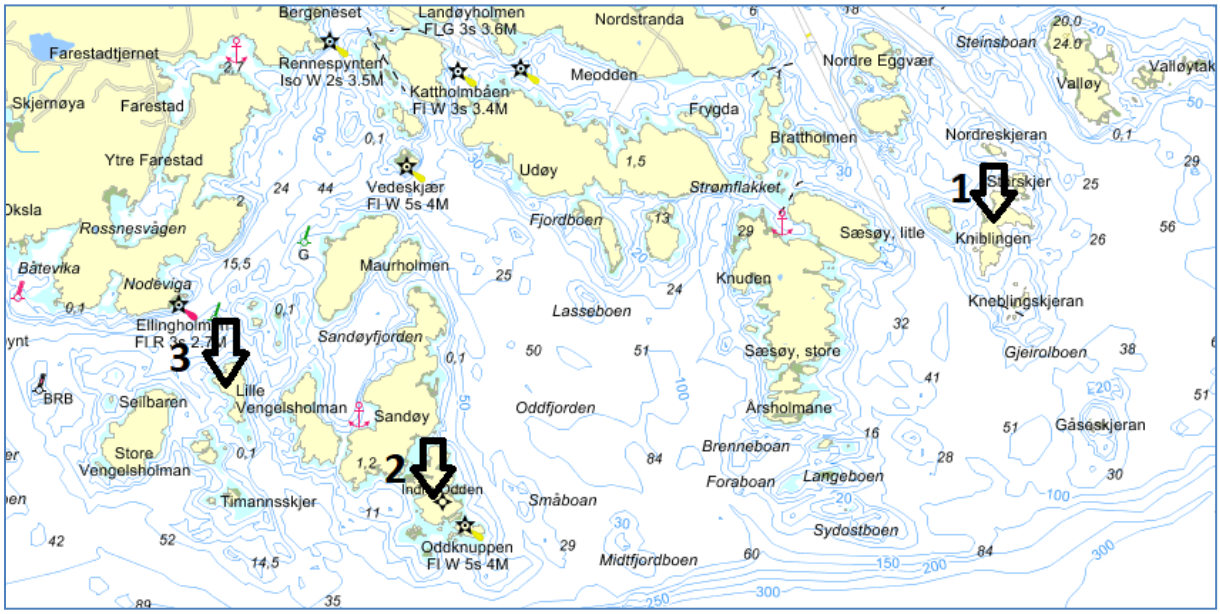

Figur 3: Oversikt over holmer benyttet som reirhuslokalitet. Nr. 1 Kneblingen, Nr. 2 Odd, Nr. 3 Lille Vengelsholmen

De selekterte holmene har egenskaper som gjør at dem er beste egnet til en slik undersøkelse. Det vil først og fremst være fordi alle tre holmene har historisk sett vært hekkeholmer for ærfugl, de har egnet habitat for hekkende fugl og de framstår som egnet sett fra en geografisk standpunkt. De er ikke for stor i størrelse, ikke for utfordrende topografi eller for komplekse til å forutse hvor hekkelokalitetene er potensielt best.

Prosjektet andre del; Implementering av viltkamera: I perioden mars/april vil prosjektet implementere viltkamera til overvåkning av ærfuglaktivitet ved 20 reirhus. Perioden vil foregå så lenge batteri/minnekapasiteten holder, men et maksimum på ut juli/starten av august. Kameraene har som formål å overvåke ærfugl som beveger seg i nærheten av reirhus og eventuelle predatorer som ferdes på de ulike holmene. Kameraene vil også overvåke eventuelle muligheter for predasjon i reirhus hvis noen ærfugl benytter seg av noen reirhus. Informasjon og data innhentet fra viltkamera blir benyttet som et supplement til forskningen, og evnetuelle bilder av personer vil bli umiddelbart slettet etter innhenting av kamera. Alle viltkamera vil bli merket med klisterlapp som beskriver formål og eier, som dette: " Viltkamera. Universitetet i Agder. Ærfuglprosjektet".

Prosjektet tredje del; Hekkeinventering av ærfugl: Fra april til medio juni vil prosjektet igangsette en inventering av Kneblingen, Odd og Lille vengelsholmen for å finne hekkende ærfugl. Her vil det letes spesifikt etter hekkende ærfugl, med forsøk om å være så skånsom mot hekkesyklusen som mulig. Formålet er å dokumentere hekkende ærfugl på holmene som har reirhus samt naboholmer som ikke har reirhus. Dette for å kunne studere effekten av tilstedeværelsen av reirhus og dokumentere hvor mange potensielle "innflyttere" er det som hekker på den aktuelle holmen. Videre vil dette også gi

informasjon om antall egg som legges, avstand til sjøen, avstand til nærmeste storvokst vegeteasjon eller om de utelukke velger hekkelokalitet som ikke er nedbeitet eller som har blitt brunnet. Alt dette gir informasjon omkring ærfuglens valg av hekkelokalitet samt påvirkning av reirhus og evnetuelle tiltak som man kan implementere i fremtiden. Merk at det **ikke** skal bli noen brudd på ilandsstigningsforbudet og dermed skal ingen av inventeringene foregå på sjøfuglreservater (siden disse allerede blir inventert av NOF).

Det er planlagt å gjennomføre to tellinger/inventeringer per holme som har reirhus samt de omkringliggende holmene. I følge planleggingen skal det forsøkes å bruke en dag per holme for å redusere forstyrrelser for hekkende fugl. Kneblingen, Odd og Lille vengelsholmen skal inventeres en gang i tidlig hekkestart (omkring april/mai) og en i månedskifte mai/juni. Dette er for å fange opp ærfuglhunner som både starter hekkingen tidlig og sent på våren/sommeren. Instruksen blir slik at ingen av reirene skal røres eller forstyrres, men en GPS koordinat skal skrives ned samt en beskrivelse av eggene og antallet. Etter endt hekking går prosjektet tilbake for å avgjøre utfallet på hekkesuksessen til de ulike reirene og da måler vi avstander og dekningsgrad av vegetasjon, for å minske forstyrrelser under hekkingen.

Samtidig som man inventerer ærfuglhekking på holmene blir det holdt oppsyn av reirhusene, og dermed kan prosjektet dokumentere aktivitet underveis slik at vi sørger for at ingen observasjoner går til spille. I forrige sesong (2017; vedlagt rapport) var et av problemene at vi ikke kunne dokumentere spor etter hekking før i midten av juli og utover, grunnet mange av sporene hadde allerede forsvunnet (gjennom vind, andre arter og nedbrytning). Derfor anser vi at et jevnt tilsyn til reirhusene fører til mer presise data i denne feltsesongen.

Prosjektets fjerde del; Innsamling av utstyr og viltkamera: Etter at hekkesesongen er ferdig planlegger prosjektet å innhente reirhusene og kameraene i juli/august, på lik linje som 2017 sesongen. Det er verdt å nevne at prosjektet mener at effekten av langvarig tilstedeværelse av reirhius er det optimale. Siden da får ærfugl tid til å venne seg til at reirhusene eksisterer på de ulike holmene. Det viser seg at ærfugl bruker lang tid til å venne seg til tilstedeværelsen av reirhus og enda lengre tid på å trå over terskelen og benytte seg av reirhusene. Informasjon fra Vega viser at ærfugl er skeptisk og bruker lang tid til å venne seg til tanken om å legge seg på reir under kunstig tak - men de som velger å benytte seg av tilbudet viser seg å ha større overlevelse enn de som ligger fritt. Det bør vurderes et permanent tiltak der man legger tilrette for hekkende ærfugl i Vest-Agder, om det enten er i form av steinbygde hus eller kunstige anlagte hus. Det kan potensielt føre til en økning i hekkesuksessen som igjen er til stor glede for samfunnet.

Grunneiere:

Kneblingen: Bjørn og Trulte Flikka, Eidsodden 18, 4400 Flekkefjord, tlf: 952 38 102

Odd og Lille Vengelsholmen: Miljødirektoratet, sikret friluftsområde, forvaltet av fylkesmannen ved saksbehandler Pål Alfred Larsen (vedlagt tillatelse for bruk av holmene i årene 2017 og 2018; vedlegg 2).

Ingen gjennomføring av prosjektet blir gjort uten grunneiers samtykke og forståelse. Alle tillatelser skal være innhentet før prosjektet igangsettes.

Aanon Kristoffer Gjertsen

_____

Flekkerøya, 06.02.18

Prosjektansvarlig: Aanon Kristoffer Gjertsen
Dato: 03.11.17

Ærfuglprosjektet i Vest-Agder

Avsluttende rapport etter endt feltforsøk 2017

Prosjektets formål var; *først og fremst rettet mot tiltak for å øke ærfuglbestanden langs kysten av Vest-Agder. Gjennom å prøve metoder for å øke reproduksjonssuksessen hos ærfugl med nye fremgangsmåter,ønsker prosjektet å finne tiltak som private grunneiere, kommuner, NoF (Norsk ornitologisk Forening) og andre interessegrupper kan gjennomføre for å øke antallet av en verdsatt art i det sørlandske kystlandskapet.* Prosjektet ville evaluere om ærfugl velger å bruke reirhus, og hva effekten av reirhus har på beskyttelsen fra predasjon og hvilke faktorer som eventuelt bestemmer om reirhus kan implementeres som et effektivt tiltak som kan bidra til økt hekkesuksess hos ærfugl.

Bakgrunn for dette prosjektet er at det har blitt observert en nedgang i ærfuglbestanden i løpet av de siste fem årene, som har resultert i en stans i blant annet ærfugljakta i Vest-Agder. Ærfugl har stor tradisjonell betyding langs kysten i Vest-Agder og har interessert både jegere, friluftsfolk, ornitologer og fiskere i lang tid, og en nedgang i ærfuglbestanden har ikke gått ubemerket. Den observerte nedgangen har ikke blitt dokumentert i ønskelig omfang og grunnen til nedgangen er derfor usikker og vanskelig å identifisere, mye grunnet flere faktorer spiller inn samtidig. Samt at nedgangen ser ut til å variere avhengig av hvilke populasjonerog regioner man ser på. Noen steder er bestanden stabil, andre steder ser man stor, middels eller liten nedgang. Felles for dette er at de deler de samme faktorene som eksternt og internt påvirker bestandsnivået, men hvilke faktorer som er aktive i bestanden er ulik fra år til år, populasjon til populasjon og mellom regioner. Identifisering av ulike faktorer som kan påvirke en ærfuglbestand er vanskelig å tyde, ikke minst vite hva som faktisk påvirker eller ikke.

Man deler disse faktorene inn i tre kategorier; predasjon, reproduksjon og mattilgang. Ut over disse har man indirekte faktorer som kan påvirke ærfuglbestanden gjennom predasjon, reproduksjon og/eller mattilgang som f.eks forurensing, miljøgifter, tap av habitat og støy. Forstyrrelser under hekkesessongen er et moment som har usikker påvirkning på ærfugl, men ettersom det har blitt mer aktivitet i skjærgården med høyhastighetsmaskiner er det tenkelig at slike forstyrrelser har en effekt. Videre har det blitt vurdert om det store omfanget av helårsbeitende og sesongbeitende husdyr har en effekt på hekkesessongen gjennom nedbeiting av egnet hekkehabitat og gjennom direkte forstyrrelser, selv om dette fremdeles gjenstår å se.

Med predasjon menes det den direkte påvirkningen av andre arter på ærfuglbestanden. Siden første fredningen ærfugl har predasjonstrykket variert, ikke minst hvilke arter som utgjør den største predasjonsfaren. Minken, som har rømt fra oppdretsanlegg har spredd seg i stor skala og viste tidlig at ærfuglen ikke var tilpasset en slik art i faunaen, og hadde derfor ikke et fullgodt instinkt mot minken. I senere tid har man funnet at ærfugl tilpasser seg minken, men i områder hvor minken ikke reguleres hardt vil ærfugl slite. Især under hekkesesongen, ved at selve reiret og de nyklekte kyllingene predateres i stor grad. I tillegg til minken, har man observert en større andel kråkerfugl i skjærgården i den seneste tid. Det er i hovedsak kråker og ravn, og utgjør en potensiell predator på egg og ærfuglkylling opp til en viss størrelse. Langs kysten har man et stort matfat for kråkefugl som tilpasser seg dette habitatet, i tillegg er det store områder det ikke har vært en utbredt populasjon av kråkefugl før som gjør at konkurransen kråkefugl i mellom er mindre. Det vil si egnede hekkeområder, mattilgang og territorier. I tillegg til at man har andre predatorer som etterlater seg store mengder kadaver og åtsel igjen for kråkefugl. Sammensetningen i måkesamfunnene har også variert i samme

tidsepoke som ærfuglen, og den opptrer både som en predator og beskytter for ærfugl. Paraplyeffekten er hva man kaller en art som i utgangspunktet kan stå bak predasjon av en art, men grunnet at de hekker på samme holme avstår predatorarten fra å ta kyllinger fra den andre arten (f. eks ærfugl). Dette er for å sikre seg selv mot kanabalisme fra nabomåker eller at de er fult opptatt med å passe på naboen at de ikke bryr seg med ærfuglen som hekker i mellom alle måkene. Hekker ærfuglen på naboholmen, som ikke har en koloni av måker, vil nabomåkene predatere ærfuglens reir og kyllinger i stor grad. I dag har man hatt en reduksjon i måkebestanden og sammensetningen av måker later til å være forskjøvet eller endret kontra hva det var for et tiår siden. I Mandal virker det som man har en stor bestand av svartbak, middels bestand av sildemåker og liten bestand av gråmåker (hekkende fugl). Fiskemåker og terner har lave forekomster og flere hekkekoloniene brukes ikke lengre. Svartbak er en av de største predatorene på ærfuglkyllinger, og på flere steder regnes den som den største. Sildemåker er ikke en utpreget predator på ærfugl, det samme som gråmåker, selv om det kan forekomme, dog samenlignet med svartbak, er det uansett i liten skala. Denne ubalansen i måkesammensetningen fører til problemer i hekkesesongen for ærfugl, selv om de får jevne kull (varierer fra år til år) er antall kyllinger som vokser opp definert av hvor mye predatorer som finnes i systemet.

Reproduksjon er avhengig av hvordan predasjon påvirker hekkesystemet, i tillegg til hvordan mattilgangen er i det aktuelle året og det foregående året før hekking. I tillegg kommer effektiv populasjonsstørrelse inn i bildet, kondisjon på hekkeklare hunner, tilgang på hekkeområder og temperatur og klima. For mer utfyllende informasjon på det emnet (inkludert de som også har blitt beskrevet) les vedlagt artikkel (Common eider; population decline or lack of recruitment). I henhold til prosjektets mål om å øke reproduksjonen hos ærfugl, tatt de dominante faktorene til følge, kom jeg fram til å forsøke reirhus. Det er en metode som har blitt brukt i stor skala lengre nord i Norge og har lange tradisjoner. På sørlandet har det ikke blitt forsøkt lignende prosjekter i stor skala, men det ligger et potensial i metoden. Et reirhus vil i teorien begrense reirpredasjon av overnevnte arter, unntatt mink som bruker luktesans som oppdagelsesmetode. Flyvende predatorer derimot, vil begrenses i større grad da de ikke får direkte innsyn på ærfugl eller reir. Forbeholdet til teorien er at det er mulig at ærfugl velger å bruke heldekkende skjul allerede, i form av einerbusker og høy røsslyng. Men med en reduksjon i både røsslyng og einer på flere sjøfuglreservater var teorien at ærfuglen skulle søke til reirhus i mangel på annet skjul. I tillegg til å direkte skjerme mot predatorer, vil reirhus potensielt øke reproduksjonen gjennom å verne reiret og redusere miljøpåvirkninger på ærfuglhunnen. Ly i form av et hus vil gi vern mot nedbør, vind og andre miljøpåvirkninger, som igjen kan føre til at ærfuglhunnen er i bedre kondisjon når rugeperioden er over. Flere ærfuglhunner som er i bedre kondisjon fører til at flere mødre passer på sine egne unger, som øker overlevelsen til ærfuglkyllingene gjennom at de er færre i kullet, kontra i en situasjon der to kull slåes sammen grunnet mor/mødres manglende kondisjon. Store kull med ærfuglunger (større enn et typisk biologisk makskull = 8) fører til høyere konkurranse mellom ungene. Ærfuglhunnen fôrer ikke sine egne unger, men viser dem hvor maten finnes og det er opp til ungene å skaffe maten. Hennes andre oppgave er å verne og varsle mot predatorer - men igjen er det ungenes ansvar å unnslippe predatorene. I kull der de er relativt færre kyllinger, men til gjengjeld flere intakte kull som eksisterer i området vil man oppleve et mer fordelt predasjonspress og potensialet for at flere unger overlever er høyere.

Reirhus er en ny metode for å støtte opp under en bestand under usikker bestandsutvikling, men om det faktisk ville fungere gjennsto å se. Gjennom samtaler med folk som har erfaring med ærfugl og ærfuglrøkting i Nord-Norge fikk jeg vite at det tar lang tid før ærfugl benytter seg av husene. De må vennes til tilstedeværelsen over flere år, og i tillegg er det teorier om at ærfugl som har blitt født i hus har større sannsynlighet for å hekke i reirhus når de selv blir kjønnsmodne. Tatt dette i betraktning forsto jeg at prosjektet kunne være vanskelig, men den potensielle avkastingen er større enn innsatsen.

Metode

I skjærgården i Mandal benyttet jeg 15 holmer i forsøksprosjektet. Av de 15 holmene var det 5 holmer som er sjøfuglreservater. Ytterligere av de 15 holmene var 4 holmer statens eiendom (Se vedlagt koordinatfil).

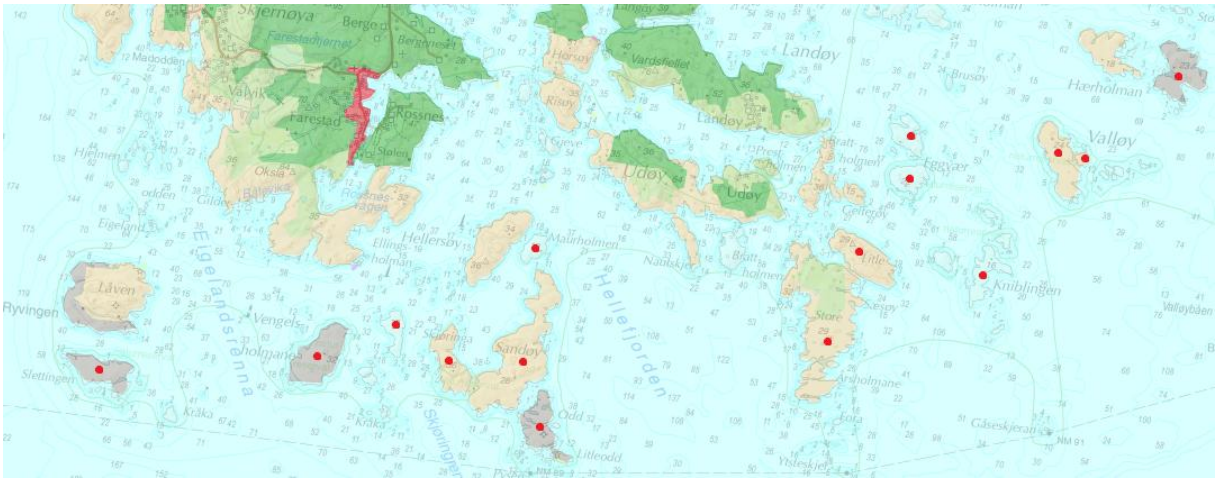

Figur 1: Kart viser oversikt over holmer og øyer som ble brukt under forsøket. Rød prikk markerer hvilke holmer som ble benyttet (Skog og landskap).

Sjøfuglreservater:

- Slettingen
- Store Vengelsholmen
- Skjøringa
- Søndre Eggvar
- Valløy
- Valløyholmen

Statens eiendom:

- Sandøy
- Odd
- Maurholmen
- Lille Vengelsholmen

Resterende private holmer:

- Lille Sæsøy
- Store Sæsøy
- Kneblingen
- Østre Hærholmen
- Nordre Eggvar

Prosjektet startet ved første utplassering av reirhus 25. februar 2017, med ferdigstillingen av utplassering av 100 reirhus den 3. April 2017. Av hensyn til vær og vind, tar utplassering av reirhus endel tid på vinter og tidlig vår. Antall reirhus som ble plassert på de ulike holmene varierte etter hvor stor holmen var og hvor mye egnet område var tilgjengelig på holmen. Av den grunn ble det slik at noen holmer hadde 10 reirhus, mens noen hadde betydelig færre (Valløy = 10, Odd = 3). Selve utplasseringen av hvert reirhus, i tillegg til været, tok betydelig tid når man måtte dekke til hele huset med stein. Noen steder var det stor forekomst av stein, andre plasser betydelig mindre. Etter sesongen var ferdig ble husene samlet inn, men et hus ble brent opp under sviing og et annet har blitt tatt/forsvunnet eller skylt på havet. Dermed ble det samlet inn 98 hus den 1. - 3. august 2017.

Under selve utplasseringen av reirhusene ble det samlet flere variabler ved hver reirhuslokalitet. Variablene hadde som formål å statisktisk kunne besvare hvorfor visse hus evnetuelt gjorde det bedre enn andre. Samt å se hvilke habitatkvaliteter, avstander etc som ærfugl prefererte når det kom til reirhus. De ulike variablene som ble registrert ved hvert reirhus var delt i to puljer; (1) registrert når det ble utplassert reirhus og (2) registrert når reirhusene ble kontrollert etter hekkesesongen. Det ble gjort for å fordele arbeidsmengden, og for å få ut reirhusene fortest mulig.

Variablene som ble samlet inn under utsetting av reirhus; kompassorientering reirhus, kompassorientering hus på holme, retning på reirhusåpning, avstand til sjøen. Hvor variablene som ble samlet inn under innhenting av reirhus og innsamling av data var; markslag og vegetasjonstype, avstand til nærmeste høye punkt, ærfuglreir i 15 meters omkrets.

Kompassorientering reirhus er retningen huset var plassert uavhengig av orienteringen av holmen/øya. *Kompassorientering hus på holme* er hvor på holmen reirhuset var plassert i henhold til himmelretning. *Retning på reirhusåpning* er om åpningen eller døra var vendt mot, i fra eller vinkelrett på sjøen. *Retning til sjøen* var korteste avstand til sjøen fra reirhuset. *Markslag og vegetasjonstype* ble dokumentert under innsamling av data fra reirhusene og tok utangspunkt i dominant vegetasjonstype rundt reirhuset. *Avstand til nærmeste høye punkt* var avstand til trær, fjelltopp eller annen utkikspunkt for rovfugl og andre predatorer. Til sist, *ærfuglreir i 15 meters omkrets* var å dokumentere om det var hekkeaktivitet i nærheten av noen av reirhusene.

Det var 12 viltkameraer plassert tilfeldig på et reirhus på 12 holmer (se koordinatfil). Det var alle holmer med unntak av Valløyholmen, Slettingen og Odd. Samlet tok viltkameraene 32 000 bilder i perioden 14. april - 15. juni 2017.

Resultat

Av totalt 100 reirhus var det ingen (N=0) som ble brukt som hekkelokalitet av ærfugl i hekkesesongen 2017. Derfor vil det ikke være mulig å kjøre noen videre ananlyser på variablene som ble samlet inn for hvert reirhus. Ingen av de 12 viltkameraene plassert tilfeldig på 12 ulike hus, på 12 holmer, gav noen bilder av ærfugl som hverken var inne i hus eller passerte noen av husene. Alle kameraene avbildet store mengder av grågås og måker, uten noen representering av ærfugl. Våren 2017 så enorme mengder gjess i skjærgården i mandal, og dominerte fuglelivet store deler av vårparten.

Diskusjon

I oppstartsfasen av prosjektet ble det satt sentrale momenter som var med på å definere prosjektet, og spørsmål knyttet til planlegging og den faktiske gjennomførelsen av prosjektet (viser til kontrakt med fylket angående tildelte midler). Disse momentene var;

- Utfordringer med plasseringer av hver enkel lokalitet: Sett vekk i fra vær og vind, er det få problemer med utplassering av reirhus på de fleste lokaliteter. Utforming av holmer og øyer har større påvirkning på plasseringen enn andre faktorer som tilgjengelig stein, ilandsstigningsområder og lignende. Mange av holmene i prosjektet har mye bart fjell og stein, som naturligvis ikke egner seg som hekkelokalitet eller lokalitet for reirhus. Det samme med bratt terreng, men som kan fremdeles være egnet som hekkelokalitet selv om det er umilig å plassere reirhus. I starten av prosjektet var jeg usikker på om vi klarte å få plassert ut 100 reirhus, i den tro at det ikke var nok egnet plass. Det viste seg å være mer enn nok plass for reirhus på de ulike holmene, men hva som er optimal plassering av reirhus er meget vanskelig og må vurderes subjektivt på plassen, i motsetning til å planlegge plasseringen på forhånd.

- Hva fungerte bra og hva fungerte dårlig: Designet på reirhus var lett å håntere, lett og produsere og relativt rimelig (se vedlegg). Man kunne produsere store mengder hus på kort tid, de kan stables og fraktes i båt på en enkel måte. Som viser til et stort potensiale for plastbaserte reirhus. Videre så viste husene ingen spor til svekking eller slitasje fra vær, vind eller sollys. Sollys var antatt til å være den faktoren som påvirket reirhusene mest, spesielt kombinert med stor vekt av stein på toppen og rundt huset som kunne bidratt til å kollapse huset om sommeren (høy temperatur fra sola). Noen av husene viste tegn til å fått litt annen form, men uten at det kompromiterte volumet inne i huset. Det som viste seg å være ett problem var at vi plasserte ut husene i vinter/tidlig vår. Når vi da skulle kontrollere reirhusene og dokumentere resultatet, fant vi at i noen av husene hadde det vokst staudevekster og andre skyggetolerante planter inne i huset eller i åpningen. Som effektivt setter en stopper for bruken av huset. Det var ikke noe som fungerte dårlig i selve utførelsen av prosjektet, selv om det ikke ble et positivt resultat. Utførelsen ble utført innenfor tidsrammene, og utførelsen gikk uten problemer.

Uten et positivt resultat er det fremdeles mulig å utlede informasjon og lærdom av forsøket. Uten å gjennomføre prosjektet vet man ikke hva som skal til for å få ærfugl til å søke ly i kunsting skjul. I Nord-Norge har man lange tradisjoner på å sette opp reirhus for ærfugl, men det fremstår ikke som lett selv om man har gjort det i lange tider. En av teoriene er at reirhusene må stå en viss tidslengde før ærfuglen føler at skjulet er "naturalisert" og blir tilvendt det. Det samme som eksponering over tid, man blir vant til det etter hvert. I tillegg kan det virke som om ærfugl som fødes inn i reirhus har potensialt større sannsnlighet for å oppsøke reirhus, hvis det finnes, når hun kommer til kjønnsmoden alder. Selv om det ikke har blitt gjennomført spesifikke forsøk på generasjoneffekt på reirhus, blir det likevel regnet som en teori innen ærfuglrøkting.

Egne erfaringer ut i fra dette prosjektet er at man innser at det krever mye jobb og innsats i oppstartsfasen i et slik prosjekt - både når det gjelder å finne hvor ærfuglen prefererer sitt reirhabitat, men også finne ut hva som fungerer og hva som ikke fungerer. Selv om det ikke var noen ærfugl som benyttet seg av husene vil det fremdeles være interessant å gjennomføre en nytt, lignende forsøk påfølgende år. Det sporet som virker naturlig å følge er å øke konsentrasjonen av reirhus på et færre antall holmer. Da har man potensielt økt oppdagelsesraten, siden at det kan være en av de årsakene som gjør at det ikke har gitt noe resultat dette året. Hvis det er langt i mellom, vanskelig å oppdage og

nytt for ærfuglen vil det trolig lede til det resultatet som ble oppnåd i år. Hvis man da øker tettheten av reirhus, på f. eks tre holmer og bruker utelukket holmer som har optimale habitatkvalitet og som er de holmene med mest hekking av ærfugl, kan man muligens få en mer direkte observasjon om hvorvidt reirhus fungerer for ærfugl som er helt ukjent med fenomenet reirhus.

En av delteoriene i forkant av prosjektet var at reirhus som var plassert på holmer som har høy frekvens av beiting av sau og hvor det ble gjennomført lyngbrenning, skulle være mer attraktive enn på holmer som har stor forekomst av røsslyng og einer. Langs sørlandskysten er røsslyng og einer det viktigste habitatnøkkelen til ærfugl når de velger hekkelokalitet. Gjennom endring i arealbruk kan det virke som om ærfugl sliter med å finne egnet hekkelokalitet. Uten tilstedeværelse av einer kan reirhus være en preferert hekkealternativ - med forbehold at ærfugl er vant til reirhus, og at de forekommer på de holmene de bruker som hekkelokalitet. Reirhus gir potensielt økt beskyttelse mot vær og vind, flyvende predatorer og tildels landbaserte pattedyr.

Subjektiv vurdering av sesongen, også gjennom samtaler med ærfuglrøktere i nord, er at nedgang i minkbestanden er meget positiv på klekkesuksessen til ærfugl (på lik linje med hardt uttak av mink på sørlandet). I år har store deler av ærfuglkull blitt predatert av svartbak og tildels andre måkearter. Uten noe informasjon fra reirhusene er det ingen informasjon på klekkesuksess når det gjelder flyvende predatorer. Gjennom observasjoner i løpet av feltsesongen var det mye aktivitet av måker og kråkefugl (ravn og kråke) på hekkeholmer som prefereres av ærfugl. Flere ganger har det blitt observert ravn med egg som har blitt fjernet fra ærfuglreir - uten bekreftelse om det er åtsel eller om ravnen har aktivt predatert egget ut av reiret. Man vet fra andre studier at ravn er en effektiv reirplyndrer hvis habitatet og terrenget er egnet for ravnen - noe en åpen skjærgård i hovedsak er. Ravn og kråker er kjente predatorer storfuglreir, som er nesten jevnstore i eggstørrelse med ærfugl. Dermed er det ikke utenkelig at ravn og kåker kan stå bak en viss andel av reirpredasjon i løpet av hekkesesongen 2017.

Ut i fra manglende bruk av reirhus av ærfugl er det umulig å si noe angående de variablene som ble samlet inn fra hvert reirhus. Ideelt sett er det nok mer egnet å måle variabler på ekte, eksisterende ærfuglreir under hekkesesongen, men det vil ikke ha noe invirkning eller svar på hvorfor reirhus ikke fungerte under hekkesesongen 2017. Under innsamlingen av reirhus på slutten av feltperioden ble det lett etter spor etter ærfuglreir for å se om de fremdeles hekket nærme ærfuglreir, men å forsøke å finne ærfuglreir eller spor etter reir etter den 15. juli viste seg å være tilnærmet umulig. Det vil være en interessant variabel å dokumentere om ærfugl hekker nærme reirhus eller om de skyr reirhusene. For å kunne studere det har prosjektet nødt til å ha dispensasjon fra ilandsstigningsforbudet for å ha mulighet til å observere reir rett etter klekking.

Under prosjektets utførelse registrerte jeg habitatvariabler på de ulike holmene og et par ting viste seg å kunne være potensielle problemer for hekking av ærfugl, i tillegg til andre sjøfugl og måker. Av totalt 15 holmer ogg øyer som ble brukt av prosjektet var det 10 av de som ble brukt til beite for sau. En del av holmene viste store tegn til hard nedbeiting, der noen av holmene ble beitet veldig hardt mens noen holmer i mindre grad. I hvilken grad sau påvirker ærfuglen er usikkert, men direkte forstyrrelser er nok ikke vesentlig for ærfuglen. Det som har betyding er indirekte forstyrrelser, som nedbeiting av vegetasjon til nivåer der naturlig beskyttelse forsvinner for ærfuglen (røsslyng og annen mellomhøy vegetasjon). Selv om det begrenser seg hvor mye sau beiter på røsslyng, blir endel av holmene brent for å øke produksjonen. Det fører til at man brenner bort de habitatfaktorene ærfuglen trenger for å gjennomføre hekkingen. Einer og røsslyng er de viktigste hekkehabitatene for ærfugl, og når det forsvinner erstattes det med gress og andre raskt genererende arter som ærfuglen på sørlander ikke har tilpasset seg å bruke. At det beites sau er naturlig og det er viktig at ressursene benyttes i skjærgården, men hvor stort volum/tidsrom bør diskuteres nærmere. Anser at det må være mulig med

en mellomting hvor begge parter kan være fornøyd med når det gjelder beitepolitikk på holmene. Når det gjelder lyngbrenning så kan det ha positive effekter, som regenerering av røsslyng og einer. Det forutsetter likevel at det ikke foregår i for stor skala. Brenner man av hele holmen vil den være ubrukelig som hekkeholme for de fleste sjøfugl, men brenner man flekker og små områder kan det medføre positive effekter. Det som ikke fører til noen positive følger er når man igangsetter lyngbrenning i april, noe som ble dokumentert i ett tilfelle hvor det ble utført lyngbrenning etter den 15 april. Skal man lyngbrenne holmer må det skje i god tid før hekkende fugl etablerer reir på holmene. Det ble dokumentert gåsereir allerede i midten av mars, og ærfuglreir som har blitt lagt i månedskifte mars - april. Derfor har lyngbrenning etter midten av mars uheldige konsekvenser for hekkende fugl.

Konklusjon

Prosjektets mål ble ikke oppnåd i tråd med det som var hypotisert under planleggingen av prosjektet. Likevel er det slik at ingen resultat er fremdeles et resultat. Gjennom å gjennomføre prosjektet har man belyst at metoden som ble brukt ikke fungerer. Ut i fra resultatet og gjennom samtaler med ærfuglrøktere er muligens årsaken til at ærfugl ikke benyttet reirhus todelt. Ærfugl trenger tilvenning til omgivelsene før de blir aklimatisert til nye habitatvariabler og så prosjektet er usikker på om tettheten av reirhus var høy nok. Et antall på 100 reirhus var statistisk sett mange nok til å gjøre statistikk og analyser, men fordelingen av reirhus var muligens for stor. Hvis man reduserer antall holmer og øker tettheten av reirhus på færre holmer øker man oppdagelsesraten betraktelig. Det kombinert med at man lar husene stå ut året rundt, med en plan på hvordan husene skal driftes og vedlikeholde, vil potensielt øke muligheten for at reirhusene blir brukt. Hvis det da ikke fungerer kan man revurdere situasjonen og muligens konkludere med at reirhus er ikke en potensiell forvaltningsmetode for å bedre hekkesuksessen hos ærfugl.

Prosjektet videre

Prosjektet planlegger å gjennomføre en sesong til med reirhus i skjærgården i Mandal med en ny metode på hvordan reirhusene skal plasseres. Prosjektet videre har som mål å øke i omfang og ta for seg flere aspekter med ærfuglbestanden. Som nevnt tidligere og i vedlagt artikkel, er det mange faktorer som påvirker ærfuglbestanden. Prosjektet har jobbet jevnt med ærfuglproblematikken det siste året og flere faktorer har blitt belyst som mulig årsak til nedgangen i ærfuglbestanden. Forskning på flere aspekter og faktorer er hva prosjektet planlegger å gjennomføre i tiden fremmover. Første steg er å diskutere en fremgangsmetode for å få GPS-merket ærfugl i Mandal og resten av Vest-Agder. Gjennom å ha GPS- data kan man observere områdebruk, hjemmeområdestørrelse, migrasjon, arealbruk gjennom årstidene, beiteområder og ikke minst hekkeområder. Gjennom å få mer informasjon om hvordan ærfuglen i Vest-Agder beveger seg gjennom året kan man lettere identifisere faktorer som påvirker nedgangen i bestanden, og viktigere; identifisere hvilke forvaltningstiltak man kan implementere for å legge tilrette for bestandsoppgang.

Anbefaling

Jeg anbefaler å sette i gang med planlegging og implementering av utplassering av reirhus på utvalgte sjøfuglreservater, på lik linje som ble gjort i prosjektet, men øker tettheten av reirhus. Her kan man også med fordel øke antall reirhus enn hva som ble brukt i 2017. For å oppnå en effekt bør husene vurderes som en permanent installering, men i første omgang la dem stå ute i to hele hekkesesonger (uten å samles inn i mellom). Hvis ærfugl blir tilvendt tilstedeværelsen er sannsynligheten større for at de muligens benytter reirhus under hekkesesongen. I tillegg til antallet, vil tettheten øke sannsynligheten for at de oppdager reirhus og det dannes flere alternativer for ærfuglhunner å velge mellom.

Etterord:

En hjertelig stor takk til alle grunneiere som har disponert eiendommen til bruk under forsøksåret. Uten deres støtte hadde ikke gjennomføringen av prosjektet vært mulig i så stor skala som det ble gjennomført! Må i aller høyeste grad takke Terje Gjertsen for sin unnværlige innsats i prosjektet, som har disponert hytte, båt og muskelkraft til gjennomføringen av forsøket. Veldig overasket og fornøyd over interessen grunneiere har vist for prosjektet iløpet av feltsesongen, og jeg håper interessen for forvaltning og bruk av ressurser i skjærgården opprettholdes.

Vedlegg:

Vedlagt informasjon til rapporten:

Artikkel: Common Eider; Population decline or lack of recruitment. (Engelsk).

Bilde 1: Reirhus på Valløy.

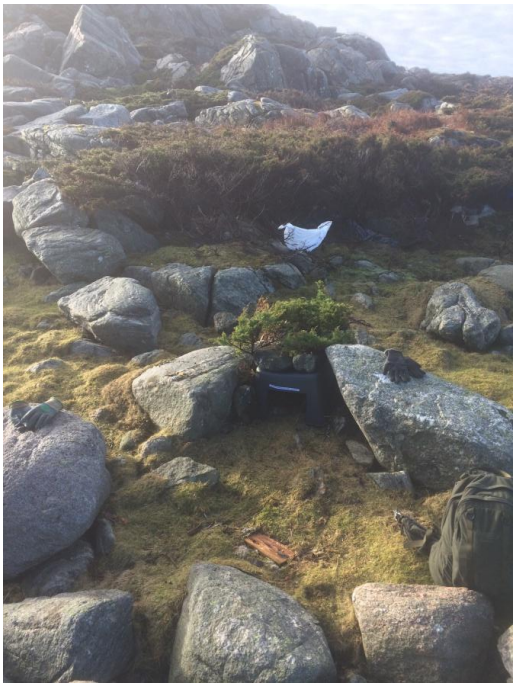

Bilde 2: Reirhus på Østre Hærholmen

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Miljøvernavdelingen

Aanon Kristoffer Gjertsen
Risleviga 3
4625 FLEKKERØY

Deres ref.	Vår ref. (bes oppgitt ved svar)	Dato
	2017/3179	16.03.2017

Samtykke til bruk av statlig sikra friluftslivsområder i Skjærgårdsparken i Mandal til et forskningsprosjekt på ærfugl

Vi viser til din e-post 9.2.2017 med søknad om utplassering av reirhus for ærfugl (e-hus) på øyer som er statlig sikra friluftslivsområder i Mandal kommune. Vi viser også til e-post 26.1.2017 vedlagt prosjektbeskrivelse.

Forespørselen gjelder de statlig sikra friluftslivsområdene:
- FS00000897 Sandøy
- FS00000898 Odd og Lille Odd
- FS00000896 Lille Vengelsholmen
- FS00000971 Maurholmen.

Tiltaket er midlertidig i 2017 og 2018. Fylkesmannen kan gi samtykke til tiltak utenfor formålet med sikringen hvis tiltakene ikke har mer enn ti års varighet. Det skal ikke gjøres irreversible tiltak i områdene, og vi kan ikke se at det vil være til ulempe for friluftslivet i området. Vi gir derfor samtykke til tiltaket.

Med hilsen

Katrine Skajaa Gunnarsli (e.f.)
Sjefingeniør

Pål Alfred Larsen
senioringeniør

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Pål Alfred Larsen, tlf: 38 17 62 16

Kopi til:
- Mandal kommune, fellespost@mandal.kommune.no
- Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområde, fmavmso@fylkesmannen.no
- Miljødirektoratet, post@miljodir.no
- SNO Kristiansand, halvard.ranestad.pedersen@miljodir.no

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/2165-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 27.02.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	6/18	05.03.2018

Mandal - Søknad om dispensasjon - å utvide takutstikk og utskifte to vinduer på gnr. 20, bnr. 13 - Sæsøy 3

Vedlegg
1 Søknad til Verneområdestyret ORF
2 Byggesøknad Sæsøy3
3 D1 Situasjonskart Sæsøy 3
4 E1 takutstikk Sæsøy 3 - fasade mot vest
5 E2 takutstikk Sæsøy 3 - fasade mot Nord
6 Uttalelse til søknad om dispensasjon for utvidelse av takutstikk på hytte gnr bnr 20 13 Sæsøy 3 i Mandal kommune

Forvalters innstilling

Verneområdestyret gir med hjemmel i §1.3 (b) i forskriften, dispensasjon for å utvide takutstikk og utskifte to vinduer merket i vedlagt søknaden på gnr. 20, bnr. 13 på Sæsøy 3 i Mandal kommune. Følgende vilkår gjelder:

Vilkår:

(1) Vinduer må være antirefleks og av det samme type som er allerede installert.
(2) Takutstikket må være det samme farge og av samme byggematerialer som er allerede i bruk.
(3) Tiltakshaver har plikt til å praktisere ansvarlig avfallshåndtering. Tiltakshaver har plikt for å sikre at alle avfall fraktes vekk og leveres til et godkjent avfallsdeponi. Det er ikke lov å brenne avfall.
(4) Statens naturoppsyn skal kontrollere tiltaket for å sikre at alle vilkår oppfylles. Dersom oppsynet under kontroll og tilsynsarbeidet avdekker lovovertredelser, kan disse følges opp med administrative sanksjoner og/eller anmeldelse og trussel om straff.

Saksopplysninger

Eiendommen gnr. 20, bnr. 13 har vært bebygget siden 1917. Nåværende hytte med adresse Sæsøy 3 ble oppført på 60- tallet og sist påbygget i 2002, før landskapsvernområdet ble opprettet.

Sæsøy 3 er utsatt for stor slitasje fra vær og vind. Allerede 15 år etter en større ombygging av hytta må det legges ny papp på taket. I tillegg må flere av vinduene som er 25 år byttes ut på grunn av råte.

Tiltakshaver søker derfor om å forlenge takutstikket som er vist på vedlagte tegninger for bedre beskyttelse av vinduene som fortsatt er i god stand. I tillegg vil tiltakshaver erstatte to vinduer merket med grønt rektangel i søknaden.

Sett fra sjøen takutstikket over de to vinduene lengst til høyre ønskes forlenget 1,5 m (merket med rødt rektangel på søknaden). Etter forlengelse vil avstand fra vindu til takutstikk bli tilnærmet likt som på bygningskroppen til venstre.

SNO har ingen innvendinger til søknaden.

Hjemmel

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:
b. Ombygging og mindre tilbygg til eksisterende bygninger.

Miljøprinsippene

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

Selv om planforslaget arealmessig berører ikke naturmangfold, er det likevel foretatt en utsjekk i Naturbasen og i Artsdatabankens artskart. Det framkommer at det ikke er registrert prioriterte arter, truede eller nær truede arter på Norsk rødliste, utvalgte naturtyper eller truede eller nær truede naturtyper på Norsk rødliste i planområdet.

Det er heller ikke framkommet opplysninger i saken som skulle tyde på at det kan befinne seg arter eller naturtyper i planområdet som ikke er fanget opp av ovennevnte registreringer.

Dermed er det ikke påvist mulige effekter av tiltaket på naturmangfold. Kravet i § 8 om at saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, er dermed oppfylt. I og med at naturmangfold i liten grad berøres av planforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på verdifull natur, legger

verneområdeforvalter til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre miljøprinsippene i naturmangfoldloven §§ 9–12.

Vurdering

Tiltaket vil ikke gi hytta noe mer dominerende preg sett fra sjøen, og vil ikke endre bruken av uteområdet i det heletatt. Strandsonen eller landskapsvernområdet forøvrig vil ikke bli berørt og vil ikke hindre ferdsel i området.

Tiltaket er i tråd med forskriftens formål og med §1.3 (b) om ombygging til eksisterende bygninger.

Verneområdeforvalter anbefaler at verneområdestyret gir dispensasjon til å utvide takutstikk og for å utskifte to vinduer merket med grønt rektangel i søknaden på gnr. 20, bnr. 13 på Sæsøy 3.
Det blir en befaring etter styremøtet.

Kristin Bugge
Idrettskroken 29
1358 Jar

Jar 11.01.2018

Verneområdestyret ORF
Sendt som epost til fmavmso@fylkesmannen.no

Søknad om utvidelse av takutstikk Gnr 20, bnr 13 - Sæsøy 3 i Mandal Kommune i Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde.

1. BAKGRUNN:
Eiendommen gnr 20 bnr 13 har vært bebygget siden 1917. Nåværende hytte med adresse Sæsøy 3 ble oppført på 60- tallet og sist påbygget i 2002, før landskapsvernområdet ble opprettet.

2. PROBLEMSTILLINGEN:
Vi ber om Verneområdestyrets tillatelse til en forlengning av takutstikk på eksiterende hytte med referanse til Forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:
b. Ombygging og mindre tilbygg til eksisterende bygninger.

Det er også søkt til Mandal kommune for behandling i forhold til plan og bygningsloven(sak 2017/2116). Det har ikke kommet innsigelser eller kommentarer fra naboer. Fylkesmannens miljøvern avdeling har kommentert i forhold til plan og bygningsloven. Vi forstår det slik at tiltaket krever tillatelse fra både Mandal Kommune og Verneområdestyret ORF.

3. HOVEDMÅL:
Sæsøy 3 er utsatt for stor slitasje fra vær og vind. Allerede 15 år etter en større ombygging av hytta må det legges ny papp på taket. I tillegg er/må flere av vinduene som er 25 år byttes ut på grunn av råte.

Vi søker derfor om å forlenge takutstikket som vist på vedlagte tegninger for bedre beskyttelse av vinduene som fortsatt er i god stand.
Tiltaket vil ikke gi hytta noe mer dominerende preg sett fra sjøen, snarere harmonisere mer med takutstikket på den delen av hytta som ligger nærmere sjøen.

Utvidelsen av takutstikket vil ikke endre bruken av uteområdet. Strandsonen eller landskapsvernområdet forøvrig vil ikke bli berørt. Det vil ikke ha betydning for brukere av landskapsvernområdet, ei heller hindre ferdsel i område.

4. BESKRIVELSE:
Det søkes om en forlengelse av takutstikk 1,5 m mot nord.. En mindre del av forlengelsen vil ligge under eksiterende takutstikk. Totalt nytt overbygd areal for tiltaket er 6,6m^2 . Taktekking blir shingel med samme mørk grå farge som tidligere.

For vinduer som skiftes vil utførelse og plassering vil bli som før. Det er 2 vinduer som vender mot sjøen, disse er vist på vedlagte bilde. Glasset skal være av en type som ikke er reflekterende.

Utvidelsen av takutstikket vil ikke endre bruken av uteområdet. Strandsonen eller landskapsvernområdet forøvrig vil ikke bli berørt. Det vil ikke ha betydning for brukere av landskapsvernområdet, ei heller hindre ferdsel i område.

Vedrørende miljøprinsippene §§8-12 i naturmangfoldloven:Tiltaket vil ikke ha betydning for naturmangfoldet eller føre til miljøforringelse. Avfall fra tiltaket vil fraktes til godkjent avfallsplass i Mandal.

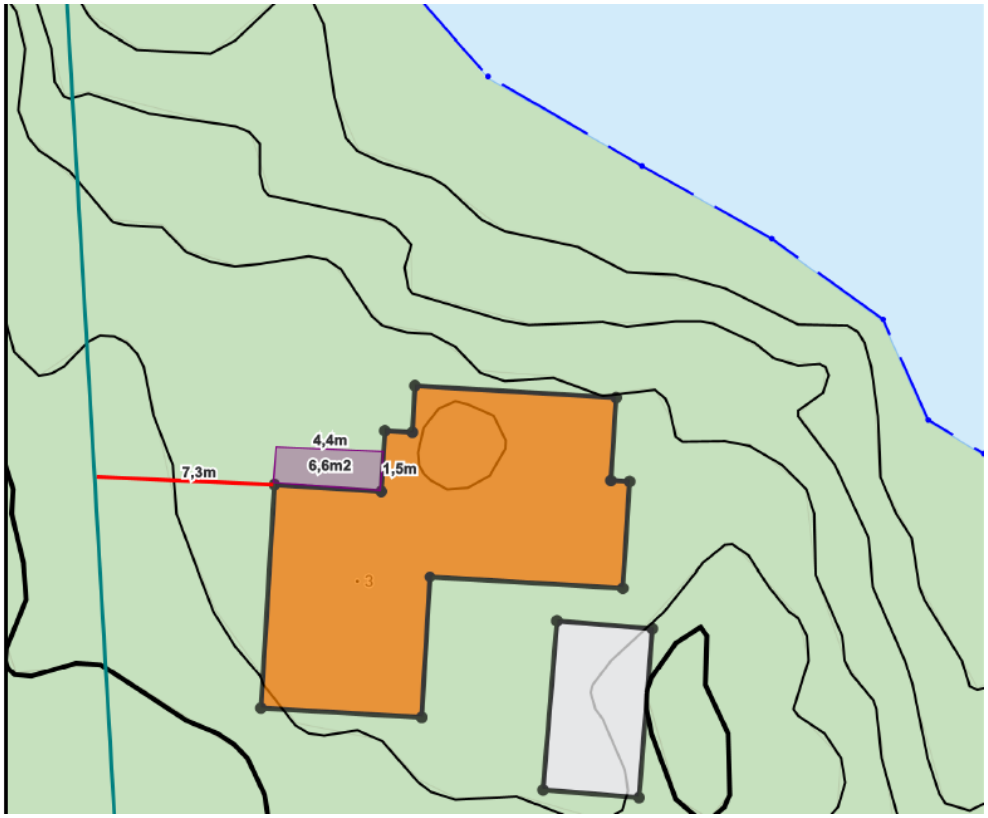

Situasjonskart fra Mandal kommunes kartløsning. Eksisterende takflate i brun farge. Utvidet takflate ved forlengelse av takutstikk i grått (1,5m x 4,4m 6,6m^2). Avstand til nabogrense 7,3 m.

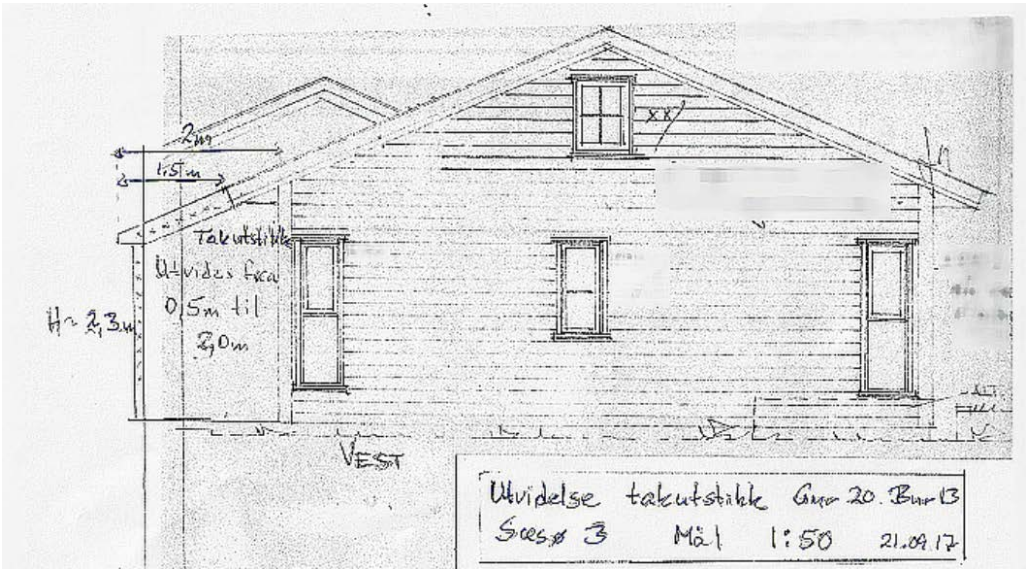

Fasade mot vest. Forlenget takutstikk 1,5m fra eksisterende takutstikk. 2m fra vegg.

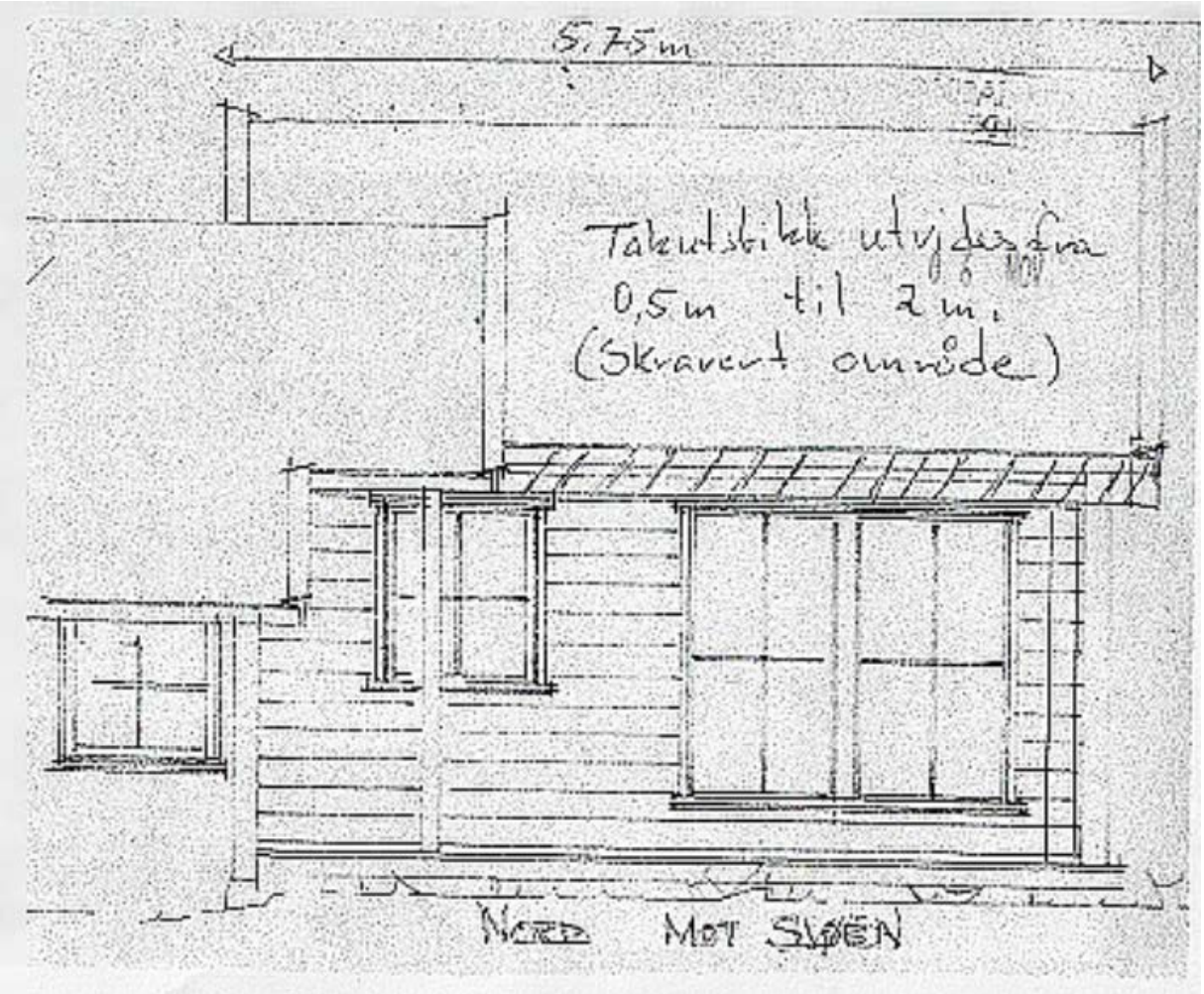

Fasade mot nord og mot sjøen. Takutstikk utvides fra 0,5m til 2m ut fra vegg (skravert område og under takutstikk.

5. OVERSIKTSKART:

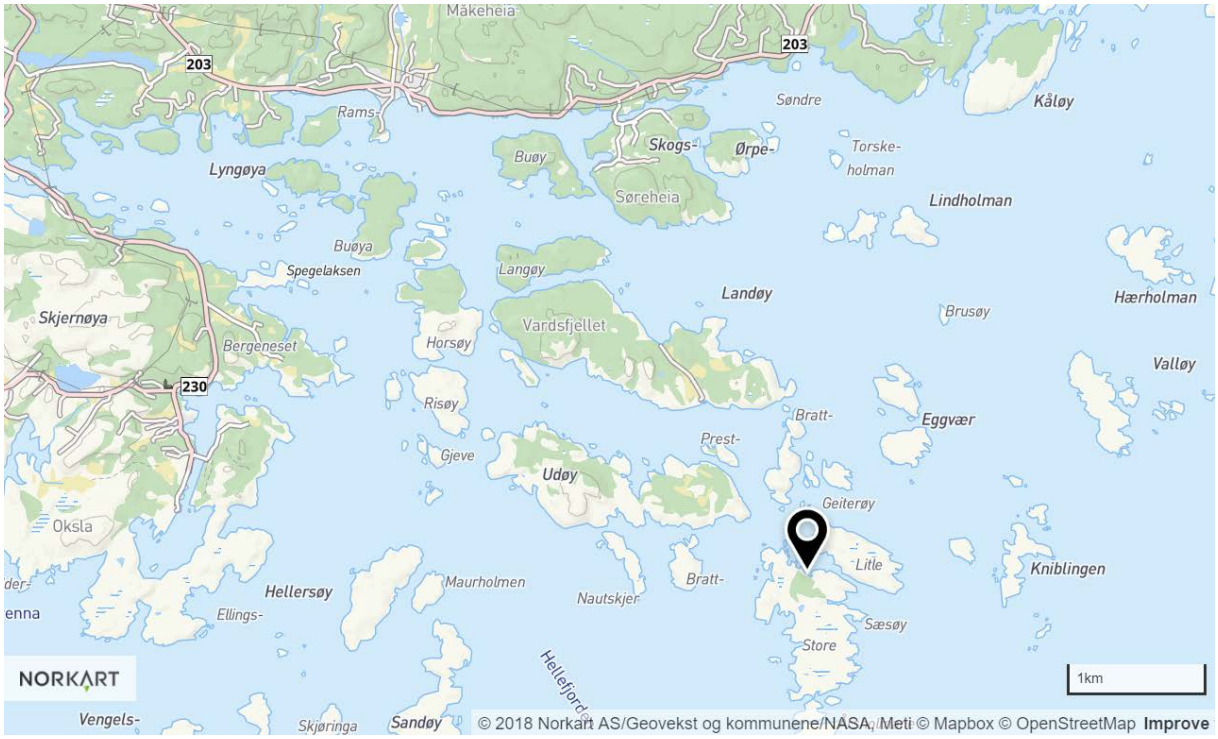

Oversiktskart Sæsøy markert med sort markør

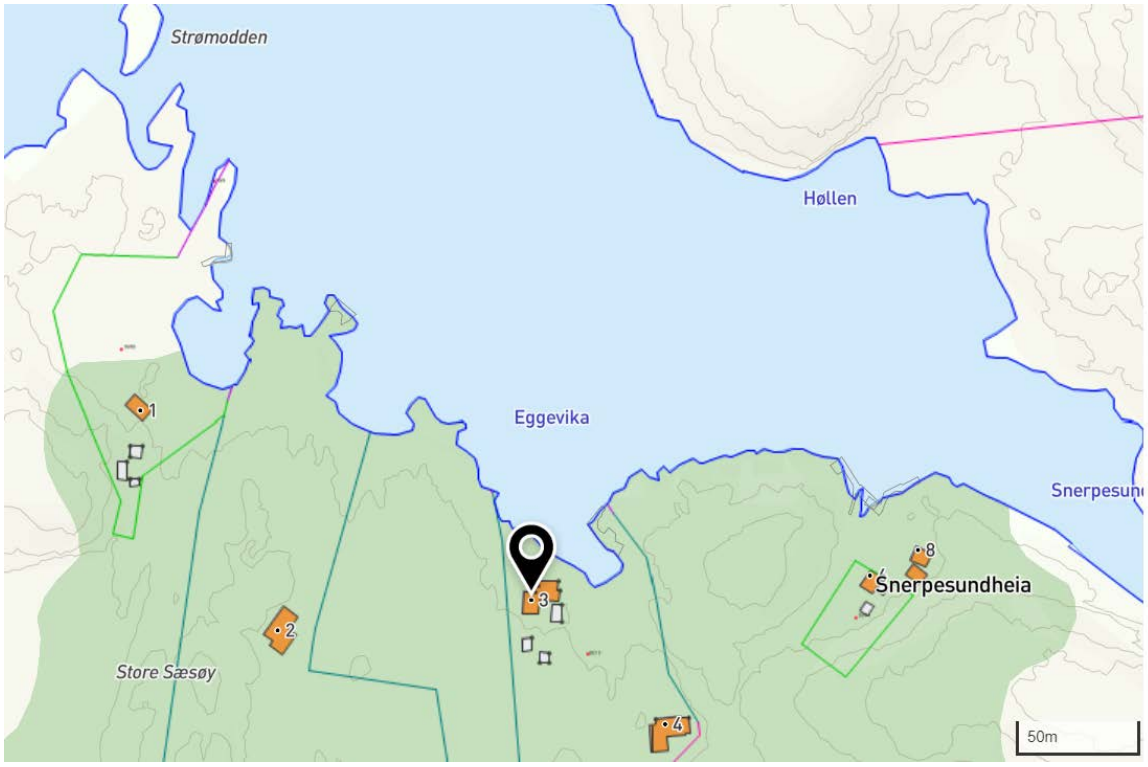

Sæsøy 3 markert med sort markør området som berøres ligger under og nær spissen av markøren

6. BILDER:

Fasade mot nord og sjøen.
Takutstikket over de to vinduene lengst til høyre ønskes forlenget 1,5 (merket med rødt rektangel). Etter forlengelse vil avstand fra vindu til takutstikk bli tilnærmet likt som på bygningskroppen til venstre.Vinduer som skal skiftes er merket med grønt rektangel.

7. GRUNNEIER:

Lillann og Kristin Bugge

8. KONTAKTPERSONER:

Kristin Bugge og Gunnar Kulsrud
Idrettskroken 29
1358 Jar
Gunnar Kulsrud m: 959 98865 gukulsr@online.no
Kristin Bugge m: 918 43229 kristin.bugge@statkraft.com

Nullstill

DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

Søknad om tillatelse til tiltak uten ansvarsrett

etter plan- og bygningsloven (pbl) § 20-4 og SAK kap. 3

Opplysninger gitt i søknaden eller vedlegg til søknaden vil bli registrert i matrikkelen.

Søkes det om dispensasjon fra plan- og bygningsloven, forskrift eller arealplan? ☒ Ja ☐ Nei

Er det behov for tillatelse/samtykke/uttalelse fra annen myndighet? ☒ Ja ☒ Nei I Forhold til Landskapsvern område

Hvis ja, så oppfylles ikke vilkårene for 3 ukers saksbehandling, jf. pbl § 21-7 tredje ledd

Nabovarsling, jf. pbl 21-3, skal være gjennomført før søknaden sendes kommunen. (Blankett 5154, 5155, 5156).

Foreligger det merknader fra naboer eller gjenboere? ☐ Ja ☐ Nei

Hvis nei på alle spørsmålene over, anses tillatelse gitt tre uker etter at fullstendig søknad er mottatt i kommunen

Skal tiltaket prosjekteres og utføres i samsvar med TEK10, i henhold til overgangsbestemmelsen i TEK17 § 17-2? ☐ Ja ☒ Nei

Søknaden gjelder

Eiendom/ byggested

Gnr.	Bnr.	Festenr.	Seksjonsnr.	Bygningsnr.	Bolignr.	Kommune
20	13					

Adresse	Postnr.	Poststed
Sosøy 3	4516	Mandal

Tiltakets art

Mindre tiltak til bebygd eiendom, pbl § 20-4 og SAK kap. 3

☐ Tilbygg < 50 m² ☐ Frittliggende bygning (ikke boligformål) < 70 m² ☐ Skilt/reklame (SAK10 § 3-1 d)

☐ Driftsbygning i landbruket med samlet bruksareal (BRA) mindre enn 1000 m², jf. pbl § 20-4 bokstav b) og SAK10 § 3-2

☐ Midlertidig bygning/konstruksjon/anlegg (som ikke skal plasseres for lengre tidsrom enn 2 år)

☐ Bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel eller omvendt innenfor en bruksenhet

☐ Riving av tiltak som nevnt i SAK10 § 3-1

☐ Oppretting/endring av matrikkelenhet ☐ Grunn-eiendom ☐ Anleggs-eiendom ☐ Festegrunn over 10 år ☐ Arealoverføring

☒ Annet: Utvidelse av takutstikk

Beskriv

Planlagt bruk/formål

Arealdisponering

Planstatus mv.

Sett kryss for gjeldende plan

☒ Arealdel av kommuneplan ☐ Reguleringsplan ☐ Bebyggelsesplan

Navn på plan: Kommuneplan 2015-2027

Areal

BYA eksisterende	BYA nytt	Sum BYA	BRA eksisterende	BRA nytt	Sum BRA	Tomteareal

Grad av utnytting

Vis beregning av grad av utnytting. Veiledning finnes på www.dibk.no eller kontakt kommunen

Plassering

Plassering av tiltaket

Kan høyspent kraftlinje være i konflikt med tiltaket? ☐ Ja ☒ Nei

Hvis ja, må avklaring med berørt rettighetshaver være dokumentert

Vedlegg nr. Q –

Kan vann- og avløpssledninger være i konflikt med tiltaket? ☐ Ja ☒ Nei

Hvis ja, må avklaring med berørt rettighetshaver være dokumentert

Vedlegg nr. Q –

Avstand

Minste avstand til nabogrense	7,3	m
Minste avstand til annen bygning		m
Minste avstand til midten av vei		m

Dette skal vises på situasjonsplanen

Krav til byggegrunn (pbl § 28-1)

Flom (TEK17 § 7-2)	Skal byggverket plasseres i flomutsatt område? ☒ Nei ☐ Ja	Vedlegg nr.
Skred (TEK17 § 7-3)	Skal byggverket plasseres i skredutsatt område? ☒ Nei ☐ Ja	Vedlegg nr.
Andre natur- og miljøforhold (pbl § 28-1)	Foreligger det vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold? ☒ Nei ☐ Ja Dersom ja, beskriv kompenserende tiltak i vedlegg	Vedlegg nr.

Tilknytning til veg og ledningsnett

Adkomst vegloven §§ 40-43 pbl § 27-4

Gir tiltaket ny/endret adkomst ☐ Ja ☒ Nei

Tomta har adkomst til følgende veg som er opparbeidet og åpen for alminnelig ferdsel:

☐ Riksveg/fylkesveg	Er avkjøringstillatelse gitt?	☐ Ja	☐ Nei
☐ Kommunal veg	Er avkjøringstillatelse gitt?	☐ Ja	☐ Nei
☐ Privat veg	Er vegrett sikret ved tinglyst erklæring?	☐ Ja	☐ Nei

Overvann Takvann/overvann føres til: ☐ Avløpssystem ☒ Terreng

Feltene "Vannforsyning" og "Avløp" skal kun fylles ut for driftsbygning i landbruket, midlertidige tiltak eller oppretting av matrikkelenhet.

Vann-forsyning pbl §§ 27-1, 27-3

Tilknytning i forhold til tomta

☐ Offentlig vannverk ☐ Privat vannverk* * Beskriv

☐ Annen privat vannforsyning, innlagt vann*

☐ Annen privat vannforsyning, ikke innlagt vann*

Dersom vanntilførsel forutsetter tilknytning til annen privat ledning eller krysser annens grunn, foreligger rettighet ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☐ Nei Vedlegg nr. Q –

Avløp pbl §§ 27-2, 27-3

Tilknytning i forhold til tomta

☐ Offentlig avløpsanlegg

☐ Privat avløpsanlegg

Skal det installeres vannklosett? ☐ Ja ☐ Nei

Foreligger utslippstillatelse? ☐ Ja ☐ Nei

Dersom avløpsanlegg forutsetter tilknytning til annen privat ledning eller krysser annens grunn, foreligger rettighet ved tinglyst erklæring? ☐ Ja ☐ Nei Vedlegg nr. Q –

Vedlegg

Beskrivelse av vedlegg	Gruppe	Nr. fra – til	Ikke relevant
Dispensasjonssøknader/innvilget dispensasjon	B	1 –	☐
Kvittering for nabovarsel/Opplysninger gitt i nabovarsel/nabomerknader/kommentarer til nabomerknader	C	1 –	☐
Situasjonsplan/avkjøringsplan	D	1 –	☐
Tegninger plan, snitt, fasade (eksisterende)	E	3 –	☒
Tegninger plan, snitt, fasade (ny)	E	1 – 2	☐
Uttalelse/vedtak fra annen myndighet SAK10 § 6-2 og pbl § 21-5	I	–	☒
Rekvisisjon av oppmålingsforretning	J	–	☒
Andre vedlegg	Q	–	☒

Erklæring og underskrift

Tiltakshaver

Tiltakshaver forplikter seg til å gjennomføre tiltaket iht. plan- og bygningsloven (pbl), byggteknisk forskrift og gitt tillatelse.

Navn: KRISTIN BUGGE	Telefon (dagtid):	Mobiltelefon: 91843229
Adresse: IDRETTSKROKEN 29	Postnr.: 1358	Poststed: JA
Dato: 23/10-2017	Underskrift: Kristin M. Bugge	E-post: KRISTIN.BUGGE@STATKRAFT.COM
Gjentas med blokkbokstaver:		Eventuelt organisasjonsnr.:

Sæsøy 3, Gbnr 20/13, Takoverbygg

Dato: 22.10.2017 Målestokk: 1:250 Koordinatsystem: UTM 32N

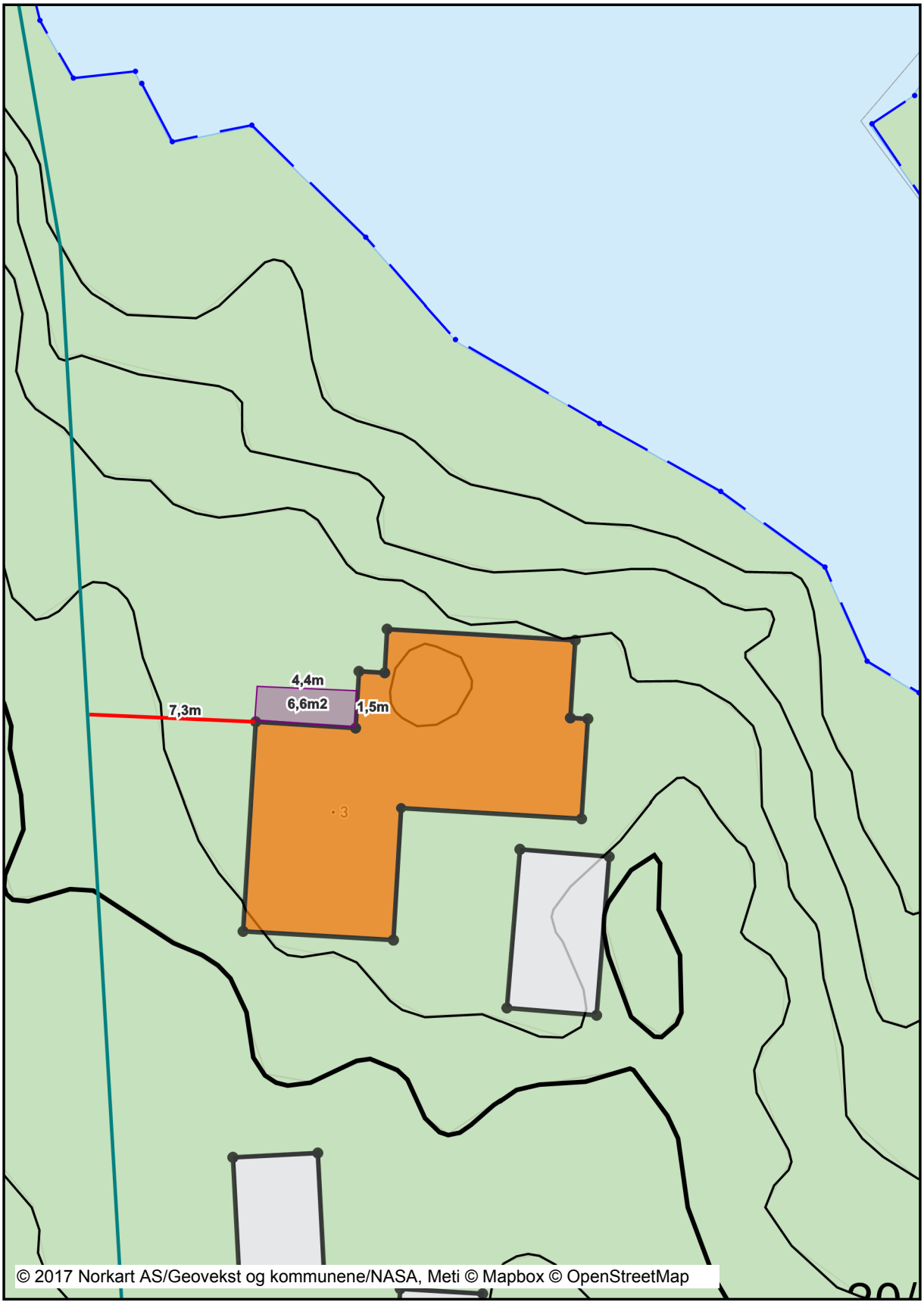

Tegnforklaring

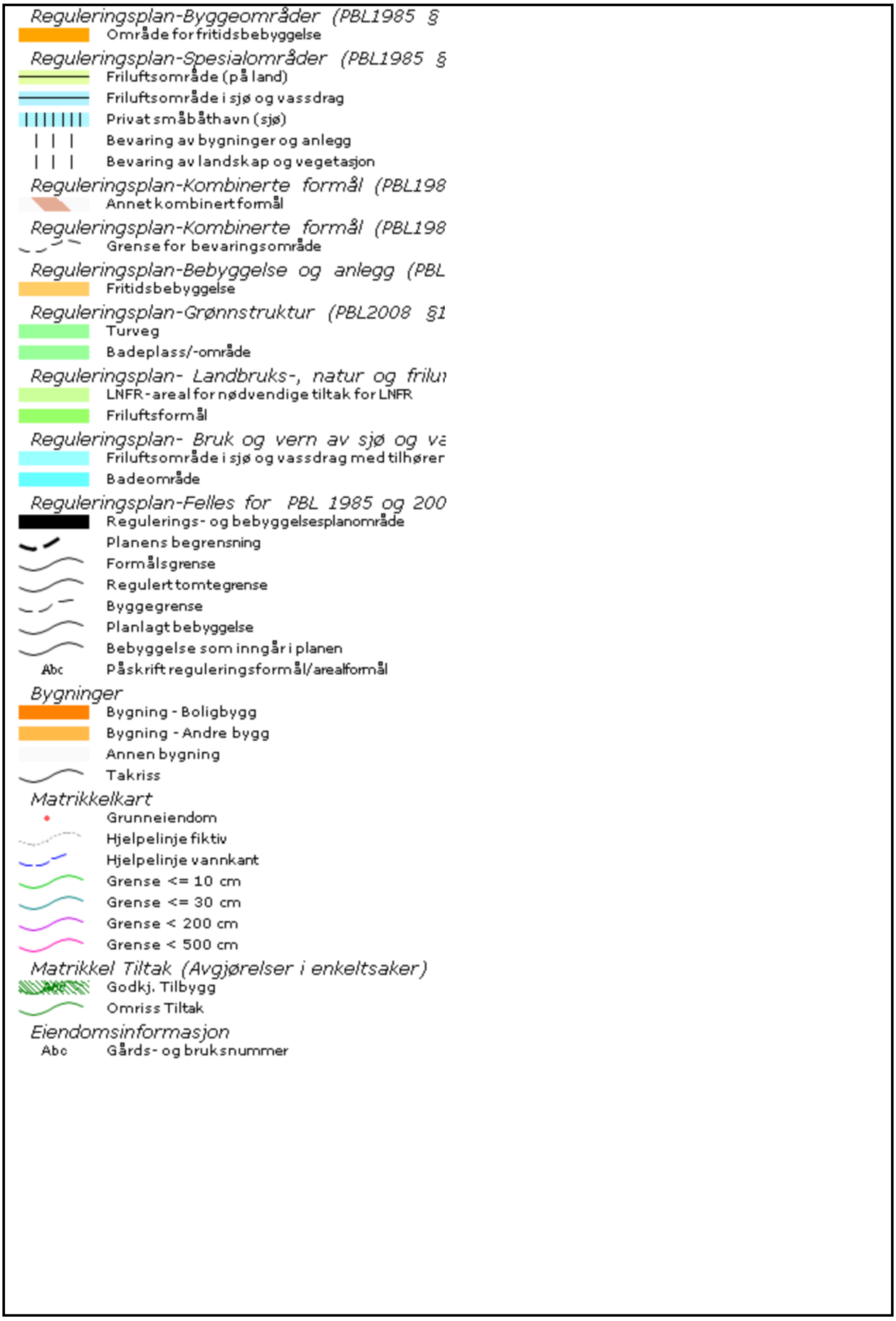

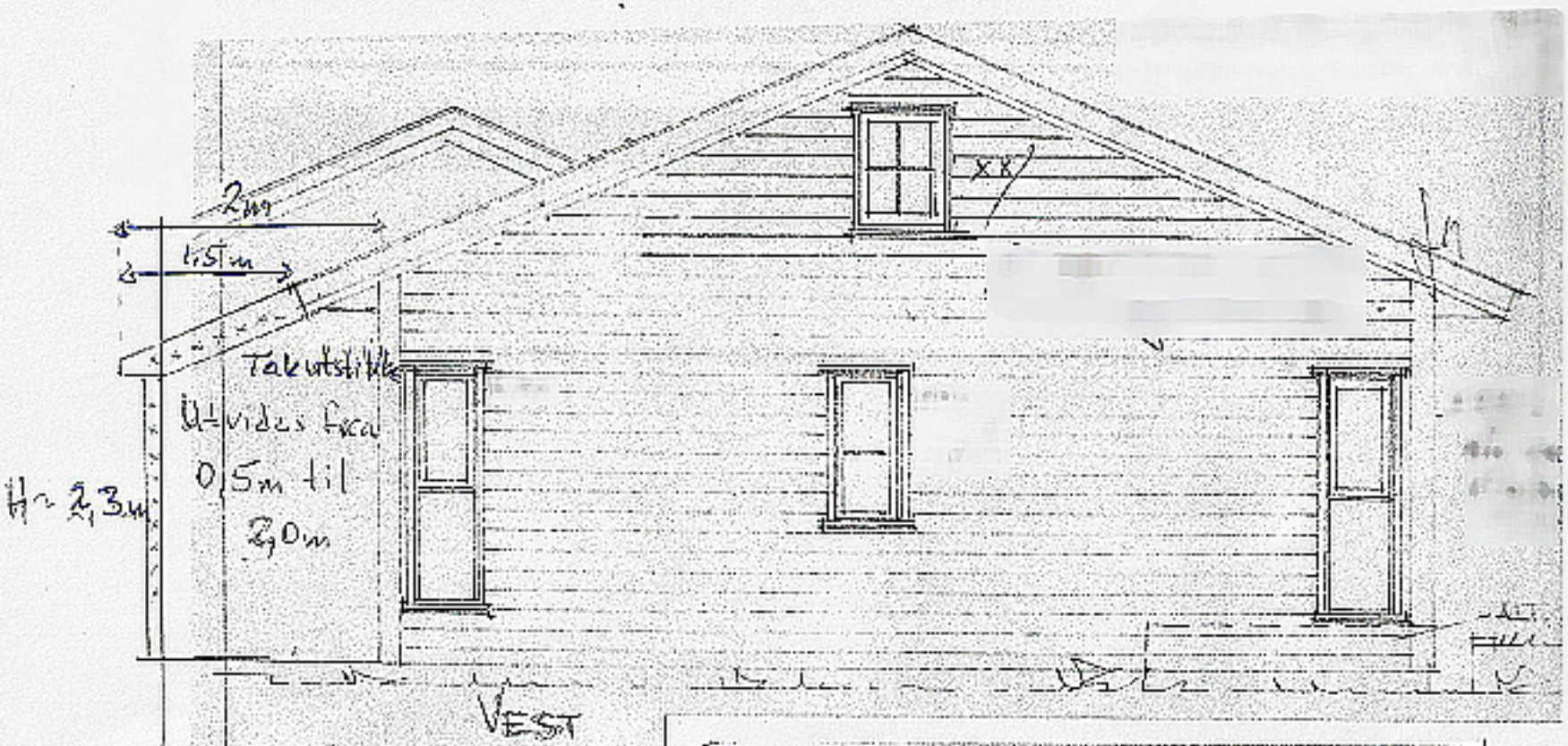

Utvidelse takutstikk Gnr 20. Bnr 13
Seksjon 3 Mål 1:50 21.04.17

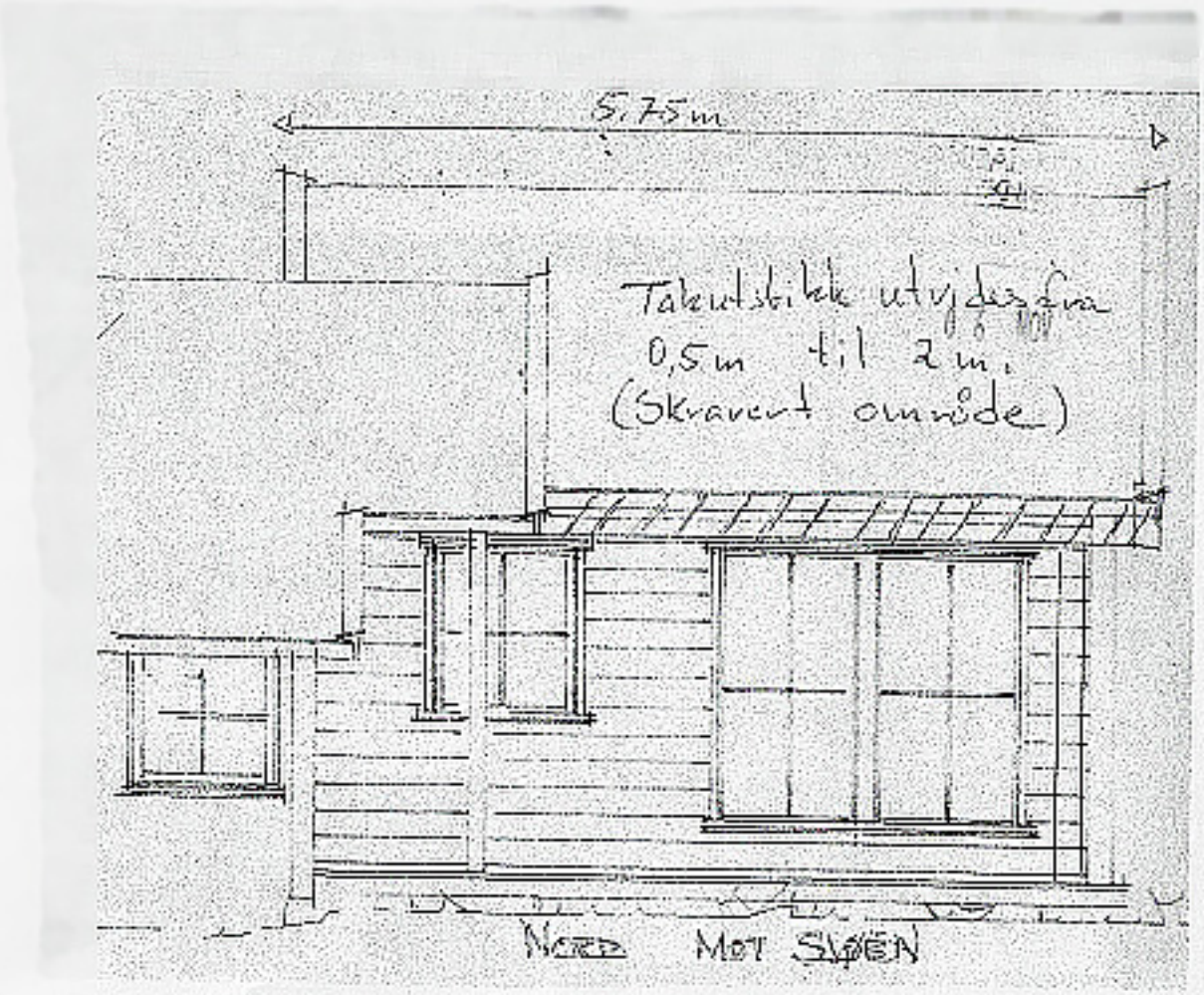

Sæsøy 3. Gbnr 20/13 Utvidelse av takutstikk. Fasade mot nord.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Miljøvernavdelingen

Mandal kommune
Postboks 905
4509 MANDAL

Deres ref.	Vår ref. (bes oppgitt ved svar)	Dato
2017/2116	2017/11008	24.11.2017

Uttalelse til søknad om dispensasjon for utvidelse av takutstikk på hytte, gnr/bnr 20/13 Sæsøy 3 i Mandal kommune

Vi viser til kommunens skriv av 21.11.2017.

Saken gjelder en fritidseiendom på nordsiden av Sæsøy. 4,4 meter av taket på vestre del av hytta søkes forlenget fra 0,5 til 2 meter ut fra nordveggen. Bakgrunnen er å minske slitasje fra vær og vind. Tiltaket vil ikke gjøre at hytta kommer nærmere sjøen eller øker det bebygde preget.
Eiendommen omfattes av Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Søknaden må derfor også behandles av verneområdestyret etter verneforskriften. Fylkesmannen vurderer kun søknaden etter plan- og bygningsloven.

Søknaden krever dispensasjon fra kommuneplanens LNF-oformål, samt fra forbudet mot tiltak i 100-metersbeltet langs sjøen etter pbl § 1-8.

Fylkesmannen har ikke spesielle merknader til dispensasjonssøknaden. Vi vektlegger at tiltaket ikke vil øke det bebygde preget. Kommunen må likevel foreta en konkret vurdering av om dispensasjon bør gis, herunder vurdere evt. konsekvenshensyn med tanke på andre saker. Vi minner om at det av pbl. § 19-2, annet ledd, følger at det ikke kan gis dispensasjon dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Det må fremgå av vedtakets begrunnelse at kommunen har vurdert og tatt stilling til disse vilkårene, jf. forvaltningslovens krav til begrunnelse.

Vi ber om å få tilsendt kopi av vedtak i saken.

Med hilsen

Thomas Christian Kiland-Langeland (e.f.)
fagdirektør

Ole-Johan Eik
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Ole-Johan Eik, tlf: 38 17 62 07

Kopi til:
Vest-Agder fylkeskommune Postboks 517 Lund 4605 KRISTIANSAND S
Kristin Bugge

Verneområdestyret for
Oksøy-Ryvingen og
Flekkefjord
landskapsvernområder

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/2148-0

Saksbehandler: Maria-Victoria Solstrand

Dato: 26.02.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret ORF	7/18	05.03.2018

Skålevik gnr. 2, bnr. 262 - søknad om en skjøtselsavtale

Vedlegg
1 Skålevik gnr. 2 , bnr. 262 - søknad om en skjøtselsavtale

Forvalters innstilling

Verneområdestyret godkjenner søknaden for en skjøtselsavtale på gnr. 2, bnr. 262 med følgende vilkår:

(1) Skjøtsel må være i tråd med den godkjente skjøtselsplanen for området.
(2) Bruk av ATV i området er på utgangspunkt forbudt. Hvis et skjøtselstiltak krever ATV kjøring må tiltakshaver søke om særskilt tillatelse.

Saksopplysninger

Frode Tønnessen, eieren av gnr. 2, bnr. 718 og 262 søker på en skjøtselsavtale for hans eiendom gnr. 2, bnr. 262 som ligger innenfor Skålevik gnr. 2, bnr. 11 (se på fig. 1).

Vurdering

I samarbeid med UiA naturmuseum og botaniske hage og Kristiansand kommune skal restaureringsarbeid begynner på gnr. 2, bnr. 11 i 2018. Tiltak inkluderer å fjerne den ulovlige veien, samt å fjerne nedgravet hvitevarer. Verneområdeforvalter ser positiv til søknaden for en skjøtselsavtale for gnr. 2, bnr. 262. Det er i tråd med kystlynghei restaurering i området. Likevel, på

grunn av historikken i området og problemet med ulovlig ATV kjøring tidligere, generelt sett er det ikke anbefalt å godkjenne bruk av ATV.
Det kan hende at noen skjøtselstiltak krever motorferdsel. I disse tilfeller er det sterk anbefalt at verneområdestyret krever særskilt tillatelse.

Fig 1:

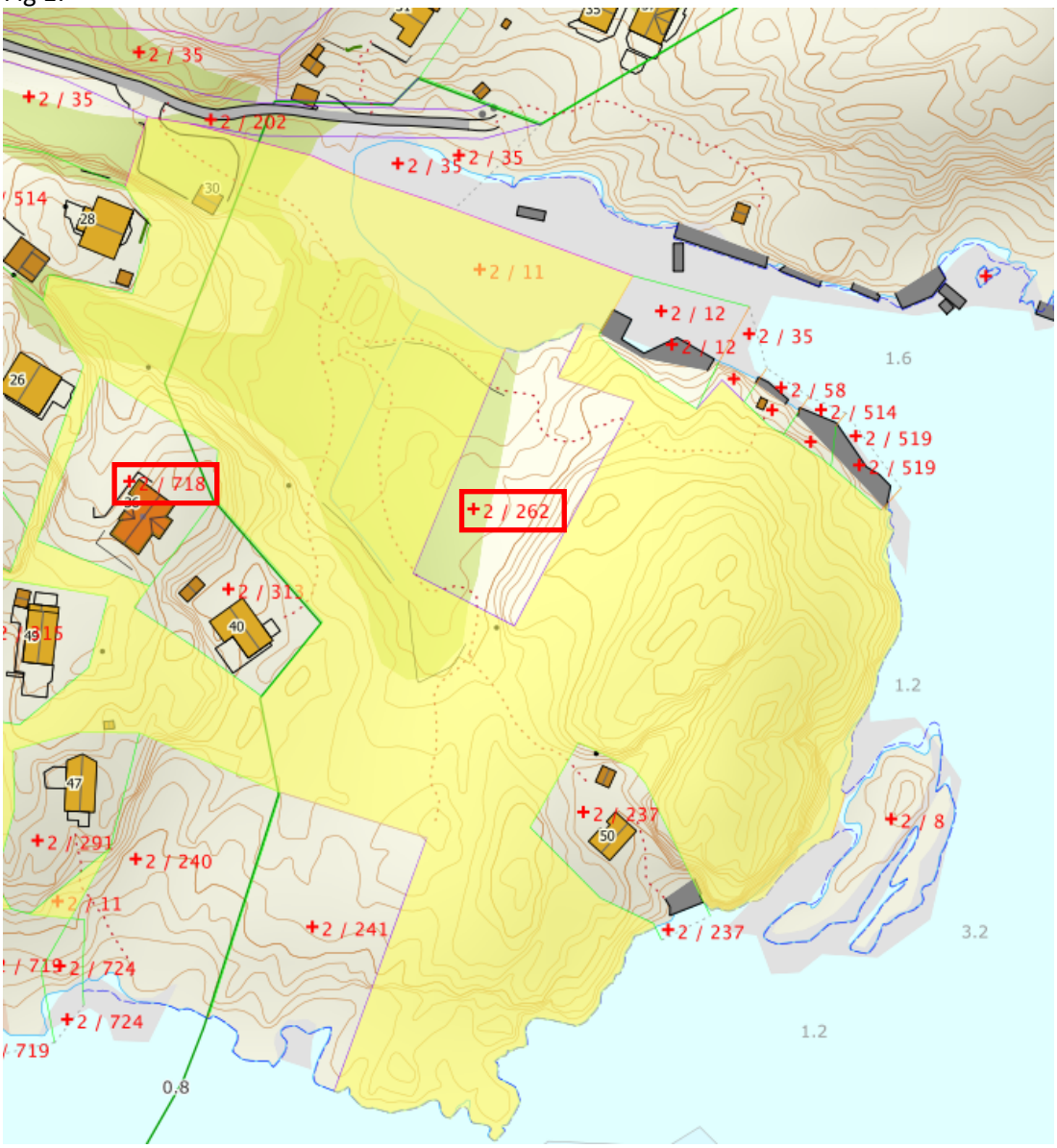

Samarbeidsavtale og plan på skjøtsel av tomten Gnr 2 Bnr 262

Bakgrunn:
Jeg Frode Tønnessen er grunneier av tomten Gnr 2 Bnr 262 ved Skålevika på Flekkerøy i Kristiansand kommune, som ligger innen for landskapsvernområdet ORF.
Jeg ønsker at vi får til en avtale vedrørende skjøtsel av denne tomten. Jeg vil gjerne utføre arbeidet med skjøtsel selv hvis det lar seg gjøre.

Problemstillingen:
Det er pr. Dags dato ikke noen plan eller føring for tomten min Gnr.2 Bnr262 ved Skålevika på Flekkerøy.
Jeg ønsker å rydde denne tomten på grunn av krattene som gjør tomten overgrodd. Samt at jeg kan drive litt hogst av ved til personlig bruk i fremtiden.

Hovedmål:
Ønsker at styret tar stilling til muligheten for å lage en avtale for skjøtsel av området Gnr.2 Bnr262 ved Skålevika på Flekkerøy.
Vil også at styret tar stilling til at grunneier ønsker å utføre dette selv.

Beskrivelse:
Hvis styret vil inngå en avtale med grunneier om skjøtsel av dette området av ORF verneområdet, må vi bli enige om følgende før en evt avtale inngås.

- Hva er planen for området, samt finne ett felles mål for området
- Hva som kan utføres av arbeid, som ved for eksempel hogst av ved eller rydding av kratt.
- Hva som er vernet og hva som ikke er.
- Hvordan kvitte seg med avfall etter opprydding.
- Hvilke hjelpemidler man kan bruke i forbindelse med vedlikeholdsarbeid, for eksempel kan det brukes motorsag, krattkutter og ATV?.
- Tidsfrister for utføring av årlige vedlikeholds arbeid. Er det overkommelig for en person, å utføre ønskelig plan på fritiden.
- Evt delt ansvar, for opprydding
- Hvilke midder det kan søkes på for drift og vedlikehold av området.

Oversiktskart:

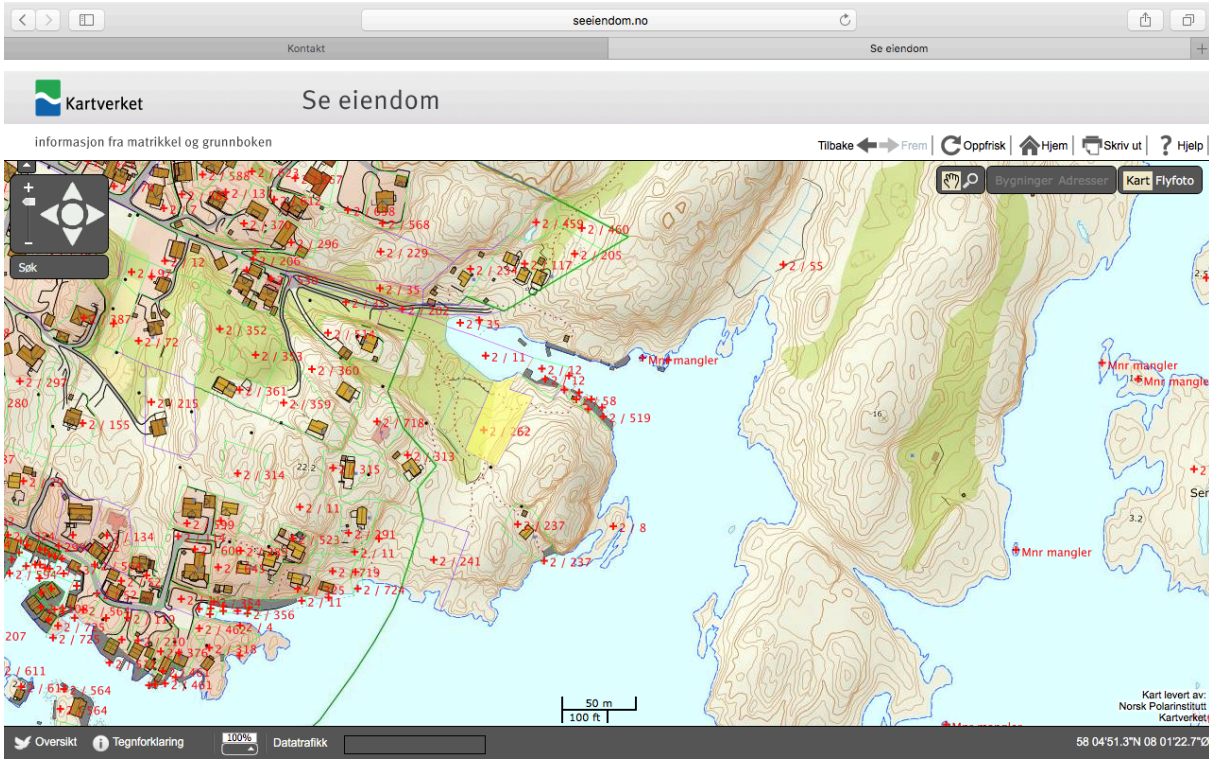

Bilder:

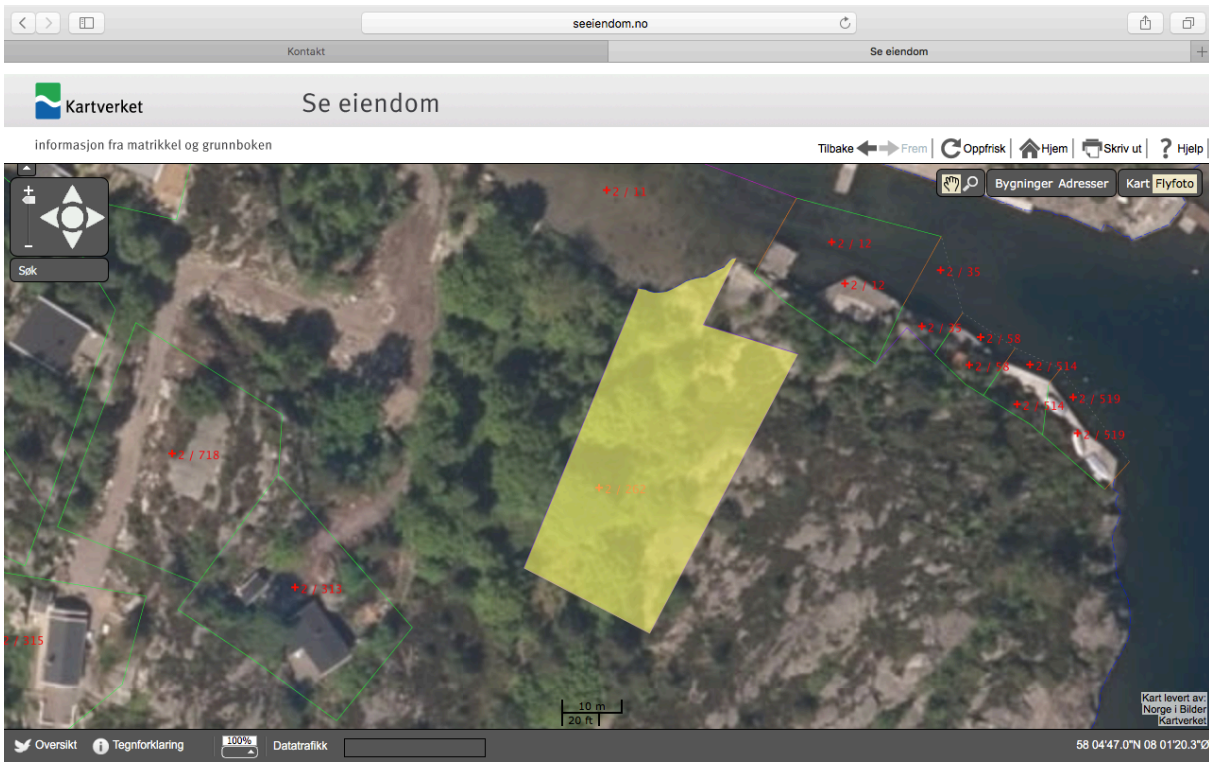

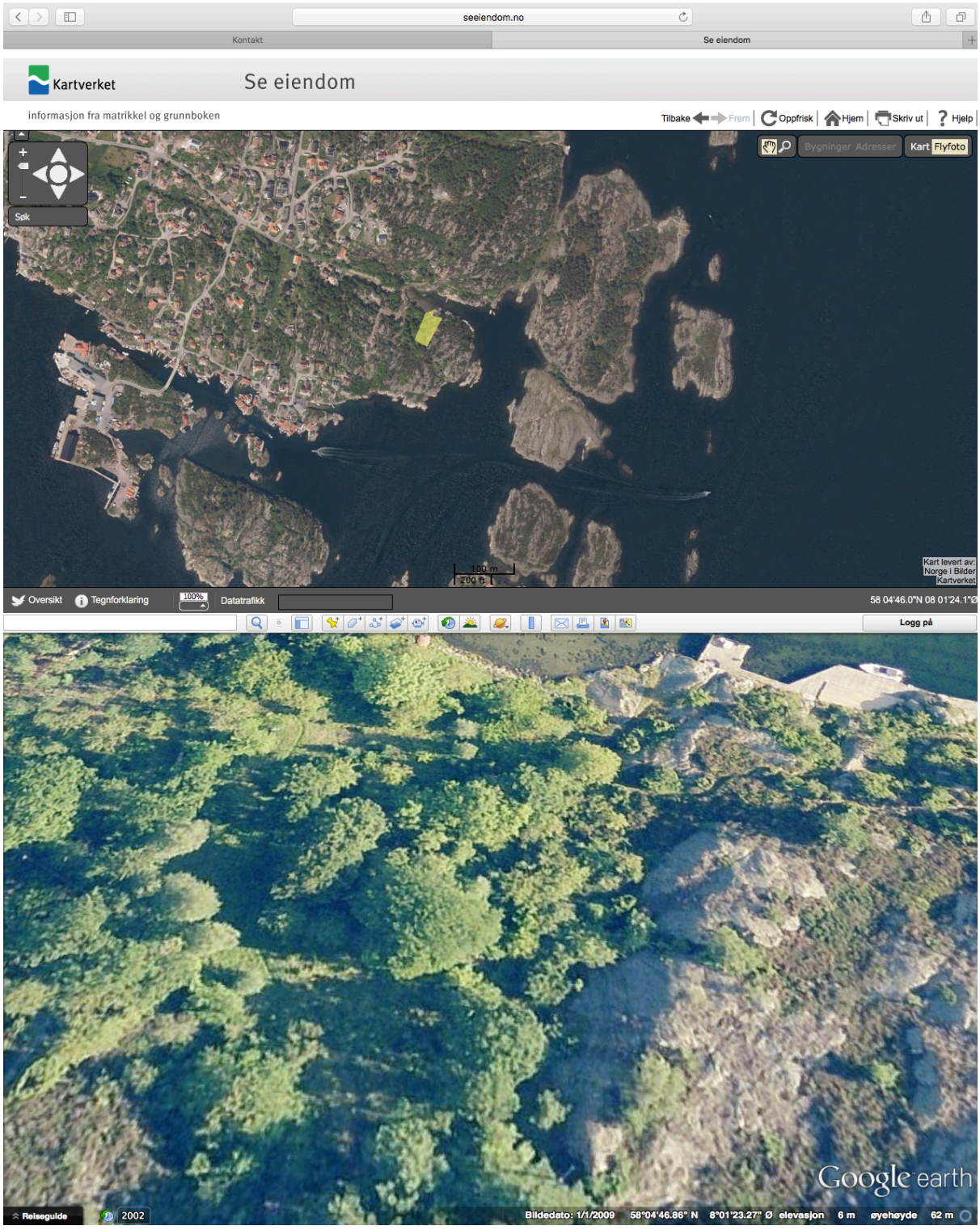
seeiendom.no
Kontakt
Se eiendom
Kartverket
Se eiendom
informasjon fra matrikkel og grunnboken
Tilbake
Frem
Oppfrisk
Hjem
Skriv ut
Hjelp
Søk
Bygninger
Adresser
Kart
Flyfoto
100 m
200 ft
Kart levert av:
Norge i Bilder
Kartverket
Oversikt
Tegnforklaring
100%
Datatrafikk
58 04'46.0"N 08 01'24.1"Ø
Logg på
Google earth
Reiseguide
2002
Bildedato: 1/1/2009
58°04'46.86" N
8°01'23.27" Ø
elevasjon
6 m
øyehøyde
62 m

Grunneier:
Frode Tønnessen
Postboks 7, 4679 Flekkerøy
Tlf. 97196001
Mail: fton@broadpark.no

kontaktperson:
Frode Tønnessen
Postboks 7, 4679 Flekkerøy
Tlf. 97196001
Mail: fton@broadpark.no

ST 8/18 Eventuelt